

Kvalitetsrapport 2010

Randers Kommunes

Folkeskoler

1. Indledning	4
2. Fakta om skolerne	7
2.1 Skolestørrelse og gennemsnitlig klassekvotient	7
2.2 Elever pr. lærerårsværk	9
2.3 Andel af lærernes arbejdstid, der anvendes til undervisning.....	9
2.4 Planlagte undervisningstimer	10
2.5 Aflyste undervisningslektioner	12
2.6 Skolefritidsordninger (0.- 3. klasse)	12
3. Elever	14
3.1 Elevfravær	14
3.2 Karaktergennemsnit for 9. og 10. klasse	15
3.3 Overgang til ungdomsuddannelser	17
4. Personale	19
4.1 Linjefagsdækning	19
4.2 Efteruddannelse.....	20
4.3 Sygefravær	20
5. IT i skolen	22
5.1 Indledning	22
5.2 IT i undervisningen	23
5.3 IT som kommunikationsmiddel	23
5.4 Strategier og tiltag vedr. IT i skolen	24
5.5 Opsamling.....	25
6. Specialpædagogisk indsats	27
6.1 Den specialpædagogiske indsats	27
6.2 Enkelt- og gruppeintegration.....	27
6.3 Specialklasser.....	28
6.4 Specialskoler	28
6.5 Regionale undervisningstilbud	28
6.6 Specialskoler i andre kommuner.....	29
6.7 Klager over vidtgående specialundervisning	29
7. Specialskoler i Randers Kommune	31
7.1 Firkløverskolen	31
7.2 Vesterbakkeskolen	31
7.3 Oust Mølleskolen	31
8. Slutevaluering af pædagogiske læreprocesser (aftalemål)	32
8.1 Læringsmiljøer	34
8.2 Undervisningsmetoder	35
8.3 Naturfag	37
8.4 IT – skoleintra	38
8.5 Læsning	40
8.6 Sundhed og trivsel	42
8.7 Udvikling af skolen som organisation.....	44
8.8 Familieskole/familieklasse	45
8.9 anbefalinger til den videre proces.....	47

9. Konklusion	48
10. Bilag	53
Bilag 1: Antal normalklasseelever fordelt på klassetrin og skole.....	54
Bilag 2: Antal spor fordelt på klassetrin og skole	55
Bilag 3: Gennemsnitligt antal børn i normalklasser fordelt på klassetrin og skole	56
Bilag 4: Antal årsværk, antal elever pr. lærerårsværk, planlagte undervisningstimer pr. skole	57
Bilag 5: Elevfravær	58
Bilag 6: Linjefagsdækning for den enkelte skole specificeret på fag og klassetrin. Skoleåret 09/10.....	59
Bilag 7: Gennemsnitlige karakterer for 9. og 10. klasse ved afgangsprøverne 2009..	60
Bilag 8: Udgifter til efteruddannelse af lærere.....	62
Bilag 9: Sygefravær	63
Bilag 10 Antal elever pr. computer og antal interaktive whiteboards.....	64
Bilag 11 Aflyste undervisningslektioner 1. januar til 30. juni 2010	65
Bilag 12 Uddrag af samtlige skolers individuelle slutevalueringer	66

1. Indledning

Indeværende rapport er fjerde udgave af Randers Kommunes kvalitetsrapport på skoleområdet. Rapporten omhandler det samlede skolevæsen i kommunen inklusiv specialskoler, og refererer til skoleåret 2009/10. Rapporten er blevet til i et tæt samarbejde mellem skolerne og Børn og Skole.

Det overordnede sigte med rapporten er at tilvejebringe relevant og kvalificeret viden og dokumentation om det kommunale skolevæsen til brug for såvel den enkelte skole, forvaltningen som byrådet med henblik på en fortsat kvalitetssikring og udvikling af Randers Kommunes skolevæsen.

Baggrund

Det er et lovgivningsmæssigt krav, at der årligt udarbejdes en kvalitetsrapport for kommunens skolevæsen jf. bekendtgørelse af 30. november 2006. Formålet er bl.a. at styrke kommunalbestyrelsens mulighed for at varetage ansvaret for folkeskolen.

Kvalitetsrapporten har ydermere til formål at fremme dialogen og systematisere det løbende samarbejde om evaluering og kvalitetsudvikling i det kommunale skolevæsen, ligesom rapporten skal bidrage til en øget åbenhed omkring skolevæsenets kvalitet.

Opfølgning og dialog

Med henblik på at sikre en fortsat dialog om skolernes kvalitetsudvikling, følges den årlige kvalitetsrapport op af en kvalitetssamtale mellem den enkelte skoles ledelse, skolechefen samt en konsulent fra forvaltningen.

Efter gennemførelsen af kvalitetssamtalerne, orienteres børn og skoleudvalget om indholdet og forløbet af samtalerne.

Struktur og indhold

Kvalitetsrapporten er bygget op omkring bekendtgørelsens krav. Dette med det formål at udarbejde en kvalitetsrapport, der giver størst mulig mening og anvendelsesmuligheder for såvel skolerne, forvaltningen og byrådet i Randers Kommune. Konkret er kvalitetsrapporten bygget op omkring en kvantitativ og kvalitativ del.

Del 1

Rapporten indledes med en præsentation af den kvantitative del, der refererer til bekendtgørelsens krav om rammebetingelser og resultater. Efterfølgende et afsnit, der beskriver arbejdet med IT i skolerne. Afslutningsvis præsenteres den specialpædagogiske indsats, der bl.a. omhandler kommunale udgifter til specialklassetilbud og enkelt- og gruppeintegration. For skolernes individuelle data henvises til bilagsoversigten.

Del 2

I anden del præsenteres den kvalitative del af rapporten, der omhandler en vurdering af skolernes pædagogiske processer. I år er vurderingen baseret på skolernes slutevalueringer af deres udviklingsmål, der fremgår af den toårige aftale, skolerne har indgået med byrådet. Der præsenteres uddrag fra udvalgte skolers slutevalueringer med udviklingsmålene som overskrifter.

Skolerne evaluerer aftalerne - herunder udviklingsmålene - af to omgange. Dels en midtvejsevaluering efter første år, dels en slutevaluering efter andet år. Fremover indgår således enten skolernes midtvejs- eller slutevaluering som dokumentation for kvaliteten af de pædagogiske processer på skolerne.

Specialskoler

For specialskolerne udarbejdes der et selvstændigt afsnit i rapporten indeholdende såvel den kvantitative som kvalitative del.

Den samlede kvalitetsrapport samt eventuelle handlingsplaner offentliggøres på Randers Kommunes hjemmeside og sendes elektronisk til skolerne.

Indsamling af data

Til indsamling af de kvantitative data til kvalitetsrapport, er der udarbejdet en individuel skabelon til hver af kommunens skoler. For at sikre dataenes validitet, har forvaltningen udarbejdet en manual over opgørelses- og beregningsmetoder som supplement til den individuelle skabelon.

Fremadrettet proces

Udviklingen af Randers Kommunes kvalitetsrapport skal betragtes som en fortløbende proces, idet rapporten er et dynamisk redskab, der løbende bliver gjort til genstand for udvikling på såvel form som indholdssiden.

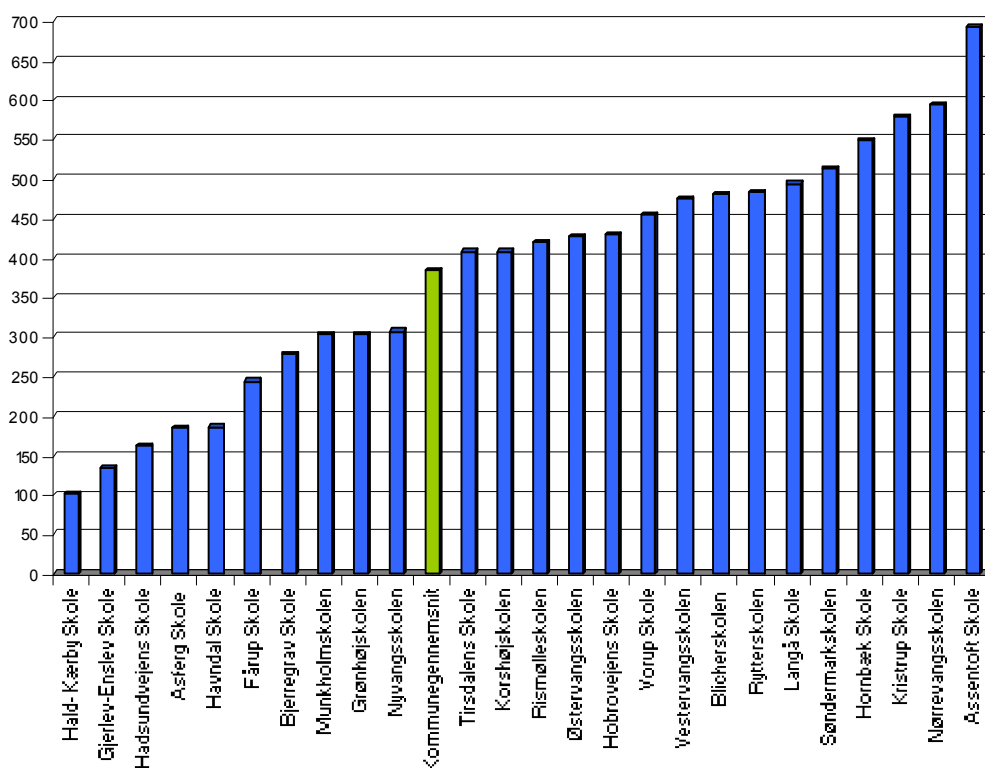
2. Fakta om skolerne

I dette afsnit præsenteres kort de oplysninger, der er karakteristiske for Randers Kommunes skoler. Det drejer sig bl.a. om skolestørrelse, gennemsnitlig klassekvotient, elever pr. lærer samt planlagte undervisningstimer. Idet hensigten med kvalitetsrapporten er at tegne et samlet billede af Randers Kommunes skolevæsen, præsenteres der ikke specifikke oplysninger for den enkelte skole. Kun i de tilfælde, hvor der fremgår mærkbare forskelle, vil oplysningerne fremgå på skoleniveau. For specifikke oplysninger om den enkelte skole henvises til bilagsoversigten.

2.1 Skolestørrelse og gennemsnitlig klassekvotient

Figur 1 præsenterer den enkelte skoles størrelse baseret på antallet af normalklasseelever i skoleåret 2009/10. I figur 2 den gennemsnitlige klassekvotient beregnet på baggrund af elever i normalklasser.

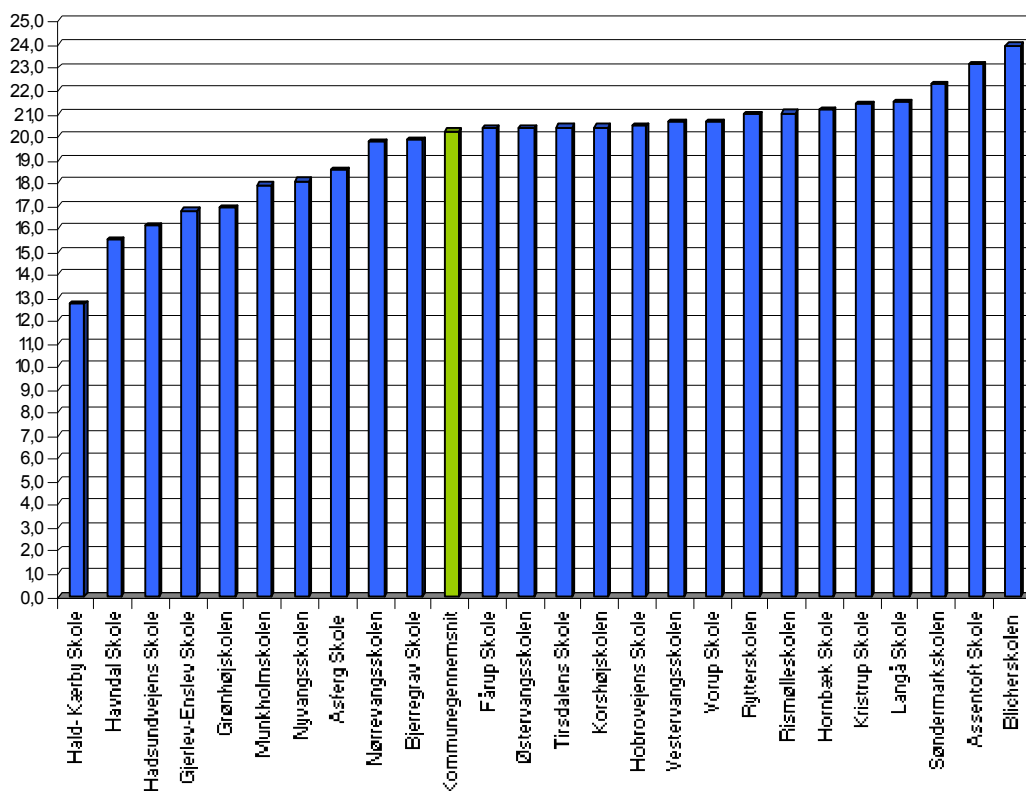
Figur 1: Spredning i skolestørrelse målt på antal elever i normalklasser, skoleåret 2009/10

Det fremgår af figuren, at der er væsentlige variationer i skolernes elevgrundlag. Elevgrundlaget varierer mellem 102 elever på Hald-Kærby skole og 693 elever på Assentoft Skole. Den grønne

stolpe markerer en kommunal gennemsnitlig skolestørrelse på 384 elever. For en nærmere oversigt over den enkelte skoles klassetrin og spor henvises til bilag 1 og 2.

Figur 2: Gennemsnitlig klassekvotient

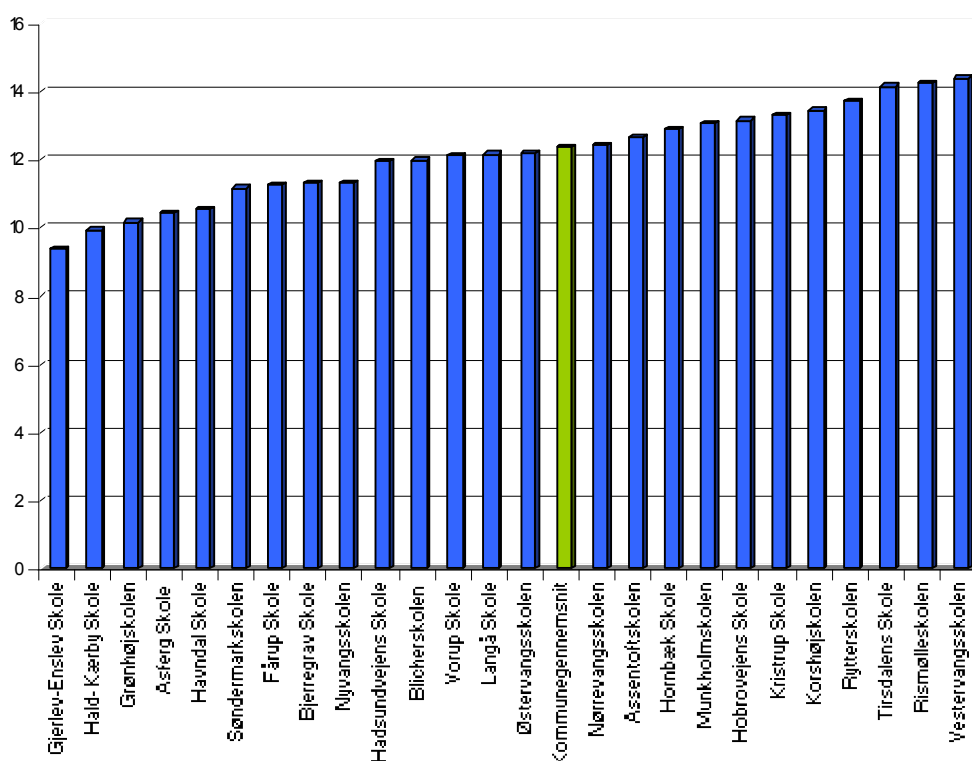
Den gennemsnitlige klassekvotient varierer betydeligt fra knap 13 elever på Hald-Kærby Skole og op til 24 elever på Blicherskolen. Den grønne markering indikerer en kommunal gennemsnitlig klassekvotient på 20,2 elever. For en nærmere oversigt over antal børn i normklasser fordelt på skole og klassetrin henvises til bilag 3.

Der kan konstateres en stærk sammenhæng mellem skolestørrelse og klassekvotient. Sammenhængen viser, at jo større elevgrundlag jo højere gennemsnitlig klassekvotient.

2.2 Elever pr. lærerårsværk

Antallet af elever pr. lærerårsværk er udregnet på baggrund af skolernes egne indberetninger, der vedrører skolernes planlagte timer til normalundervisning, den specialpædagogiske indsats, timer til enkelt- og gruppeintegration samt anden tildeling (indskoling). På denne baggrund er der udregnet et samlet årsværk.

Figur 3: Antal elever pr. lærerårsværk

Det fremgår af figuren, at det er variationer mellem antallet af elever pr. lærerårsværk. Det laveste antal elever pr. lærerårsværk er på Gjerlev-Enslev Skole med 9,4 elever, mens det højeste antal elever pr. lærerårsværk er på Tirsdalens Skole og Vestervangsskolen med 14,4 elever. Det gennemsnitlige antal elever pr. lærerårsværk er på 12,4. Sammenlignet med sidste år var det samlede antal elever pr. lærerårsværk 12,6. Der henvises til bilag 4.

2.3 Andel af lærernes arbejdstid, der anvendes til undervisning

Lærernes gennemsnitlige undervisningsprocent er beregnet til 40% for Randers Kommunes skoler (med reference til det klassiske undervisningsbegreb). Langt hovedparten af skolerne har undervisningsprocenter mellem 39 og 42. For mere specifikke informationer henvises til bilag 4.

2.4 Planlagte undervisningstimer

Nedenstående tabel viser elevernes gennemsnitlige årlige skemalagte klokketimer for skoleåret 2009/10. De skemalagte klokketimer skal ses i forhold til de vejledende timetal.

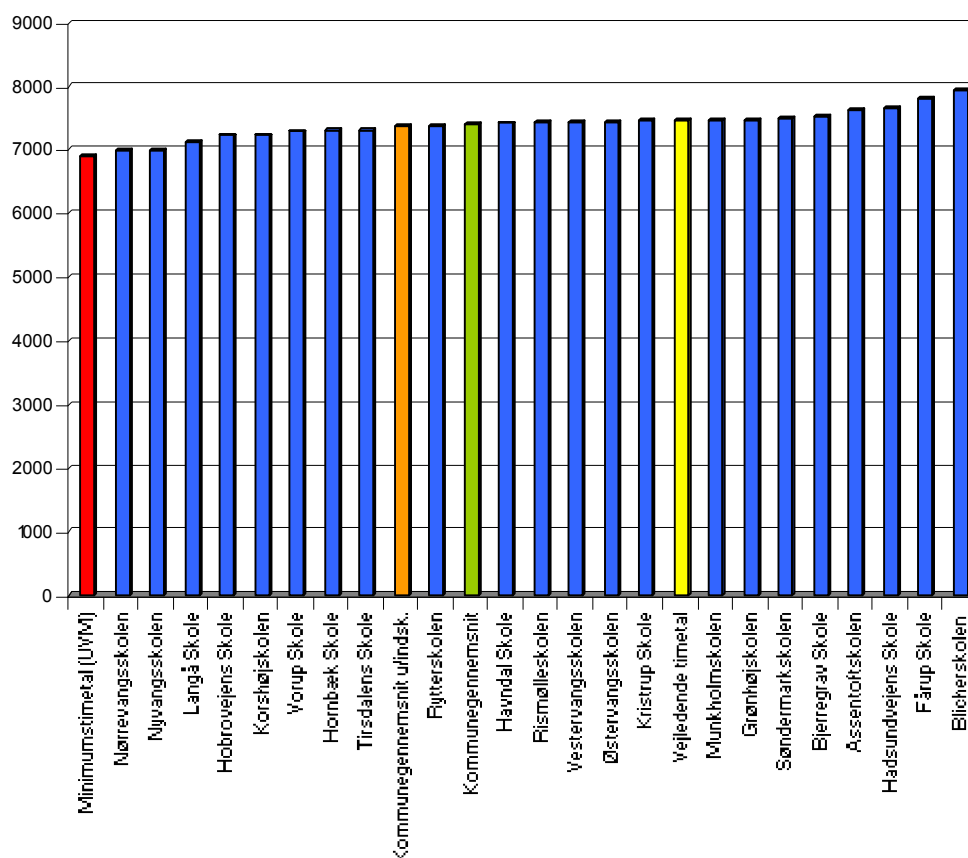
Tabel 1: Planlagte undervisningstimer skoleåret 2009/10. Planlagte klokketimer i alt

Årlige planlagte undervisningstimer	
Gennemsnit for skolerne i Randers Kommune	7410
Vejledende timetal fra Undervisningsministeriet (svarende til budgettildelingen)	7470
Minimumstimetal fra Undervisningsministeriet	6900

Tabel 1 illustrerer de gennemsnitlige planlagte undervisningstimer for Randers Kommunes samlede skolevæsen for 1. til 9. klasse (Asferg Skole, Gjerlev-Enslev skole samt Hald-Kærby Skole er ikke medregnet grundet antallet af klassetrin).

Det kan umiddelbart konstateres, at de gennemsnitlige planlagte undervisningstimer befinder sig under det vejledende timetal, der er meldt ud fra Undervisningsministeriet (fra Randers Kommunes side udmeldes der ressourcer til den enkelte skole til udmøntningen af det vejledende timetal uafhængigt af elevtallet). Der optræder dog væsentlige variationer skolerne i mellem jf. nedenstående figur.

Figur 4: Planlagte undervisningstimer for skoleåret 2009/10. Pr. skole, gennemsnitlig og vejledende antal klokketimer

Det fremgår af figur 4, at der er væsentlige variationer skolerne imellem i forhold til de årlige planlagte undervisningstimer. Timetallet varierer mellem 6990 og 7930 årlige planlagte undervisningstimer. De færreste planlagte timer kan henføres til Nørrevangsskolen og Nyvangsskolen med 6990 timer, mens Fårup Skole og Blicherskolen har henholdsvis 7800 og 7930 årlige planlagte timer. Undervisningsministeriets krav til minimumstimaltallet er 6900, mens det vejledende timetal er angivet til 7470 timer.

I folkeskoleloven er der fastsat dels et minimums timetal, dels et vejledende timetal. Ved tildelingen af resurser til skolerne i Randers Kommune tages der udgangspunkt i det vejledende timetal. Skolerne har mulighed for at fordele undervisningstimerne på andre måder, sådan at hensynet børnenes læring tilgodeses mest muligt. Det betyder, at man på nogle skoler vælger at bruge undervisningstimerne til holddeling, to-lærerordninger, særlig støtte eller lignende, når man synes, det er bedst for eleverne. Sådanne ordninger betyder, alt andet lige, at eleverne ikke når op på det vejledende timetal – til gengæld skulle de gerne have lært mere, i de timer de har fået. Minimumstimaltallet skal naturligvis opfyldes.

Blicherskolen, Bjerregrav Skole og Fårup Skole modtager en særlig indskolingspulje, hvilket er en af forklaringerne på, at de befinder sig i den højere ende af skalaen. Fjernes disse tre skolars særlige indskolingspulje, ændres billedet af kommunens gennemsnitlige årlige planlagte timer i nedadgående retning til ca. 7354 timer.

2.5 Aflyste undervisningslektioner

Tabel 2: Aflyste undervisningslektioner i perioden 01-01-2010 til 30-06-2010

Aflyste undervisningslektioner	
Gennemsnit pr. klasse for folkeskolerne i Randers Kommune	1,4

Gennemsnittet for aflyste undervisningslektioner er lavt. Aflyste undervisningslektioner forekommer primært i udskolingen. Også på mellemtrinnet er der enkelte aflysninger, mens der i indskolingen nærmest ikke er aflysninger. Aflysninger sker altså primært i de store klasser og oftest på grund af akut sygdom, og hvor det kan være svært at finde vikarer fx hjemkundskab i 6. kl. Aflysninger ledsages desuden ofte af opgaver, som kan løses af eleverne hjemme eller på skolen. Der skal dog fokus på yderligere at nedbringe antallet af aflyste undervisningslektioner. For mere specifikationer se bilag 11.

2.6 Skolefritidsordninger (0.- 3. klasse)

Der er skolefritidsordninger på alle skoler på nær Nørrevangsskolen og der er 7 fritidshjem, hvoraf de 4 ligger i Nørrevangsskolens distrikt.

I 0.-3. klasse går der 3880 elever, hvoraf 3042 frekventerer en skolefritidsordning, mens der er 279 elever, der går i fritidshjem. Dette betyder, at 86 % af eleverne i 0.-3. klasse benytter skolefritidsordning eller fritidshjem. Sidste år var der 84 % af eleverne, der benyttede ovennævnte tilbud.

I godt halvdelen af skolefritidsordningerne er det over 80 % af eleverne, der benytter sig af tilbudet, mens det i de øvrige skolefritidsordninger kun er mellem 52 % og 80 % af eleverne.

Kendetegnende for de skoler, der har en meget lav dækningsgrad er følgende:

- Skoler har en udvidet indskolingsordning, det gælder specielt skolerne i den tidligere Purhus Kommune.
- Der er fritidshjem som alternativ i nærheden.

3. Elever

I det følgende præsenteres oplysninger omhandlende elevernes fravær, elevernes videre færden på ungdomsuddannelser for henholdsvis 9. og 10 klasse samt elevernes gennemsnitlige karakterer for 9. og 10. klasse fordelt på fag.

3.1 Elevfravær

Med bekendtgørelsen af 19. maj 2004¹ blev skolernes indberetning af elevernes fravær skærpet. Det betød, at skolernes kontrol med elevernes fravær skulle registreres i forhold til følgende årsager:

- Fravær på grund af sygdom
- Fravær med skolelederens tilladelse
- Ulovligt fravær

Skolernes fraværslister skal ved hver anden måneds begyndelse indsendes til forvaltningen.

Opgørelse af elevfraværet 0.-9. klasse for skoleåret 2009/10 omhandler perioden fra 1. august 2009 til 31. juli 2010.

Tabel 3: Opgørelse af elevfraværet 0. - 9. klasse

Fravær	Antal dage pr. elev (kommunegennemsnit)*	Antal dage pr. elev (kommunegennemsnit)* Forrige skoleår
Fravær på grund af sygdom	7,1	6,4
Fravær med skolelederens tilladelse	2,3	2,2
Ulovligt fravær	0,9	0,9
Samlet fravær i alt	10,2	9,5

*Opgørelsen er baseret på indberetninger fra folkeskolerne og specialskolerne

Det gennemsnitlige fravær pr. elev er på 10,2 dage, sidste år var det gennemsnitlige fravær i samme periode på 9,5 dage. Spredningen i elevernes fravær varierer imidlertid meget fra skole til skole. Det laveste samlede fravær pr. elev er på 2 dage og det højeste er på 16,1 dage jf. bilag 5.

¹ Bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen

Tabel 4: Opgørelse af elevfraværet i 10. klasserne

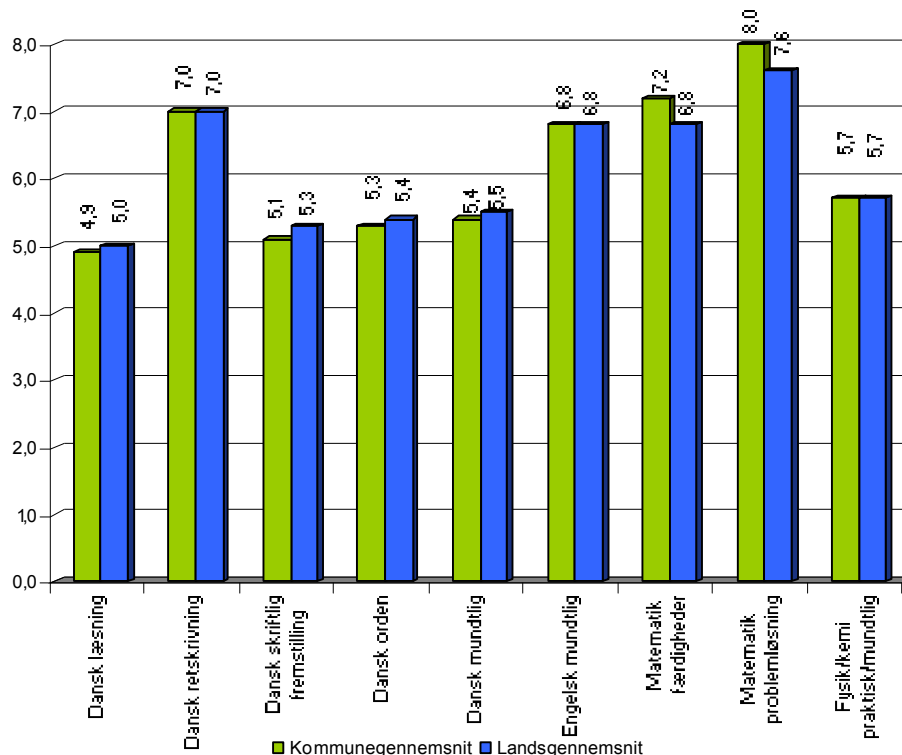
Fravær	Antal dage pr. elev (kommunegennemsnit)	Antal dage pr. elev (kommunegennemsnit) Forrige skoleår
Fravær på grund af sygdom	7,5	8,2
Fravær med skolelederens tilladelse	0,3	0,5
Ulovligt fravær	1,1	2,4
Samlet fravær i alt	8,9	11,2

Det fremgår af tabel 3, at det gennemsnitlige fravær for 10. klasserne er på 8,9 dage pr. elev. Sidste år var elevfraværet for 10. klasserne i samme periode på 11,2 dage. Det kan konstateres, at fraværet i 10. klasserne er lavere end elevfraværet i 0.-9. klasserne. Der skal dog gøres opmærksomt på, at der ikke er kigget særskilt på elevfraværet (0.-9. kl.) opgjort på klasstrin.

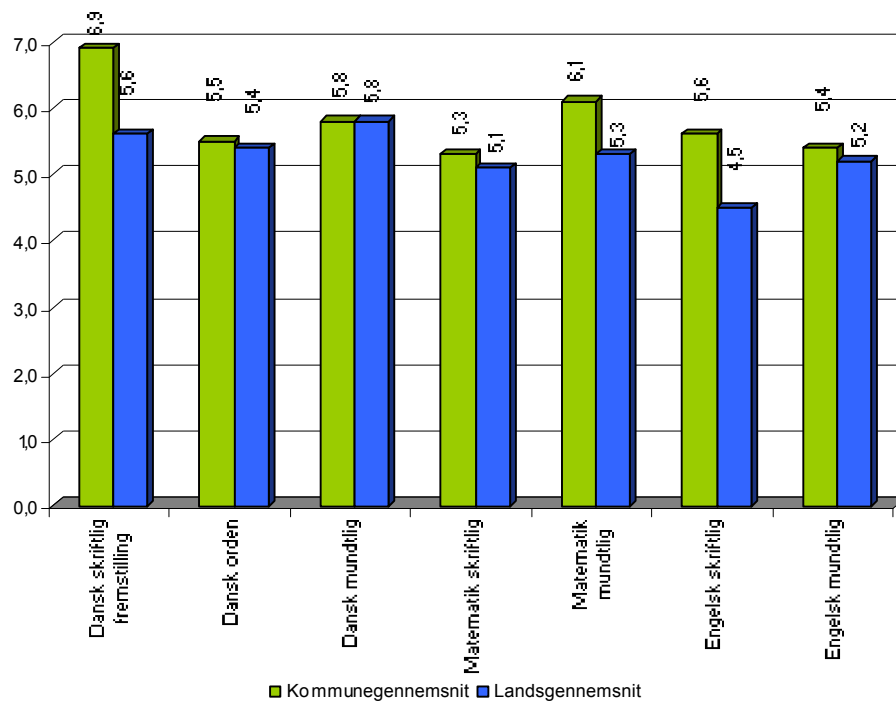
3.2 Karaktergennemsnit for 9. og 10. klasse

For 9. klasse er der tale om bundne prøvfag, afgangsprøver (FSA). For 10. klasse obligatoriske fag 10. klasse, 10. classes prøve.

Figur 5: Karaktergennemsnit for kommunens 9. classes elever 2009

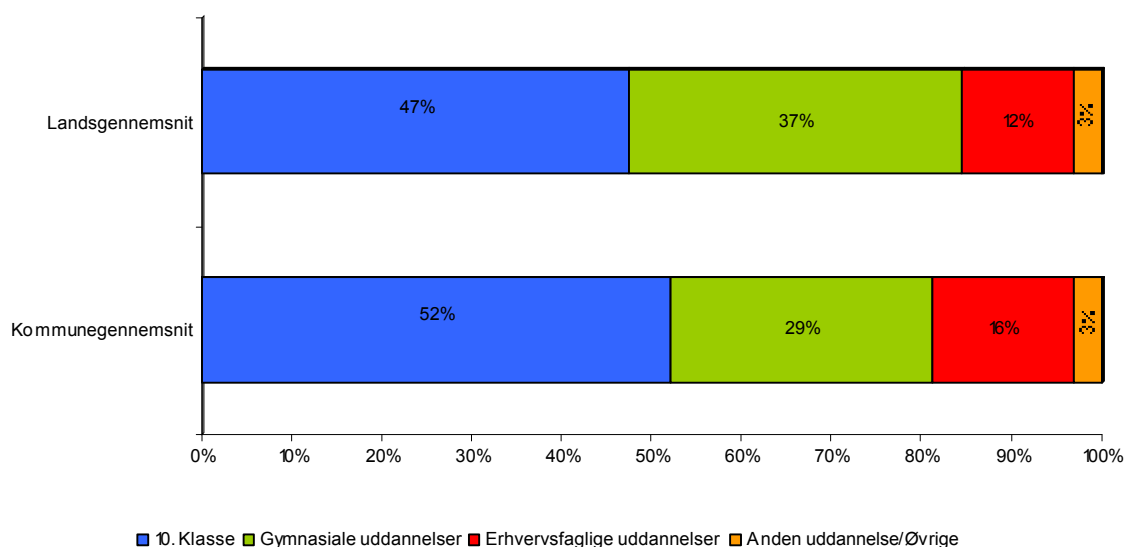
Figur 6: Karaktergennemsnit for kommunens 10. klasses elever 2009

3.3 Overgang til ungdomsuddannelser

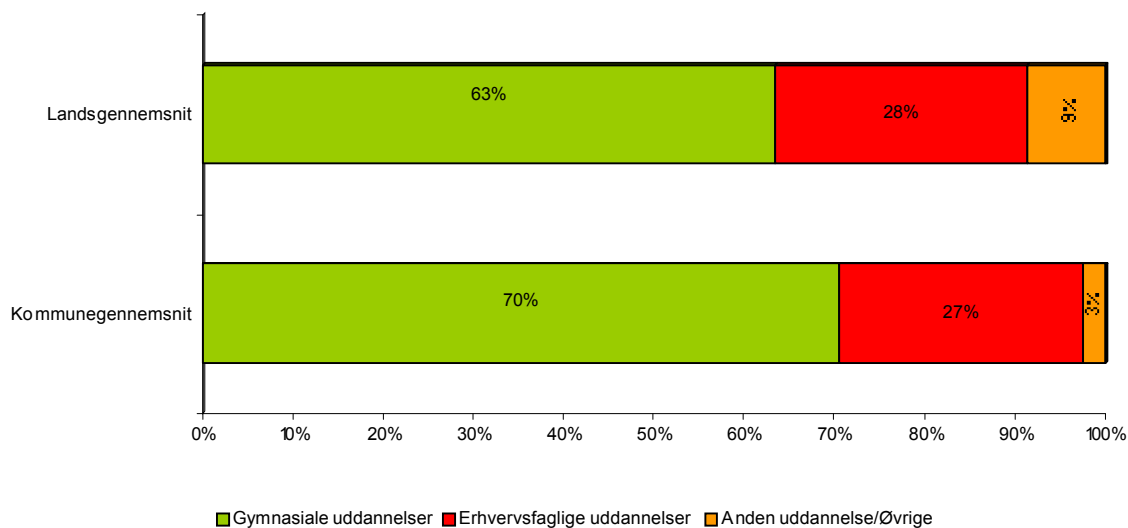
Nedenstående figurer illustrerer 9. og 10. klasses uddannelsesønsker pr. 15 marts 2009. Figureerne illustrerer således ikke de unges reelle placering og fordeling ved uddannelsesstart. Figuren omfatter kommunens folkeskoler samt de frie grundskoler i Randers Kommune. Kategorien anden uddannelse/ øvrige dækker bl.a. over erhvervsgrunduddannelsen (EGU), anden uddannelse samt elever, der ikke går direkte i gang med uddannelse eller endnu ikke har udfyldt en uddannelsesstilmelding.

Figur 7: Uddannelsesønsker for 9. klasses elever for 2009

I alt omhandler figuren 1115 elevers uddannelsesønsker. 52% af eleverne (571 elever) vælger at fortsætte i 10. klasse enten i et kommunalt 10. klasses tilbud, på en privatskole eller efterskole. 29% (319 elever) vælger en gymnasial uddannelse, mens 16% (172 elever) vælger en erhvervsfaglig uddannelse. Kategorien anden uddannelse/ øvrige omhandler 3% af eleverne (42 elever) og omfatter elever, der vælger en anden uddannelse, ikke går direkte i gang med uddannelse eller elever der endnu ikke har udfyldt en uddannelsesstilmelding.

Figur 8: Uddannelsesønsker for 10. klasses elever for 2009

I alt omhandler ovenstående figur 399 elevers uddannelsesønsker. Heraf vælger 70% af eleverne (281 elever) en gymnasial uddannelse, mens 27% af eleverne (108 elever) vælger en erhvervsfaglig uddannelse. 3% af eleverne (9 elever) vælger en anden uddannelse, går ikke direkte i gang med uddannelse eller har endnu ikke udfyldt en uddannelsesestilmelding.

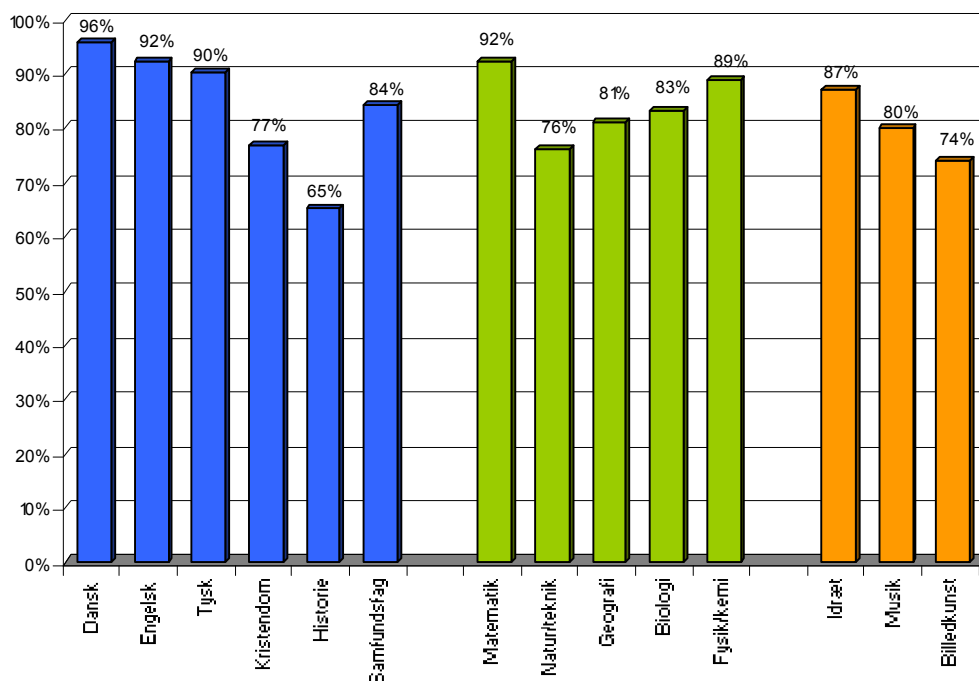
4. Personale

I dette afsnit præsenteres kort oplysninger, der vedrører medarbejderkarakteristika og særlige kompetencer. Det omhandler bl.a. graden af linjefagsdækning, fokus og vægtning af efteruddannelse samt sygefravær.

4.1 Linjefagsdækning

I nedenstående tabel illustreres den gennemsnitlige linjefagsdækning eller tilsvarende kompetencer for kommunens skoler. Tilsvarende kompetencer refererer til lærere med minimum fem års undervisningserfaring i et givent fag eller årskurser. Linjefagsdækningen omfatter klassetrinene 1. til og med 9.

Figur 9: Linjefagsdækning

Figur 9 illustrerer den procentvise andel af det samlede antal spor på kommunens skoler, der undervises af lærere med linjefagsuddannelse eller kompetencer svarende til linjefag. Figuren viser, at der i særdeleshed er en høj linjefagsdækning i fagene dansk, engelsk, tysk, matematik og fysik/kemi, mens fag som kristendom, historie, naturfag og billedkunst har en lav grad af linjefagsdækning. Sammenlignet med sidste år kvalitetsrapport er der sket en markant forbedring af linjefagsdækningen i kristendom med en stigning på 25%, samfundsfag 8%, natur/teknik 7% og geo-

grafi 7%. Modsat er der sket et fald i linjefagsdækningen i tysk med 5%, fysik/kemi 11% og billedkunst 8%.

4.2 Efteruddannelse

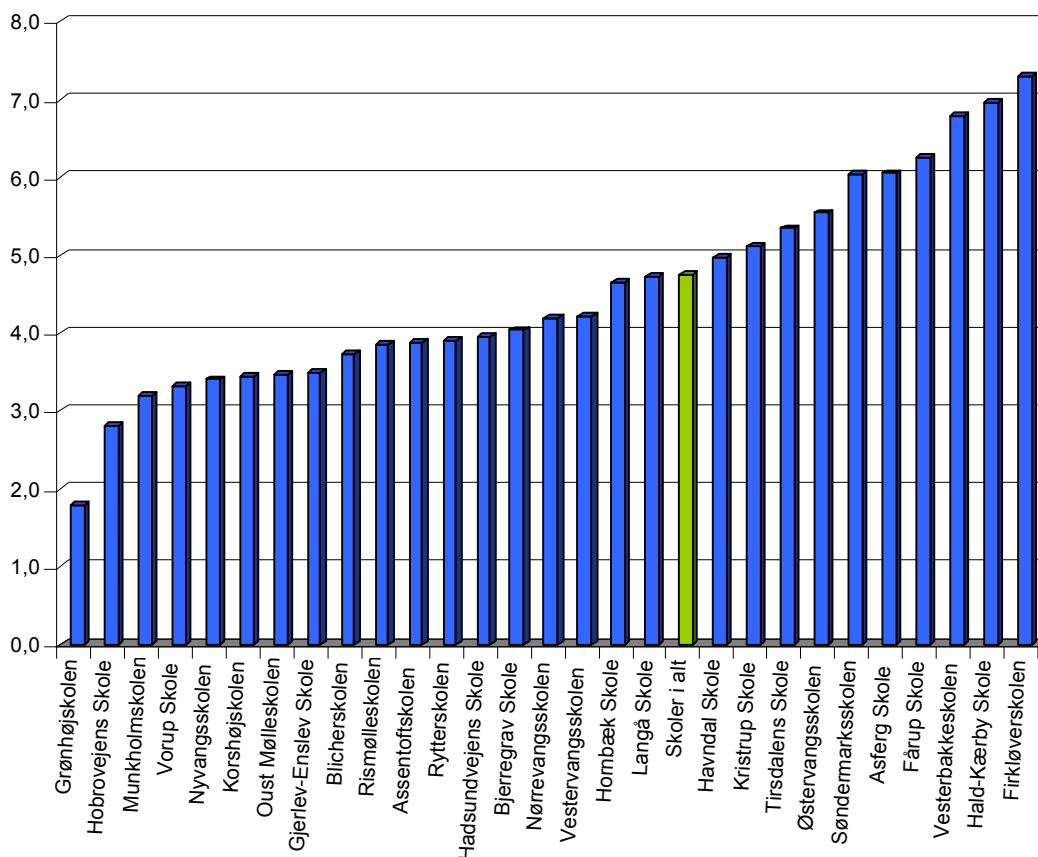
Efteruddannelse omfatter temadage, pædagogiske dage, teamudvikling, hvor der er tilknyttet en ekstern underviser, samt individuelle kompetenceudviklingsforløb. Løn, kørsels- og kursusudgifter til efteruddannelse omhandler kun lærergruppen.

Der er meget store variationer i skolernes udgifter til efteruddannelse. Dette skyldes dels lokale prioriteringer af efteruddannelse, dels kan der være markante udsving fra skoleår til skoleår. For specifikke oplysninger om de enkelte skoler henvises til bilag 8.

4.3 Sygefravær

Sygefraværet på skolerne inklusive specialskolerne i Randers dækker 1794 medarbejdere i perioden fra 1. august 2009 til 31. juli 2010 (skoleåret 2009/10). Sygefraværet dækker kun fraværsdage grundet sygdom. De omfatter ikke fraværsdage grundet graviditet, barnets 1. sygedag og omsorgsdage.

Figur 10: Sygefraværet pr. skole i procent af antal fuldtidsarbejdsdage

Som det fremgår af ovenstående figur er der markante forskelle skolerne imellem. Det gennemsnitlige fravær for skolerne generelt er på 4,8%. Sidste år var det gennemsnitlige fravær på 4,5% og det foregående år på 5,1%.

Der er øget opmærksomhed på sygefravær og i Randers Kommune er der indført et system "Opus Overblik", hvor både forvaltning og institutioner kan følge udviklingen i sygefraværet. I denne sammenhæng ses der især på sygefraværsprocenter, hvor en sygefraværsprocent på mellem 5 – 7,9 % betegnes som kritisk og en sygefraværsprocent på over 7,9 % som alarmerende (dårlig). Der er ingen skole, som har en sygefraværsprocent, der er alarmerende, men 10 skoler, der er under kategorien kritisk. Sidste år var der 1 skole med et alarmerende sygefravær og 9 skoler med et kritisk sygefravær.

5. IT i skolen

5.1 Indledning

Byrådet besluttede i 2008 med IT-strategien, at der skulle ske en fremtidssikret udbygning af skolerne IT-udstyr og kommunikationsveje. Dette skulle være med til at sikre driftssikkerhed og brugervenlighed på skolerne. Som en del af beslutningen blev der afsat en anlægsbevilling på i alt 32,420 mio. kr. til IT-udbygning på folkeskolerne i perioden 2008 til 2011.

Investeringen i IT har betydet, at skolerne har fået centrale servere med hurtigere adgang for brugerne. Et tidssvarende netværk med fiberforbindelse til hver skole og forbedret adgang til servere og hurtigere adgang til det trådløse netværk. Ligesom der med bevillingen er blevet indkøbt computere og interaktive whiteboards, der skal føre til, at IT i højere grad kan integreres i undervisningen. Nogle skoler har satset endnu mere på IT og foretaget en medfinansiering i forhold til den afsatte bevilling for bl.a. at kunne opgradere antallet af computere og interaktive whiteboards på skolen.

En ny opgørelse viser, at gennemsnittet for antal elever pr. computer ligger på 2,2. Hvis de computere, der er 5 år eller derover ikke medregnes, lander gennemsnittet for antal elever pr. computer på 2,6. Undersøgelsen viser ligeledes, at der i øjeblikket er 443 interaktive whiteboards fordelt på de 25 folkeskoler. For at sætte dette i perspektiv kan det nævnes, at der pr. 5. september 2010 var 477 klasser på de 25 skoler. Ses der separat på specialskolerne viser undersøgelsen, at der er en elev pr. computer eller mindre, og i forhold til interaktive whiteboards er der 46 fordelt på de 3 specialskoler. Opgørelsen fremgår af bilag 10.

IT – adgange og udstyr er forudsætningen for den pædagogiske anvendelse af IT i undervisningen. For at få et overordnet indblik i, hvor langt skolerne er i arbejdet med IT både pædagogisk og organisatorisk, er skolerne (skolelederne) blevet spurgt om de pædagogiske tiltag inden for temaerne:

- IT i undervisningen
- IT som kommunikationsmiddel
- Strategi og tiltag vedr. IT i skolen

Undersøgelsen er et øjebliksbillede, der viser, hvor skolerne ser sig henne i udviklingen på nuværende tidspunkt. Dette betyder ligeledes, at hvis en tilsvarende undersøgelse gennemføres i slutningen af indeværende skoleår, kan billedet se anderledes ud.

5.2 IT i undervisningen

IT anvendes i høj grad som en integreret del af undervisningen på de fleste skoler. Det kan være i form af elevernes brug af computere og digitale undervisningsmidler som eksempelvis Danske Dyr m.v. I forhold til at udnytte de nye pædagogiske potentialer, som de interaktive whiteboards giver i forhold til faglig læring, er alle skoler kommet godt i gang, og mange skoler kommet rigtig langt i processen. Eksempelvis har 600 lærere været på uddannelse i anvendelsen af interaktive whiteboards i forbindelse med det fælles kommunale indkøb, og der er uddannet en række superbrugere.

Ses der på anvendelse af IT i forbindelse med undervisningsdifferentiering, er der mange skoler, der i høj grad anvender IT til at understøtte undervisningsdifferentiering. Eksempelvis anvender flere skoler programmet CD-ORD, hvor eleverne via værktøjslinjen kan få teksterne læst op og få støtte til at skrive. Eleverne kan anvende CD-ORD på nettet, i tekstbehandling, i mailprogrammer og i forbindelse med indskannede undervisningsmidler. Dette betyder, at læsesvage elever har bedre muligheder for at følge den daglige undervisning.

I specialundervisningsøjemed anvender langt de fleste skoler IT til at hjælpe eleverne, og det sker oftest i form af IT-rygsække eller programmer og værktøjer, som kan understøtte skrive- og læsevanskeligheder.

5.3 IT som kommunikationsmiddel

Der er etableret intra-net på alle skoler, hvor det især er Lærerintra, Elevintra og Forældreintra, der er de mest brugte. Lærerintra anvendes i høj grad på stort set alle skoler, hvilket viser, at det er blevet et almindeligt redskab, som ledere og lærere anvender til intern kommunikation. I forhold til Elevintra anvendes det især til information vedr. lektier og formidling af elevplaner.

I kommunikationen med forældrene anvendes intra-nettet i høj grad af godt halvdelen af skolerne (61%), mens der er enkelte skoler, hvor intra-nettet kun anvendes i mindre grad i kommunikationen mellem skole og hjem (18%).

5.4 Strategier og tiltag vedr. IT i skolen

I forhold til brugen af kommunikationsmidler har 15 skoler tilkendegivet, at de har udarbejdet retningslinjer for, i hvilket omfang kommunikationsmidler skal anvendes i skolen. Det er især klare regler for brugen af Lærerintra, som skolerne har udarbejdet, og flere skoler tilkendegiver, at de har anvendt Lærerintra som eksempelvis den eneste kommunikationsplatform på skolen de seneste år. Flere skoler har ligeledes arbejdet med retningslinjer for brug af Forældreintra, der retter sig både til lærere og forældre. Nogle skoler har minimumskrav til, hvor ofte lærere skal tjekke deres beskeder, ligesom nogle skoler har udarbejdet etiske regler omkring den elektroniske kommunikation. Eksempelvis har en skole beskrevet, at beskeder og positiv kommunikation gives via intranettet, mens problematikker eller negativ information gives på anden vis eksempelvis ved at arrangere et møde.

Ses der separat på, hvorvidt skolerne har udarbejdet en politik eller materiale omkring anvendelse af sociale medier har 12 skoler tilkendegivet, at de ikke har en specifik politik eller retningslinjer for anvendelse af sociale medier. Enkelte skoler beskriver, at der er udarbejdet en politik for alle medier, eller at anvendelse af sociale medier er beskrevet i deres etiske regler eller indgår i skolens værdigrundlag.

Øget anvendelse af IT i undervisningen og øget brug af IT som kommunikationsmiddel kræver, at der sættes tid og ressourcer af til opkvalificering. På langt de fleste skoler er der løbende faglige drøftelser af, hvordan IT kan understøtte faglig læring og undervisningen generelt. Drøftelserne kan foregå i fagudvalg, årgangsteams, i pædagogisk råd, i forbindelse med specialundervisning og lignende. Det er helt klart et fokusområde på skolerne, og det gribes meget forskelligt an fra skole til skole. En skole fortæller om en IT-baseret undervisningsplatform "Elevunivers", som de på skolen lige har drøftet og fået en gennemgang i. På en anden skole har lærerne vist eksempler for hinanden af forskellige forløb med IT, hvilket har ført til etableringen af et medieudvalg, der skal koordinere videndeling. Mens en tredje skole har lagt erfaringsudveksling og opkvalificeringen ud til det pædagogiske servicecenter. Og som en skole fortæller, har de interaktive whiteboards medført en markant interesse for videndeling, hvilket måske er udtryk for det behov og den udvikling, som investeringen i interaktive whiteboards har ført til.

Mens der løbende forekommer drøftelser af anvendelse af IT til at understøtte faglig læring og undervisningen generelt på de fleste skoler, er billedet lidt anderledes, når der spørges ind til, hvorvidt det indgår i MUS (medarbejder-udviklingssamtaler) eller TUS (teamudviklingssamtaler) samtaler, samt om der er en fast praksis for opkvalificering af lærere og pædagoger. Enkelte skoler har

anvendelsen af IT, som en integreret del i samtalerne, og på enkelte skoler drøftes anvendelsen af Elev- og Forældreintra i samtalerne, men på de fleste skoler indgår det ikke som en naturlig del. Spørges der ind til, hvorvidt der er en fast praksis for opkvalificering, når det handler om anvendelse af IT, tilkendegiver de fleste skoler, at opkvalificeringen sker, når der indføres nye systemer eller redskaber. Ligesom en del af skolerne har IT- vejledere, som understøtter de øvrige lærere i anvendelsen af IT, og som står for vedligeholdelse.

Afslutningsvist spørges der ind til, hvorvidt skolen har en lokal strategi for udbygning af den tekniske infrastruktur, og flere skoler tilkendegiver, at de har en plan for udbygning af den tekniske infrastruktur. Nogle skoler har valgt at satse på de ældste elever i forhold til udbygning af interaktive whiteboards, bærbare computere og trådløst netværk, mens andre skoler beskriver, at den tekniske infrastruktur drøftes i IT-udvalg, pædagogiske servicecentergrupper eller mellem ledelsen og skolens IT-vejledere.

5.5 Opsamling

Det overordnede billede af arbejdet med IT i skolen er, at vi er kommet langt. Kommunegennemsnittet for antal elev pr. computer er 2,2, og der er 443 interaktive whiteboards fordelt på de 25 skoler. På specialskolerne, er der en elev pr. computer eller mindre, og der er 46 interaktive whiteboards fordelt blandt specialskolerne.

I forhold til at anvende IT til at understøtte undervisningsdifferentiering og de nye pædagogiske muligheder i undervisningen er halvdelen af skolerne kommet langt i processen, mens den anden halvdel er godt på vej. IT i special-undervisningen anvendes i høj grad, hvilket bl.a. hænger sammen med, at anvendelsen af IT giver helt nye faglige muligheder for mange af eleverne i specialklasserne og i specialundervisningen generelt.

Det anbefales, at skolerne fortsætter ovennævnte udvikling, således der på sigt på alle skoler anvendes interaktive whiteboards eller tilsvarende teknologier i undervisningen i alle fag, samt at IT anvendes i vid udstrækning på alle skoler både til at understøtte undervisningsdifferentiering og i specialundervisningen. For at sikre en fortsat udvikling af den pædagogiske anvendelse af IT anbefales det ligeledes, at der planlægges uddannelsesforløb, der skal understøtte udviklingen på de enkelte skoler. Ligesom det anbefales at fastholde et højt investeringsniveau i forhold til at udbygge og vedligeholde den tekniske infrastruktur dels på skolerne dels centralt.

IT som kommunikationsmiddel er en af de andre centrale faktorer i udviklingen, og især Lærerintra er meget anvendt på skolerne, mens anvendelse af Elev- og Forældreintra kun sker i nogen grad. Det anbefales derfor, at en øget anvendelse af Elev- og Forældreintra bliver et fokusområde på skolerne, således at al information på skolerne i løbet af få år kommer til at foregå elektronisk.

I forhold til skolernes strategier og tiltag vedr. IT i skolen arbejder en del af skolerne med mange forskellige tiltag, og flere tilkendegiver, at det øgede brug af IT giver et større behov for nye tiltag, opfølgning og strategier på området.

6. Specialpædagogisk indsats

Den specialpædagogiske indsats omfatter mange forskellige tilbud. Det kan eksempelvis omhandle midler til en specialpædagogisk bistand, hvor det er den enkelte skole, der iværksætter en specialpædagogisk indsats (6.1). Det kan ligeledes være indsatser i form af enkelt- eller gruppeintegration og specialklassetilbud, der bevilliges via et centralt visitationsudvalg.

6.1 Den specialpædagogiske indsats

Skolerne tildeles i alt ca. 30 mio. kr. til den specialpædagogiske indsats på skolerne. Midlerne tildeles ud fra følgende tildelingsmodel: 60 % tildeles på baggrund af skolens elevtal og 40 % tildeles efter de 4 mest betydningsfulde socioøkonomiske faktorer, der er følgende.

- Om en af forældrene har en erhvervsuddannelse.
- Forældrenes indkomstforhold.
- Forældrenes beskæftigelsesforhold.
- Hvorvidt der er 2 forældre i hjemmet.

Målet er:

- at der iværksættes en hurtig og forebyggende indsats i forhold til de elever, der kan inkluderes på skolen,
- at inklusionen på skolen styrkes gennem øgede frihedsgrader og flere handlemuligheder,
- at eleven i størst muligt omfang sikres et individuelt tilrettelagt tilbud i nærmiljøet, og
- at den didaktiske nytænkning på skolen styrkes.

6.2 Enkelt- og gruppeintegration

Ved enkelt- og gruppeintegration forstås, at en elev eller flere elever tildeles det nødvendige antal timer til faglig og personlig støtte i den almindelige klasse. Herved opnår klassen som helhed flere ressourcer til at understøtte undervisningen og den faglige indlæring generelt.

Et centralt visitationsudvalg fordeler timerne til enkelt- og gruppeintegration på baggrund af ansøgningerne fra skolerne, der omfatter skolelederens indstilling om elevens eller elevernes udvidede støttebehov.

I indstillingsskemaet skal der redegøres for følgende forhold:

- Tilrettelæggelse og organisering af elevens undervisning og fritid.
- Elevens faglige ressourcer.
- Elevens sociale kompetencer.
- Elevens personlige og følelsesmæssige udvikling.
- Skole hjem samarbejdet.
- Skolelederens indstilling.

Ud over indstillingsskemaet skal der vedlægges en udredning fra pædagogisk psykologisk rådgivning eller regionshospitalet, der redegør for elevens støttebehov.

Der anvendes årligt ca. 14 mio. kr. til enkelt- og gruppeintegration, og tildelingen af timer til den enkelte elev eller elever ændrer sig løbende. Tildelingen af timer til enkelt- og gruppeintegration er baseret på elevernes individuelle støttebehov, hvormed antallet af bevilligede timer til den enkelte skole varierer betydeligt.

6.3 Specialklasser

Der er specialklasser på 14 skoler i Randers Kommune med i alt 379 elever i skoleåret 2009/10, hvilket er en stigning på 47 elever sammenlignet med foregående skoleår. Specialklasserne omfatter mange forskellige specialpædagogiske tilbud og elevkarakteristika. Udgifterne til specialklasserne afhænger i høj grad af, hvor specialiseret og ressourcekrævende tilbuddet er. I alt anvendes der ca. 40 mio. kr. årligt på specialklasseundervisning.

6.4 Specialskoler

Randers Kommune har tre specialskoler, Firkløverskolen, Vesterbakkeskolen samt Oust Mølleskolen (samt Satellitten). I alt anvendes der ca. 47 mio. kr. på specialskoleundervisningen.

6.5 Regionale undervisningstilbud

Udgiften til elever der modtager et regionalt undervisningstilbud er på ca. 6,5 mio. kr. årligt (primært Møllerup Skolehjem og Himmelbjerggården).

6.6 Specialskoler i andre kommuner

Udgiften til elever der frekventerer en specialskole i en anden kommune er på ca. 6,6 mio. kr. (primært i Norddjurs- og Syddjurs Kommune samt Århus Kommune).

6.7 Klager over vidtgående specialundervisning

Visitationsudvalgets afgørelse om henvisning, afslag på henvisning eller tilbagekaldelse af henvisninger til f.eks. specialskoler eller specialklasser kan indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. I skoleåret 2009/2010 er der 5 klager til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning.

Tabel 9: Oversigt over klager til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning 2009/2010

Klageårsag	Antal klager	Beslutning
<p>Kommunens afgørelse om: Antal af bevilgede støttetimer.</p>	2	<p>Klagenævnet har givet forældrene medhold. Elev 1 var tildelt 4 ugentlige støttetimer, hvilket ændres til 12 pr. 01.01.10. Elev 2 var tildelt 7 ugentlige støttetimer, hvilket ændres til 12 pr. 01.01.10.</p>
<p>Kommunens afgørelse om: Det nærmere indhold af undervisningsforanstaltningen for den støttede elev samt antal støttetimer.</p>	1	<p>Klagenævnet har givet forældrene medhold. Eleven var tildelt 6 ugentlige støttetimer til gruppeintegration, som i overensstemmelse med kendelsen ændres til 12 ugentlige støttetimer til enkeltintegration pr. 01.12.09.</p>
<p>Kommunens afgørelse om: Antal støttetimer</p>	1	<p>Klagenævnet har ikke givet forældrene medhold</p>
<p>Kommunens afgørelse om: Afslag om støttetimer var mangelfuld, forældrene ønskede den uddybet</p>	1	<p>Klagenævnet har ikke givet forældrene medhold.</p>

7. Specialskoler i Randers Kommune

Randers Kommune har tre specialskoler, der tilsammen retter sig mod et bredt spekter af elever: Firkløverskolen, Vesterbakkeskolen og Oust Mølleskolen. Hver af skolerne er kendetegnet ved et unikt elevgrundlag og organisering af undervisningen. I nedenstående foretages en individuel præsentation af skolerne ud fra relevante parametre. Afslutningsvis følger et indblik i de pædagogiske læreprocesser på specialskolerne.

7.1 Firkløverskolen

Firkløverskolen er et heltidstilbud til elever fra 0. til 10. klasse. Elevgrundlaget er karakteriseret ved potentielt normalt begavede børn og unge med gennemgribende udviklingsforstyrrelser indenfor autismspektret og med svære ADHD problematikker(DAMP). I alt har skolen 170 elever, heraf 50 elever fra Randers Kommune.

7.2 Vesterbakkeskolen

Vesterbakkeskolen er et heldagstilbud for børn og unge i alderen 6 til 18 år. Den overordnede målgruppe er karakteriseret ved børn og unge med bl.a. vidtgående indlæringsvanskeligheder og varig nedsat funktionsevne. Eleverne er opdelt i klasser bestående af 3-5 elever, hvor der tages hensyn til alder og funktionshæmning(er). I alt har skolen 71 elever, heraf 51 elever fra Randers Kommune.

7.3 Oust Mølleskolen

Oust Mølleskolen er folkeskolens heldagstilbud til normalt begavede børn fra 6 til 12 år. Eleverne er karakteriseret ved gennemgribende adfærdsmæssige- eller psykiske problemer, hvor eleverne har behov for et periodevis ophold borte fra den almindelige folkeskole. I alt har skolen 36 elever, alle fra Randes Kommune.

8. Slutevaluering af pædagogiske læreprocesser (aftalemål)

Skolerne indgik i foråret 2008 aftaler med byrådet gældende fra 1. august 2008. Som en del af evalueringen af aftalerne udarbejder skolerne en midtvejsevaluering efter skoleåret 2008/09 og en slutevaluering efter skoleåret 2009/10.

Slutevalueringen indgår i denne kvalitetsrapport for Randers Kommunes skolevæsen og fungerer som en proces- og statusevaluering af skolens arbejde med deres udviklingsmål. Den beskriver de pædagogiske læreprocesser, der er sat i gang på skolen, for at nå de opstillede udviklingsmål, og effekterne heraf.

For at opnå en ensartethed i skolernes evalueringer er der udarbejdet en skabelon, som understøtter skolerne i deres beskrivelser af status, herunder hvordan de har indsamlet deres viden, og hvordan de har udfoldet deres initiativer, samt i deres refleksioner af, hvad arbejdet har betydet for skolen som helhed og for eleverne, samt hvad de har lært af processen.

Skabelonen skal løbende revideres i et samarbejde mellem skoler og forvaltning, således den hele tiden optimeres og justeres både i forhold til skolernes og forvaltningens behov for dokumentation og indsigt i praksis.

Skolernes udviklingsmål tager afsæt i temaerne i den overordnede børn og ungepolitik og i helhedsplanen for folkeskolerne i Randers:

Relationer

- Læringsmiljøer
- Undervisningsmetoder

Læring og uddannelse

- Naturfag
- Læsning

Sundhed, kost og motion

- Sundhed og trivsel

Børn med særlige behov

- Famileskole/famileklasse

Helhedsplanen

- Skolen som organisation
- IT

Skolerne har udarbejdet en slutevaluering for hvert af deres udviklingsmål, som indeholder nogle rigtig gode refleksioner over udviklingsprocessen, samt beskriver hvilke tegn skolerne oplever, samt refleksioner over, hvordan der skal arbejdes videre med udviklingsmål og initiativer i skoleåret 2009/10.

I denne kvalitetsrapport er der fokus på, hvilke tegn eller effekter som skolerne har oplevet ind til nu, og dette giver dog kun et lille indblik i skolernes arbejde, men alligevel en oplevelse af alle de gode og vellykkede indsatser og initiativer, som skolerne har sat i gang.

Slutevalueringerne vil indgå i de kommende kvalitetssamtaler, og de vil i denne sammenhæng danne et godt grundlag for drøftelser af de pædagogiske processer på skolen, og derved medvirke til at kvalificere det pædagogiske tilsyn med skolerne.

8.1 Læringsmiljøer

11 skoler² har valgt at arbejde med at udvikle nye læringsmiljøer, hvor der er fokus på elevernes læringsstile, trivsel og sociale kompetencer.

Skolerne har opstillet følgende målsætninger:

- Nye læringsmiljøer for at fremme rummelighed og inklusion.
- Holddeling for at understøtte, at undervisningen i højere grad tilgodeser den enkelte elevs ressourcer og tager udgangspunkt i elevens behov.
- Nye og eksperimenterende læringsmiljøer herunder etablering af kreative udearealer
- Udvikling af AKT-indsatsen for at styrke elevernes sociale kompetencer.
- Fokus på at udvikle motiverende og udfordrende læringsmiljøer for skolens ældste elever (udskoling).

Nedenstående eksempel viser, hvordan der arbejdes med læringsmiljøer, samt hvilken betydning det har for elever, medarbejdere og forældre.

Eksempler på tilbagemeldinger vedr. tegn fra skolerne

Østervangsskolen

Mål:

- *at skabe et bedre skoleliv for de ældste elever, hvor rammerne for at styrke fagligheden gøres mere fleksible, hvor alle elever bevarer og udvikler motivation for skolearbejdet og lysten til at lære.*
- *at skolen bidrager optimalt til at udvikle livsduelige unge mennesker, som trives med de faglige, sociale, fysiske og følelsesmæssige udfordringer, de oplever.*
- *at etablere fysiske og pædagogiske rammer, hvor de unge kan intensivere deres daglige fysiske udfoldelse, lære via bevægelse og forbedre deres kostvaner.*

Tegn:

Eleverne har taget det meget naturligt, at de hen over året bliver inddelt på forskellige hold alt efter undervisningens indhold. Det kan være opdelinger, der er sket efter interesser, køn, faglig niveau osv. Dette er med til at øge elevernes læring og udbytte af undervisningen.

Der er i dette skoleår arbejdet videre med Cooperativ Learning, og vores erfaring er, at det er bedst for udskolingselever. Eleverne ser frem til fagdage, hvor tiden til fordybelse er større end på almindelige skoledage.

Lærerne har ligesom eleverne oplevet større engagement ved alternative undervisningsformer som Cooperative Learning og teamsamarbejde er helt naturligt i forbindelse med planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningsforløb.

² Det er Asferg Skole, Assentoftskolen, Blicherskolen, Fårup Skole, Hald-Kærby Skole, Munkholmskolen, Rismølleskolen, Rytterskolen, Vesterbakkeskolen, Vorup Skole, Østervangsskolen.

Rismølleskolen

Mål: vil give øget mulighed for holddeling på tværs af klasser, så eleverne oplever, at undervisningen i højere grad er særligt tilrettelagt for den enkelte, og øget samarbejde mellem lærere og pædagoger

Tegn:

Der er, som resultat af de skemalagte holddelingstimer på årgangene, kommet et langt større fokus på de muligheder det rummer at kunne dele eleverne i hold på tværs af en årgang. I skoleåret 10-11 er der i skemaet væsentlig flere parallellagte timer på de enkelte årgange.

Der er generelt et langt større fokus på at etablere læringsmiljøer, hvor eleverne aktiveres meget mere i undervisningen og mulighederne for differentiering øges. Fra at arbejde tæt i eget klassetrin, er det nu praksis at også årgangsteamene arbejder tæt sammen. Alle årgangsteam har ønsket mulighed for fælles planlægnings-tid i forlængelse af skema.

Fælleskurset omkring Cooperative Learning har haft stor betydning i praksis. Den didaktiske tilgang blev afprøvet i alle afdelinger. Der var positive tilbagemeldinger fra eleverne – også på 9. årgang, hvor det især blev anvendt i danskundervisningen. Her oplevedes aktivitetsniveauet for den enkelte elev generelt højt.

På baggrund af slutevalueringen, vil vi fortsat arbejde med at udvikle og etablere nye læringsmiljøer, som bl.a. skal omfatte holddelt undervisning og fleksibelt skema.

De øvrige skolars tilbagemeldinger fremgår af bilag 11. Erfaringerne viser, at arbejdet med læringsmiljøerne og iværksættelse af initiativer for at skabe et bedre læringsmiljø er af stor betydning dels for elevernes faglige udbytte, dels for undervisningsmiljøet og det sociale miljø.

8.2 Undervisningsmetoder

5 skoler³ har valgt at arbejde med undervisningsmetoder, hvor der er fokus på samspillet og elevernes indbyrdes relationer i klasserne og læringssituationen.

Skolerne har opstillet følgende målsætninger:

- Fokus på læringsmiljøer og inddragelse af elever i læringsprocessen via undervisningsmetoden Cooperative Learning.
- Etablering af gode læringsmiljøer ved implementering af undervisningsmetoden LP-modellen som et pædagogisk værktøj.

Med henblik på at give indblik i, hvilken betydning udviklingsarbejdet har haft på skolerne vil der i nedenstående blive givet nogle eksempler på, hvordan enkelte skoler har arbejdet med undervisningsmetoderne LP-modellen og Cooperative Learning, samt hvilke erfaringer de har gjort sig.

Eksempler på tilbagemeldinger vedr. tegn fra skolerne

Grønhøjskolen

³ Det er Gjerlev-Enslev Skole, Grønhøjskolen, Kristrup Skole, Søndermarksskolen og Tirsdalens Skole,

Mål: fokus på Cooperative Learning i indskolingen

Tegn:

Alle voksne giver udtryk for, at arbejdet med Cooperative Learning har inspireret til videreudvikling af de forskellige strukturer i metoden.

Det har været enormt givende at inddrage metoden i arbejdet både fagligt og socialt. Vi har haft det sjovt og har grinet meget, både når vi har udviklet og når vi har afprøvet Cooperative Learning--aktiviteterne og tilhørende materialer.

Metoden er blevet brugt på forældremøderne, og det er som om, det siver ud og bliver taget i brug i flere og flere sammenhænge, fx har vi også brugt metoden i udviklingsarbejdet med den kommende indskoling samt i udviklingen af udeskole på Grønhøjsskolen. Cooperative Learning er en metode, der er kommet for at blive.

- Eleverne indlærer og husker bedre via de mange forskellige måder at gentage/øve "tingene" på. Alle sanser bruges – det auditive, visuelle og kropslige - og sammen med sproget og det sociale giver det forståelsen for det, som øves. Dette gælder emner i alle fag.
- Eleverne finder det naturligt og ok at få hjælp.
- Eleverne hjælper og samarbejder med alle i klassen uden skelen til "bedste ven", fx når der arbejdes med "Quiz og byt".
- Eleverne hjælper hinanden på tværs af årgange og klasser fx i emnearbejde, i emneuger, ved læsebånd/ store læser for små.
- Eleverne har taget Cooperative Learning til sig og beder selv om at bruge det til fx at arbejde i makkerpar.
- Eleverne udvikler sig og løser opgaven via interaktion (være på og lytte/træde tilbage).
- Eleverne bliver så optaget, at de glemmer tid og sted.
- Der er en god stemning, når CL bruges.

Kristrup Skole

Mål: vil implementere LP-modellen (Læringsmiljø og Pædagogisk analyse) som nyt pædagogisk værktøj

Tegn:

Vi har på Kristrup Skole arbejdet med LP-modellen i snart 3 år: Det første år med selve processen inden beslutningen blev taget, og de sidste 2 år har vi arbejdet med modellen i praksis.

Vi bruger LP-modellen i flere og flere sammenhænge fx på netværksmøder med forældre. Her bruger vi også modellen til at analysere de positive opretholdende faktorer.

I hverdagen er medarbejderne hurtige til at hente sparring i LP-teamet og sætte handlinger i værk. Derudover er der en tættere forældrekontakt. Flere afholder netværksmøder uden ledelsens deltagelse, idet de selv føler sig rustet til at holde dem (de har deres LP team i ryggen).

På Kristrup Skole oplever vi:

- at vi "taler samme sprog"
- at medarbejderne ikke står alene med en problematik/en vanskelig situation
- at medarbejderne bruger deres bagland (LP teamet) som støtte i fx. den svære samtale
- at børnene tages på LP møderne, før de kommer på fx. koordineringskonferencerne
- at mange børn kun bliver drøftet på LP møderne (de når ikke at blive en sag) – allerede efter LP mødet sker der en positiv forandring
- faldende tal i henvisninger til PPR

De øvrige skolers tilbagemeldinger vedr. tegn fremgår af bilag 11. Indførelse af nye undervisningsmetoder, hvor der blandt andet arbejdes med strukturer og inddragelse af eleverne i læreprocessen har blandt andet ført til, at eleverne er blevet mere bevidste om deres egen læringsproces,

deres relationer og samarbejdsformer med de andre elever. Flere skoler beskriver, at indførelsen af undervisningsmetoderne ligeledes har stor betydning for medarbejdernes hverdag og oplever, at de anvender metoderne i teamene, i undervisningen og nogle også i forældresamarbejdet.

8.3 Naturfag

3 skoler⁴ har valgt at arbejde med de naturfaglige fag med henblik på at styrke den naturfaglige dimension på skolerne blandt ved at skabe nye motiverende former for læring.

Skolerne har opstillet følgende målsætninger:

- Fokus på de naturfaglige fag for at styrke elevernes interesse og skabe nye motiverende former for læring.
- Skabe kontinuitet i den naturvidenskabelige undervisning.

Skolerne har på forskellig vis arbejdet med at gøre naturfagene mere attraktive og eksperimenterende, så eleverne i højere grad finder de fag interessante og tilvælger dem i deres videre skoleforløb. Der er iværksat forsøg og indsatser, som bl.a. har styrket den naturfaglige kultur på skolerne.

Eksempel på en tilbagemelding vedr. tegn

Hornbæk skole

Mål: vil styrke den naturfaglige dimension ved at styrke elevernes interesse og højne deres faglige niveau.

Tegn:

Den naturfaglige kultur på skolen er styrket gennem lærernes konkrete arbejde med det specifikke område "den naturvidenskabelige arbejds metode", som alle 9 undervisningsforløb har haft som grundelement.

Dette er også styrket i kraft af materielindkøb til netop disse undervisningsforløb og antallet af lærere med linjefag er øget gennem rekruttering og efteruddannelse.

Af FSA karaktergennemsnittet for årene 2007-10 ses for sidste tre år en tendens til et bedre resultat. Karaktererne er steget fra 4,6 til 7,9, når man ser på de tre naturfag (biologi, geografi og fysik/kemi) under ét.

Med hensyn til søgningen til de tekniske uddannelser er billedet mere uklart. For 2010 er der en tendens til at eleverne efter 9. klasse i højere grad vælger STX og tekniskskole frem for 10. kl. og HHX. Ændringen er fra 22% til 50% af eleverne. Det kan dog ikke entydigt afgøres, hvor mange af de elever, der søger STX, der vælger naturfaglige forløb på gymnasiet.

Vi er opmærksomme på værdien af den effekt et udviklingsprojekt og ledelsens deltagelse i det faglige team har.

Arbejdet med den naturfaglige kultur har betydet, at vi i næste skoleår vil prioritere den faglige ajourføring af faggruppen gennem samlet deltagelse i konferencen "Fremtidens naturfag" eller tilsvarende. Den samme mulighed gives den humanistiske og praktisk/musiske faggruppe på skolen.

⁴ Det er Hobrovejens Skole, Hornbæk Skole og Kristrup Skole.

Det udarbejde undervisningsforløb er fra næste skoleår obligatoriske på hvert af de 6 natur/teknik årgange.

I samarbejde med PU skal flere lærere medvirke i udviklingen af en eller flere materialekasser med udgangspunkt i de udarbejdede undervisningsforløb.

De to øvrige tilbagemeldinger fra skolerne fremgår af bilag 11. Tilbagemeldingerne viser, at der er gennemført flere spændende initiativer, og at der sker en videnopsamling og –deling.

8.4 IT – skoleintra

4 skoler⁵ har valgt at arbejde med IT blandt andet intranet, hvor der især er fokus på elev- og forældreintra med henblik på at styrke kommunikationen og vidensdelingen dels medarbejdere imellem, dels i skolesamarbejdet, dels i forhold til eleverne.

Skolerne har opstillet følgende målsætninger:

- Styrke brugen af IT i alle fag
- Implementere elev- og forældreintra og udbygge skoleintra med henblik på at øge kommunikationen og styrke videndelingen.

Arbejdet med IT og intranet kan føre mere med sig både i forhold til medarbejdere og elever, hvilket kan ses i nogle af tilbagemeldingerne fra skolerne om, hvilke initiativer, der er iværksat og hvad disse har betydet.

Eksempler på tilbagemeldinger vedr. tegn fra skolerne

Assentoftskolen

Mål: vil udbygge brugen af skoleintra (elevintra og forældreintra) som videndelingssystem.

Tegn:

En spørgeskemaundersøgelse vedr. lærernes brug af elev- og forældreintra foretaget i april 2009 og igen i 2010 viser:

- *at i 2009 brugte 39% elevintra og at det i særlig grad er til opslag på opslagstavlen – i 2010 er tallet steget til 67% og det er fortsat til opslag på opslagstavlen, men også til at lægge billeder i billedarkiv.*
- *at i 2009 brugte 31% forældreintra, - i særlig grad til opslag på opslagstavlen, beskedsystemet og dokumentarkivet – i 2010 er tallet steget til 95%.*
- *71% oplever i 2010 desuden, at værktøjerne i forældreintra kvalificerer og dokumenterer arbejdet med elevplaner.*

Antallet af besøgende på forældreintra er steget fra 15.000 i skoleåret 8/9 til 43.500 i skoleåret 9/10 – altså en stigning på ca. 200 %.

⁵ Det er Assentoftskolen, Bjerregrav Skole, Hobrovejens Skole og Korshøjskolen.

Det ses således at elev- og specielt forældreintra er godt på vej til at blive et naturligt redskab i hverdagen og udtalelser fra lærere, der bruger værktøjet, er i høj grad positive. Det opleves brugbart, meningsfuldt og tidsbesparende. Udtalelser fra forældre og elever understøtter dette.

I SFO arbejdes der kontinuerligt med forbedringer og tiltag omkring brugen af Intra. Vores mål var som udgangspunkt at optimere personalets brug af Intra som videndeling og til daglig kommunikation. Pædagoger og medhjælpere ser det nu som et brugbart redskab i hverdagen. Indkaldelse og referater fra mødevirksomhed er udsendt via Intra. Områdegrupperne i SFO bruger Intra til kommunikation omkring gruppens planlægning og pædagogiske overvejelser. Vi har oprettet en dynamisk årsplan på Intra som tilrettes eftersom tilføjelser og ændringer kommer til i den daglige planlægning for at have et fælles grundlag at arbejde ud fra.

Fra starten var en del af personalet betænkelige ved brugen af forældreintra. Man var bekymret for mængden af mail og forventningerne fra forældrene. Det har vist sig at være uproblematik, og i stedet et nemt og hurtigt kommunikationsmiddel. Sidegevinsten har desuden været at teamene hurtigt har kunnet give forældrene et indblik i undervisningen gennem billeder og tekst.

I forældreintra kan registreres et faldende besøg jo ældre eleverne bliver. Det kunne give anledning til overvejelser over, om det er en naturlig udvikling, eller om kommunikationen mellem skole og hjem i de ældre klasser skal styrkes.

I forhold til brugen af elevintra kunne undersøgelsen give anledning til overvejelser over, hvordan systemet i højere grad kan bruges til kommunikation om opgaveløsning.

Bjerregrav Skole

Mål: vil styrke IT i alle skolens fag – i hele skolens kultur

Tegn:

- *Der er skabt betydelig bedre kommunikation via nettet mellem forældre og medarbejdere og medarbejdere imellem.*
- *Elever har fået en naturlig og afslappet tilgang til brug af IT – såvel på de interaktive tavler som brug af PC.*
- *De fleste lærere har fået et naturligt og udviklende forhold til brug af IT.*
- *Elever i udskolingen profiterer ved brug af IT ved fremstilling af projektopgaver og lignende.*
- *Der skabes mere nuanceret undervisning ved brug af lyd, billede og interaktivitet.*
- *Eleverne udfordres i kildekritisk tilgang til nettet.*

De øvrige tilbagemeldinger vedr. tegn fra skolerne fremgår af bilag 11. De 4 skolers erfaringer viser, at en øget brug af IT-løsninger kan få stor betydning i hverdagen for både medarbejdere, elever og forældre. Både medarbejdere, elever og forældre oplever nye muligheder og øget kommunikation ved brug af intranettet. Det viser ligeledes, at nye initiativer og løsninger fører til en øget interesse og til nye forbedringer i den daglige opgaveløsning både hos medarbejdere og elever.

8.5 Læsning

14⁶ skoler har valgt at arbejde med læsning med fokus på at styrke elevernes læselyst og udvikle deres læsefærdigheder.

Skolerne har opstillet følgende målsætninger:

- Fokus på læsning via LUS som evalueringsværktøj.
- Læsning som en kulturfærdighed for alle børn og en integreret del af børnenes hverdag i alle fag.
- Fokus på læsning på mellemtrinnet.
- Styrke læsning i alle skolens fag og i hele skoleforløbet.

Der er blevet arbejdet meget med læsning på skolerne gennem de senere år og det må siges at være velfunderet på skolerne. Dette fremgår også tydeligt af skolernes tilbagemeldinger på, hvilken tegn de ser, samt hvilken betydning det har for eleverne.

Eksempler på tilbagemeldinger vedr. tegn fra skolerne

Blicherskolen

Mål: vil styrke elevernes læsefærdigheder og læselyst (fokus på 4. – 9.kl.), give de læsesvage mulighed for at udvikle/styrke deres læsefærdighed, og kvalificere lærernes didaktiske refleksioner indenfor undervisning og læsning.

Tegn:

Fokus på læsning har betydet, at undervisning i læsning nu er en fælles opgave for alle lærere. Kurser, videndeling og læsevejledernes indsats har medvirket til at alle lærere har fået en større viden og færdighed i at inddrage læsning i alle fag i hele skoleforløbet.

Erfaringerne med læsebåndperioderne har været så gode, at vi har besluttet at indlægge et læsebånd på 20 min. hver dag i det kommende skoleår.

I specialundervisning har der været et særligt fokus på elever med læsevanskeligheder. Vi har gjort gode erfaringer med "Projekt Læsemakker" og med at give eleverne IT-kompencerende redskaber.

Vi har en "Læsepolitik" på Blicherskolen (blicherskolen.dk). Den betyder bl.a., at vi hvert år tester elevernes læseudvikling. Sammen med eleverne sættes der løbende mål for den enkelte elevs læseudvikling, det er med til at eleverne tager et medansvar.

Vi har etableret et korps af vejledere: specialundervisningskoordinator, it-vejledere i specialundervisning og normalundervisning, læsevejledere og matematikvejledere. Disse lærere har til opgave at gå i dialog med kollegaerne om at udvikle undervisningsmetoder, der kan gøre, at flere elever kan rummes og udvikle sig i normalundervisningen. Vi kan se at det allerede har en god effekt!

Vi har nu næsten 100% sikre læsere i 3.kl. og kan se en forøgelse af sikre læsere på mellemtrinnet. Vi forventer i løbet af nogle år at forbedre læsefærdighederne i hele skoleforløbet gennem den målrettede indsats, der er iværksat.

⁶ Det er Asferg Skole, Assentoftskolen, Bjerregrav Skole, Blicherskolen, Fårup Skole, Gjerlev-Enslev Skole, Grønhøjsskolen, Havndal skole, Hobrovejens Skole, Hornbæk skole, Korshøjsskolen, Langå Skole, Tirsdalens Skole og Vestervangsskolen.

Fårup Skole

Mål: vil have fokus på læsning på mellemtrinnet for at fastholde og udvikle den læseudvikling og motivation hos eleverne, der er grundlagt i indskoling.

Tegn:

Der er i alle klasser foretaget en løbende evaluering, og resultaterne er:

- **Læsevaner**
Det er lykkedes at fastholde en stor del af eleverne i at læse jævnlige eller dagligt derhjemme. Et mindretal har fortrinsvis læst, fordi det var "lektier" og har "glemt" det oftere end den store gruppe. De konkrete eksempler viser, at der er en sammenhæng mellem forældrenes egne læsevaner og børnenes indsats. Det er således ikke lykkedes at få alle med, men størstedelen er, som sagt, fastholdt i læsevanerne fra indskoling. Den ret lille gruppe af svage læsere er ikke sammenfaldende med gruppen af børn, der ikke læser hjemme.
- **Afkodning**
Eleverne har udviklet deres afkodningsfærdigheder målt på lixtal på en tilfredsstillende måde.
- **Indholdstilegnelse**
Man kan generelt konkludere, at eleverne har udviklet sig inden for de områder, hvor der har været arbejdet med indholdet, hvilket hovedsagelig har været litteraturundervisning. Mange elever har imidlertid stadig svært ved at læse nogle af de tekster, der bruges i andre fag, f.eks. matematik og natur/teknik.
- **Prøver**
Resultaterne af prøverne er ikke entydige. I nogle klasser er der fremgang, i andre ikke.

Vestervangsskolen

Mål: vil styrke læseudviklingen i hele skoleforløbet/i alle fag.

Tegn:

Der er iværksat tværfaglige forløb med fokus på læseundervisning, læseuger med bl.a. faglig læsning samt individuelle læsemål for eleverne.

- I nogle klasser er det mærkbart, at læselysten er større.
- Elever er blevet mere bevidste om, at læsning ikke kun har med danskundervisningen at gøre.
- Faglærerne har markeret deres del af ansvaret for at arbejde med læsestrategier og – forståelse i de enkelte fag.
- Forforståelse er blevet en central del af undervisningen, ikke mindst i forhold til de tosprogede børn.
- De nationale tests har vist sig at give læreren en kvalificeret indsigt i elevens læsefærdigheder. Her afprøves elevens færdigheder i at læse forskellige genrer og fagtekster med forståelse. Endvidere registreres tidsforbruget for hvert enkelt spørgsmål. Sammenlagt får læreren en yderst præcis vurdering af elevens standpunkt. Alt i alt er de nationale tests i dansk/læsning med til at målrette planlægningen af arbejdet med faglig læsning.

De øvrige tilbagemeldinger vedr. tegn fra skolerne fremgår af bilag 11. Som nævnt ovenfor arbejdes der med læsning på langt de fleste skoler, og det er et arbejde, som har været i gang på skolerne igennem de seneste år. Udviklingen i arbejdet med læsning har blandt andet ført til, at skolerne i højere grad er begyndt med at have fokus på læsning i alle fag, samt på de øvrige faglærers

ansvar for elevernes læseudvikling i deres fag. Både elever med læsevanskeligheder og eleverne generelt er blevet bedre læsere, og skolerne er meget opmærksomme på, hvordan de kan støtte elever med læsevanskeligheder og styrke elevernes læselyst.

8.6 Sundhed og trivsel

7 skoler⁷ har valgt at arbejde med at udvikle og understøtte elevernes sundhed med særlig fokus på kost og motion, samt på trivsel og psykisk arbejdsmiljø.

Skolerne har opstillet følgende målsætninger:

- Fokus på bevægelse herunder organisering af undervisningen.
- Et inkluderende og alsidigt læringsmiljø via fysisk aktivitet, sundhed og trivsel.
- Fokus på en anti-mobbekultur på skolen.
- Fokus på en anerkendende tilgang og udvikling af et godt børne- og undervisningsmiljø.

Tilbagemeldingerne fra skolerne viser, at der virkelig sker noget, når der sættes fokus på sundhed eksempelvis gennem øget fysisk aktivitet, samt at der på kort tid kan konstateres nogle konkrete tegn og effekter af de iværksatte indsatser.

Eksempler på tilbagemeldinger vedr. tegn fra skolerne

Grønhøjskolen

Mål: vil sætte fokus på bevægelse, herunder kropssprog og drama. Aktiv brug af kroppen, kende sine fysiske muligheder og begrænsninger, være bevægelsesaktive, få forståelse for kropssprogets og kostens betydning.

Tegn:

Vi oplever at:

- flere børn har fået lyst til at deltage og flere har fået en større forståelse for selve aktiviteten.
- flere kender deres fysiske muligheder og begrænsninger.
- vi overholder vores mål med bevægelse to gange om ugen.
- der er kommet større forståelse for kropssproget og dets betydning, men det er bestemt noget vi skal arbejde videre med.
- målet med kostens betydning for kroppen er blevet en naturlig del af hverdagen i SFO.

Udklip fra teamnotat:

Vi oplever at børnene har gjort fremskridt: motorisk, kost/mad, bevæger sig mere, er længere tid ude og lege, har fået større forståelse for sig selv og hinanden. Børnene har fået større forståelse for deres egen krop og egen formåen samt at sund mad smager godt og at sukker kan undværes i nogle tilfælde. Vi oplever, at børnene er godt på vej til at nå de opstillede mål.

Vi oplever glade, aktive børn, der er selvstændige og bedre til at acceptere og forstå hinandens forskellighed.

⁷ Det er Grønhøjskolen, Hald-Kærby Skole, Havndal Skole, Rytterskolen, Vestervangsskole, Vorup Skole og Østervangsskolen.

Arbejdet med de opstillede mål har betydet, at de er en integreret del af arbejdet i SFO. Det er væsentlige områder fortsat at have fokus på.

Set i lyset af pædagogernes rolle i forbindelse med udvidet indskoling, er det bl.a. noget af dette arbejde, vi bringer med i skoledelen.

Udeskole, som også er en realitet fra august 2010 giver oplagte muligheder for at medinddrage bevægelse samt kendskab til egen formåen og kropssprog, som en naturlig del i læringsmiljøet.

Forældresamarbejdet har haft stor betydning både i forhold til den sunde kost og i forhold til at være fleksible, når deres barn/børn har meldt sig til bevægelsesaktiviteter.

Gode rollemodeller blandt personalet både i forhold til viden, kost og bevægelse. Når de voksne "brænder" for noget, smitter det af på børnene.

Havndal Skole

Mål: vil arbejde med et inkluderende og alsidigt læringsmiljø via fysisk aktivitet, sundhed og trivsel.

Tegn:

- Personalet har fået fokus på bevægelsens betydning i forhold til indlæring og udbytte af undervisningen. Bevægelse giver glæde og energi!
- Deltagelsen i kommunale arrangementer har givet andre relationer, og i det hele taget styrker bevægelse og leg de sociale relationer, glæde og nye venskaber/fællesskaber.
- Fællesskabsfølelsen er blevet styrket.
- Legepatruljen har en god effekt i forholdet mellem "de små og de store".
- Uderummet er "blevet opdaget" som læringsrum i emner. Naturen og området ved skolen kan udnyttes til meget og giver ekstra dimensioner til såvel fagligheden som det sociale.

Vestervangsskolen

Mål: at alle lærere og pædagoger er specielt opmærksomme på at organisere undervisningen og fritidsaktiviteterne på en måde, der gør børnene mere fysisk aktive

Tegn:

Vestervangsskolen har indgået en særlig aftale med Byrådet om at være forsøgsskole for breddeidræt. Det har betydet, at vi har omdøbt skolen til at være "en skole i bevægelse".

Konkret har arbejdet med udviklingsmålet betydet:

- Sundere sortiment i skoleboden.
- Frugt og vand i forbindelse med fødselsdage og hyggestunder frem for kage og slik.
- Flere udfoldelsesmuligheder i frikvarterer – boksebolde, løbebane, hinkeruder, adgang til sportshal m.m.
- Meget udeliv og mange idrætsaktiviteter i SFO.
- Bevægelse som en naturlig del af den daglige undervisning:
 - Cooperative learning – quiz og byt
 - Aktiviteter på taltavle i skolegård og forhal
 - Popcornleg
 - Fluesmækkerleg
 - Løbediktat
 - Bevægelse og remser til staveregler
 - Fælles morgenløb for de yngste
- "Breaks" med fysisk aktivitet

Hermed er de "kropslige" børn tilgodeset på en ny måde, og generelt set giver lærere og pædagoger udtryk for, at eleverne har nemmere ved at koncentrere sig, og at det sociale sammenhold styrkes. Dertil kommer den glæde, børnene udviser, fordi det er sjovt.

Arbejdet med "bevægelse og sundhed" har for lærere og pædagogers vedkommende medført, at alle er specielt opmærksomme på at organisere undervisningen og fritidsaktiviteterne på en måde, der gør børnene mere fysisk aktive. Der er skabt en bevidsthed, som understøttes af nogle fysiske forandringer, der gør det relativt nemt at lægge bevægelse ind i undervisningen. Lærere og pædagoger inspirerer hinanden og udveksler ideer og materialer.

De øvrige skolars tilbagemeldinger fremgår af bilag 11. Tilbagemeldinger fra skolerne viser, at det giver eleverne en mere varieret og motiverende skoledag, når der eksempelvis lægges bevægelsesaktiviteter ind i deres skoledag. Arbejdet med bevægelse og kost giver en umiddelbar synlig effekt hos eleverne i form af større motivation og trivsel. De sociale relationer styrkes og forældrene inddrages.

8.7 Udvikling af skolen som organisation

6⁸ skoler har valgt at arbejde med at udvikle skolen som organisation. Nogle skolerne har det sigte at fastholde og tiltrække eleverne i skolens distrikt ved at udvikle et godt og anderledes skoletilbud, mens andre ønsker at udbygge og forbedre de organisatoriske samarbejdsrelationer i skolen.

Skolerne har opstillet følgende målsætninger:

- Udvikle et kreativt/musisk miljø og få genoprettet tilliden til, at skolen er et godt skoletilbud.
- Udvikle en mere helhedsorienteret indskoling og udvide samarbejdet med SFO og skoleledelsen.
- Udvikle organiseringen af samarbejdet i selvstyrende teams.

De skoler, som har arbejdet med at udvikle skolen som organisation, har haft nogle mere overordnede målsætninger, hvor betydning og effekter af initiativerne er af mere langsigtet karakter. Alligevel kan nogle skoler allerede konstatere positive forandringer.

⁸ Firkløverskolen, Hadsundvejens Skole, Langå Skole, Munkholmskolen, Nyvangsskolen og Oust Mølleskolen.

Eksempel på en tilbagemelding vedr. tegn

Hadsundvejens Skole

Mål: vil iværksætte en organisatorisk og pædagogisk forandringsproces på skolen med henblik på at udvikle et kreativt/musisk miljø i samarbejde med Randers Musikskole.

Tegn:

Erfaringerne fra forskellige undervisningsforløb viser skolen fordele i at vægte det musiske og kreative. Der er fordele for såvel elever som lærere. Lærerne fremhæver teamsamarbejdets fordele, og fremhæver at den faglige undervisning sagtens kan have en musisk, kreativ vægtning uden at fagfaglige mål ikke nås – tværtimod. Undervisningsforløbene tegner hver deres billede på en kreativ, musisk vægtning i fag og på tværs af fag, hvor den kreative, musiske dimension opleves som en styrke.

Tilrettelæggelse af undervisningen således, at der er mulighed for at udvikle sansernes brug i læreprocessen viste i indskolingens forløb, at abstrakte begreber gøres forståelige. Alle forløb tilrettelagde en undervisning som så den musiske dimension som bredde i sprogopfattelsen med brug af kropssprog, billedsprog, lydsprog, musik som sprog og verbalsprog.

Det fremgår af undervisningsforløbene, at det er kendetegnende, at fagene bruges med det, som det enkelte fag "kan" – fagene lægger på forskellig vis vægt på kreative og produktive læreprocesser. Fagene kan sætte rammer for en undervisning, som er inspirerende og meningsgivende, hvor der arbejdes med at lære færdigheder og tilegnes viden. De sansemæssige og udtryksmæssige sider, som er i det kreative og musiske, anvendes som værktøj for fagene. Her er lærersamarbejdet og elevernes samarbejde centralt. Lærerne oplever fordele ved fælles planlægning – det skaber overskud og mod til at bruge hinandens kompetencer. Derved ses lærersamarbejdet og samværskulturen som vigtige elementer.

Lærernes teamsamarbejde giver mulighed for at udnytte hinandens resurser, så den enkeltes kompetencer bliver brugt.

Eleverne oplever motivation og faglig læring. Eleverne oplever vægtningen af det kreative, musiske som positivt.

Ved at arbejde med skolens musisk, kreative vægtning i fagene og på tværs af fag og klasser har lærerne erfaret, at varierende undervisningsformer og den musiske dimension giver et højere fagligt udbytte og højner elevernes motivation.

De øvrige skolers tilbagemeldinger vedr. tegn fremgår af bilag 11. Udvikling af skolen som organisation er, som det fremgår af tilbagemeldingerne, en længerevarende proces, specielt når hensigten er at fastholde og tiltrække distriktets elever. Dette er en proces, der strækker sig over en længere årrække, og som kræver mange forskelligartede initiativer så som pædagogiske forandringsprocesser, arbejdet med at udbrede den gode historie m.v. Arbejdet med samarbejdsrelationer på tværs i skolen er en proces, som løbende bør være i fokus.

8.8 Familieskole/familieklasse

Oust Mølleskolen og Nørrevangsskolen har arbejdet med at inddrage forældrene i elevernes skoledag enten i form af etablering af en familieklasse eller i form af en familieskole. Hensigten med at inddrage forældrene i elevernes skoledag er at forbedre relationerne mellem elever, forældre og

skole, således eleverne efter en periode i familieklassen bliver bedre til at gå i skole og kommer til at fungere bedst muligt i den almindelige undervisning.

Tilbagemeldingerne fra de 2 skoler viser, at familieklasserne stadigvæk er i opstartsperioden, men at der allerede nu kan konstateres positive erfaringer og tilbagemeldinger blandt andet fra forældrene.

Oust Mølleskolen

Mål: vil iværksætte et forsøg med etablering af en familieklasser med udgangspunkt i Marlborough-metoden.

Tegn:

Succeskriterierne for udviklingsmålet om "Forældreinddragelse" nævnt vurderes i stor udstrækning til at være opfyldt såvel internt på Oust Mølleskolen som i forhold til folkeskolen, når vi udsluser tilbage til denne.

Der foreligger dog til stadighed et stort og vedvarende arbejde i at videreudvikle egen praksis omkring forældreinddragelse samt udbrede disse erfaringer til det øvrige skolevæsen ud fra den anerkendende tilgang, som er en af kerneværdierne på Oust Mølleskolen.

Vi har lært vigtigheden af at:

- vi i samarbejde med og via daglig/ugentlig kontakt med forældrene til vores børn, planlægger og tilrettelægger arbejdet omkring hvert enkelt barn - både hvad angår det fagfaglige og hvad angår udvikling af de sociale kompetencer.
- vi på konferencer, i kontaktsamtaler, i flerfamilieterapiforløb, ved sociale arrangementer mm. til stadighed skal dygtiggøre os i "den vanskelige samtale" og terapeutisk behandling ud fra en anerkendende tilgang - teoretisk og konkret via bl.a. spørgeteknikker.

Nørrevangsskolen

Mål: vil etablere en familieklasser, således eleven kan rummes og fungere bedst muligt i den almindelige undervisning.

Tegn:

Målet har været, at relationerne mellem elever forældre og skolen forbedres, at forældrene i forældregruppen kan støtte hinanden, og at eleverne efter en periode i familieklassen er blevet bedre til at gå i skole.

Forældre har udtalt, at de har fået et andet og mere nuanceret syn på det at ville samarbejde om den fælles sag: at barnet bliver så godt rustet til at gå i skole som muligt, relationerne i det daglige derhjemme er styrket, nødvendigheden af at støtte barnet i dagligdagen, relationen i forhold til skolen bliver bedre, og der opstår en større forståelse i dialogen. Forældrene udtaler også, at det er væsentligt at være sammen med andre forældre. Det netværk, der dannes, kan bruges, når der opstår usikkerheder af skolemæssig karakter.

Når vi undtager de elever, vi har haft igennem familieklassen med meget store komplekse sociale problemer, så hjælper et ophold i familieklassen også i det daglige ude i klasserne.

Målsætningen og opfølgningen af målene i dagligdagen får fokus på det enkelte barns udvikling, eleven får fokus på egen rolle, og forældrene får fokus på deres rolle som forældre.

Familieklasserne er i udvikling hele tiden, og det kræver et fast samarbejde. Vi har valgt, at der er en pædagog og en lærer på forløbet. Erfaringen viser, at det er et socialpædagogisk arbejde, der skal foretages, men i skoleregi. Langtidsvirkningen af et familieklasserophold kan være svingende. Nogle elever kan bibeholde fo-

kus på deres mål også efter opholdet på 12 uger. Andre kan ikke. I nogle tilfælde har vi fået bekræftet, at et andet skoleforløb kan være det bedste for den enkelte elev.

Tilbagemeldingerne fra skolerne viser, at etablering af familieklasse og familieskole er kommet godt i gang, men at det hele tiden er i udvikling og kræver samarbejde mellem pædagoger og lærere. Det kan konstateres, at skolernes oplevelse med arbejdet i høj grad understøtter intentionerne i den overordnede børn og ungepolitik om en høj grad af forældreinddragelse og understøtter inklusion, således eleverne i vid udstrækning kan være i deres nærmiljø.

8.9 anbefalinger til den videre proces

På baggrund af skolernes slutevalueringer af de eksisterende udviklingsmål og de politiske målsætninger og indsatser på skoleområdet vil Børn og Skole komme med anbefalinger til rammen for den videre aftalestyring, hvor der skal indgås nye aftaler mellem byrådet og skolerne gældende for 1. august 2012. Arbejdet med de nye aftaler starter allerede i august 2011.

Aftalestyring

Det anbefales, at skolerne indgår aftaler inden for nogle bestemte emner, og de i mindre grupper udvikler målsætninger og initiativer for arbejdet på skolerne. Dette vil blandt andet give en "synergieffekt" og understøtte videndelingen skolerne imellem.

Evt. forslag til emner:

- IT i undervisningen
- De naturfaglige fag
- Inklusion

Da evalueringerne er meget omfattende og af forskellig karakter, anbefales det, at der arbejdes videre med udvikling af konceptet, således at tilbagemeldingerne fra skolerne på sigt vil blive ensartet. Det anbefales ligeledes, at skolerne i skoleåret 2009/10 anvender teamnotatet for at sikre en vidensindsamling fra praksis i teamene og en højere grad af dokumentation i forhold til udviklingsarbejdets resultater.

9. Konklusion

I første del af kvalitetsrapporten præsenteres skolernes rammebetingelser og resultater, hvilket belyser, hvilke rammer skolerne agerer under, samt hvordan skolerne anvender det decentrale råderum i forhold til bestemte parametre eksempelvis skolernes årlige skemalagte undervisningstimer. I anden del af kvalitetsrapporten præsenteres udviklingen og kvaliteten af de pædagogiske læreprocesser på skolerne med afsæt i skolernes slutevaluering af deres udviklingsmål. På denne baggrund tegner kvalitetsrapporten et samlet billede af Randers Kommunes skolevæsen.

Med afsæt i den samlede kvalitetsrapport, fremhæves i nedenstående centrale elementer fra kvalitetsrapporten, der dels signalerer en positiv udvikling på udvalgte området, dels elementer der bør have et øget fokus i det igangværende skoleår samt anbefalinger i forbindelse med, at skolerne skal indgå nye 2 årige aftaler med byrådet. På baggrund af den samlede konklusion opstilles der afslutningsvis centrale temaer for indeværende års kvalitetssamtaler. Temaerne vil være gennemgående for samtlige kvalitetssamtaler.

Første del af kvalitetsrapporten

På baggrund af de indsamlede data, beskrivelserne og analyserne i kvalitetsrapportens første del, skal følgende forhold vedrørende rammebetingelser og resultater fremhæves.

- **Elevfravær**

En væsentlig andel af skolerne har et samlet fravær pr. elev på under 10 dage (14 skoler), der er dog skoler, der har et højt elevfravær (over 12 dage pr. elev). I hovedreglen er fraværet kendetegnet ved sygdom og fravær med skoleleders accept. Det kan konstateres, at elevfraværet i 10. klasse er 8,9 dage pr. elev mod 11,2 dage året før. Fraværet kan i hovedreglen henføres til sygdom og ulovligt fravær. Der vurderes, at der skal iværksættes en særlig indsats med henblik på at nedbringe fraværet på skoler med et bemærkelsesværdigt højt elevfravær.

- **Planlagte undervisningstimer**

I dette års kvalitetsrapport kan det konstateres, at kommunegennemsnittet for de planlagte undervisningstimer befinder sig under det vejledende timetal, der er meldt ud fra Undervisningsministeriet. I den sammenhæng befinder 14 af skolerne sig under det vejledende timetal, mod 12 det foregående år. Skolerne kan imidlertid fortage forskellige prioritering inden for de udmeldte ressourcer, eksempelvis kan brugen og prioritering af holddeling være én af forklaringerne på, at en skole befinder sig under det vejledende timetal.

- **Linjefagsdækning**

Kommunens målsætning er, at linjefagsdækningen kommer til at ligge omkring 100% i fagene dansk, engelsk, matematik, tysk og fysisk/kemi. I år kan det konstateres, at der for nogle af disse fag (dansk, engelsk og matematik) er sket en stigning i linjefagsdækningen og for andre (tysk og fysik/kemi) et fald. Linjefagsdækningen varierer i år mellem 89% og 96%, og der kan generelt konstateres en stigning i linjefagsdækningen. I særdeleshed er der sket en markant forbedring af linjefagsdækningen i kristendom, samfundsfag, natur/teknik og geografi. I tysk, fysik/kemi og billedkunst kan der dog konstateres en markant nedgang i linjefagsdækningen. På baggrund af ovenstående vurderes det, at der i år ikke er behov for en særlig indsats med henblik på at højne linjefagsdækningen.

- **Personalets sygefravær**

Personalets gennemsnitlige sygefravær er i år på 4,8 mod sidste års 4,5 %, hvormed der er sket en lille stigning i personalets sygefravær sammenlignet med sidste års kvalitetsrapport. Herunder kan det konstateres, at antallet af skoler, hvor sygefraværet er klassificeret som kritisk er på samme niveau som sidste år, og der er ingen skoler, hvor sygefraværsprocenten er alarmerende. Der bør være et vedvarende fokus på, at nedbringe sygefraværet.

- **IT i skolen**

Det overordnede billede af arbejdet med IT i skolen er, at vi er kommet langt. Kommunegennemsnittet for antal elev pr. computer er 2,2, og der er 443 interaktive whiteboards fordelt på de 25 skoler. På specialskolerne, er der en elev pr. computer eller mindre, og der er 46 interaktive whiteboards fordelt blandt specialskolerne.

Det anbefales, at skolerne fortsætter ovennævnte udvikling, således der på sigt på alle skoler anvendes interaktive whiteboards eller tilsvarende teknologier i undervisningen i alle fag, samt at IT anvendes i vid udstrækning på alle skoler både til at understøtte undervisningsdifferentiering og i specialundervisningen. For at sikre en fortsat udvikling af den pædagogiske anvendelse af IT anbefales det ligeledes, at der planlægges uddannelsesforløb, der skal understøtte udviklingen på de enkelte skoler. Ligesom det anbefales at fastholde et højt investeringsniveau i forhold til at udbygge og vedligeholde den tekniske infrastruktur dels på skolerne dels centralt.

Anden del af kvalitetsrapporten

I anden del af kvalitetsrapporten, der redegør for udviklingen og kvaliteten af de pædagogiske processer på skolerne, er skolernes tilbagemeldinger sammenholdt med intentionerne og målsætning-

ger i hvert af de 4 temaer i den overordnede børn og ungepolitik, samt intentionerne i helhedsplanen. På denne baggrund er der flere forhold, der bør fremhæves:

- **Relationer**

En del skoler er i gang med relationsarbejdet blandt andet ved at arbejde med udvikling af læringsmiljøer, hvor elevernes relationer, læring og sociale kompetencer understøttes via holddeling og AKT (adfærd, kontakt og trivsel)-arbejde. Flere skoler arbejder med relationer ved at indføre nye undervisningsmetoder som LP-modellen og Cooperative Learning, som er med til at sikre eleverne et større fagligt udbytte, en spændende og motiverende skoledag og bedre trivsel generelt – også for lærerne.

- **Læring**

De fleste skoler har fokus på læsning, og arbejdet med læseudvikling er nu godt funderet på skolerne. Erfaringerne fra skolerne er, at både elever med læsevanskeligheder og eleverne generelt er blevet bedre læsere. Skolerne er meget opmærksomme på, hvordan de eksempelvis med it-løsninger kan understøtte elever med læsevanskeligheder. Endvidere er der et øget fokus på læsning i alle fag og faglærerens rolle og betydning i forhold til læseundervisning. Trods skolerne flerårige fokus og indsats vedr. læsning må det dog konstateres, at det kommunale karaktergennemsnit for læsning befinder sig under landsgennemsnittet.

Enkelte skoler har et særligt fokus på de naturfaglige fag, hvor målet er at gøre fagene mere attraktive for eleverne og derigennem styrke deres interesse for fagene. De skoler, der har arbejdet med at udvikle naturfagene har iværksat forsøg og indsatser, som har styrket den naturfaglige dimension på skolerne blandt ved at skabe nye motiverende former for læring, ligesom de har styrket den naturfaglige kultur på skolerne.

- **Sundhed, kost og motion**

Skolerne har erfaret, at de ved at indlægge bevægelsesaktiviteter i undervisningen og styrke bevægelseslege i frikvartererne, eksempelvis ved at indføre legepatruljer, kan øge elevernes trivsel og lyst til at bevæge sig. Erfaringerne er, at de sociale relationer mellem eleverne styrkes, at bevægelse i tænkes ind i undervisningen generelt, og at uderummet i højere grad inddrages i undervisningen.

- **Børn med særlige behov**

Et par skoler har kørt forsøg med familieklasser bl.a. med henblik på at understøtte de politiske målsætninger om, at barnet eller den unge kan forblive i nærmiljøet. Der er opbakning til familieklasserne både fra forældre og medarbejdere, og skolerne har fået positive tilbagemeldinger fra de forældre, som har været med i et forløb.

- **Helhedsplanen**

Enkelte skoler har fokus på at udvikle skolen som organisation, herunder med fokus på indskolingen og samarbejdsrelationer.

At tiltrække og fastholde eleverne i skolens distrikt eksempelvis ved at gennemføre pædagogiske forandringsprocesser er en opgave, der kræver tid, og hvor effekterne først viser sig senere. Trods dette kan der allerede nu konstateres positive forandringer for elever og medarbejdere.

For de skoler, der arbejder med at udbygge og udbrede skolens intranet og elevernes IT-kompetencer, viser resultaterne, at bl.a. nye initiativer og løsninger inden for IT fører til en øget interesse og til nye forbedringer i den daglige opgaveløsning og styrker kommunikation og vidensdeling - både hos medarbejdere, elever og forældre.

Anbefalinger til den videre proces

På baggrund af skolernes slutevalueringer af de eksisterende udviklingsmål og de politiske målsætninger og indsatser på skoleområdet vil Børn og Skole komme med anbefalinger til rammen for den videre aftalestyring, hvor der skal indgås nye aftaler mellem byrådet og skolerne gældende for 1. august 2012. Arbejdet med de nye aftaler starter allerede i august 2011.

Aftalestyring

Det anbefales, at skolerne indgår aftaler inden for nogle bestemte emner, og de i mindre grupper udvikler målsætninger og initiativer for arbejdet på skolerne. Dette vil blandt andet give en "synergieffekt" og understøtte videndelingen skolerne imellem.

Evt. forslag til emner:

- IT i undervisningen
- De naturfaglige fag
- Inklusion

Da evalueringerne er meget omfattende og af forskellig karakter, anbefales det, at der arbejdes videre med udvikling af konceptet, således at tilbagemeldingerne fra skolerne på sigt vil blive ensartet.

Det anbefales ligeledes, at skolerne i skoleåret 2009/10 anvender teamnotatet for at sikre en videnindsamling fra praksis i teamene og en højere grad af dokumentation i forhold til udviklingsarbejdets resultater.

Temaer til kvalitetssamtaler

På baggrund af kvalitetsrapporten afvikles der kvalitetssamtaler med de enkelte skoler, dels på baggrund af den samlede rapport, dels på baggrund af skolernes individuelle rapporter. De gennemgående temaer for samtalerne er følgende:

- Skolernes prioritering i forhold til de årlige planlagte undervisningstimer – herunder eksempelvis brugen af holddeling.
- Skolernes fokus og indsats vedr. elevfravær, herunder fravær med skoleleders accept.
- Skolernes fokus på at nedbringe antallet af aflyste undervisningslektioner.
- Skolernes slutevaluering med fokus på anvendelse af skabelonen og på indsamling af viden fra praksis.
- Skolens slutevaluering med fokus på den organisatoriske læring, dvs. hvad har skolen lært
- Skolernes slutevaluering med fokus på elevernes udbytte.

10. Bilag

Bilag 1: Antal normalklasseelever fordelt på klassetrin og skole

	0. kl.	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.	7. kl.	8. kl.	9. kl.	10. kl.	I alt
Asferg Skole	36	14	25	32	25	28	25	-	-	-	-	185
Assentoftskolen	72	70	85	76	77	73	77	68	57	38	-	693
Bjerregrav Skole	35	34	30	26	19	26	25	36	24	23	-	278
Blicherskolen	52	43	41	52	51	54	46	52	65	23	-	479
Fårup Skole	22	18	25	20	18	21	28	36	25	31	-	244
Gjerlev-Enslev Skole	18	13	16	17	18	18	22	12	-	-	-	134
Grønhøjskolen	27	22	19	29	42	35	42	28	30	30	-	304
Hadsundvejens Skole	12	16	12	13	17	22	22	17	14	16	-	161
Hald- Kærby Skole	12	11	9	12	16	18	15	9	-	-	-	102
Havndal Skole	22	23	11	21	17	9	25	27	22	9	-	186
Hobrovejens Skole	41	46	41	47	46	36	46	35	46	45	-	429
Hornbæk Skole	55	56	61	54	69	57	51	61	46	39	-	549
Korshøjskolen	42	40	40	39	34	37	46	48	38	44	-	408
Kristrup Skole	70	51	50	63	66	56	64	63	56	39	-	578
Langå Skole	47	49	64	59	56	54	46	50	36	33	-	494
Munkholmskolen	33	42	35	32	43	32	23	27	24	13	-	304
Nyvangsskolen	26	34	23	40	22	29	33	31	40	29	-	307
Nørrevangsskolen	45	36	30	36	32	19	28	45	59	48	215	593
Rismølleskolen	39	42	46	45	41	37	52	46	31	41	-	420
Rytterskolen	36	48	47	45	49	58	51	59	49	40	-	482
Søndermarksskolen	50	54	48	53	48	50	49	62	60	38	-	512
Tirsdalens Skole	45	37	50	37	49	38	42	37	42	31	-	408
Vestervangsskolen	47	56	60	56	52	40	56	45	24	38	-	474
Vorup Skole	49	37	41	54	54	48	49	45	46	31	-	454
Østervangsskolen	47	44	54	46	35	40	40	40	42	40	-	428
I alt	980	936	963	1004	996	935	1003	979	876	719	215	9606

Bilag 2: Antal spor fordelt på klassetrin og skole

	0. kl.	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.	7. kl.	8. kl.	9. kl.	10. kl.	Klasser i alt
Asferg Skole	2	1	1	2	1	2	1	-	-	-	-	10
Assentoftskolen	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	30
Bjerregrav Skole	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	14
Blicherskolen	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1	20
Fårup Skole	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	12
Gjerlev-Enslev Skole	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	8
Grønhøjskolen	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Hadsundvejens Skole	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Hald- Kærby Skole	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	8
Havndal Skole	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	12
Hobrovejens Skole	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	21
Hornbæk Skole	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	26
Korshøjskolen	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Kristrup Skole	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	27
Langå Skole	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	23
Munkholmskolen	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	17
Nyvangsskolen	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	17
Nørrevangsskolen	2	2	2	2	2	2	1	2	3	3	3	30
Rismølleskolen	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Rytterskolen	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3	23
Søndermarkskolen	2	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	23
Tirsdalens Skole	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Vestervangsskolen	2	3	3	3	2	2	2	3	2	1	2	23
Vorup Skole	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	22
Østervangsskolen	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	21
I alt	46	46	48	49	47	47	46	51	45	42	8	475

Bilag 3: Gennemsnitligt antal børn i normalklasser fordelt på klassetrin og skole

	0. kl.	1. kl	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.	7. kl.	8. kl.	9. kl.	10. kl.	I alt
Asferg Skole	18,0	14,0	25,0	16,0	25,0	14,0	25,0	-	-	-	-	18,5
Assentoftskolen	24,0	23,3	21,3	25,3	25,7	24,3	25,7	22,7	19,0	19,0	-	23,1
Bjerregrav Skole	17,5	17,0	15,0	26,0	19,0	26,0	25,0	18,0	24,0	23,0	-	19,9
Blicherskolen	26,0	21,5	20,5	26,0	25,5	27,0	23,0	26,0	21,7	23,0	-	24,0
Fårup Skole	22,0	18,0	25,0	20,0	18,0	21,0	28,0	18,0	25,0	15,5	-	20,3
Gjerlev-Enslev Skole	18,0	13,0	16,0	17,0	18,0	18,0	22,0	12,0	-	-	-	16,8
Grønhøjskolen	13,5	22,0	19,0	14,5	21,0	17,5	21,0	14,0	15,0	15,0	-	16,9
Hadsundvejens Skole	12,0	16,0	12,0	13,0	17,0	22,0	22,0	17,0	14,0	16,0	-	16,1
Hald- Kærby Skole	12,0	11,0	9,0	12,0	16,0	18,0	15,0	9,0	-	-	-	12,8
Havndal Skole	22,0	23,0	11,0	21,0	17,0	9,0	12,5	13,5	22,0	9,0	-	15,5
Hobrovejens Skole	20,5	23,0	20,5	23,5	23,0	18,0	23,0	17,5	15,3	22,5	-	20,4
Hornbæk Skole	27,5	28,0	20,3	27,0	23,0	19,0	25,5	20,3	15,3	13,0	-	21,1
Korshøjskolen	21,0	20,0	20,0	19,5	17,0	18,5	23,0	24,0	19,0	22,0	-	20,4
Kristrup Skole	23,3	25,5	25,0	21,0	22,0	18,7	21,3	21,0	18,7	19,5	-	21,4
Langå Skole	23,5	24,5	21,3	19,7	18,7	27,0	23,0	25,0	18,0	16,5	-	21,5
Munkholmskolen	16,5	21,0	17,5	16,0	21,5	16,0	23,0	13,5	24,0	13,0	-	17,9
Nyvangsskolen	26,0	17,0	23,0	20,0	22,0	14,5	16,5	15,5	20,0	14,5	-	18,1
Nørrevangsskolen	22,5	18,0	15,0	18,0	16,0	19,0	14,0	15,0	19,7	16,0	26,9	19,8
Rismølleskolen	19,5	21,0	23,0	22,5	20,5	18,5	26,0	23,0	15,5	20,5	-	21,0
Rytterskolen	18,0	24,0	23,5	22,5	24,5	19,3	25,5	19,7	24,5	13,3	-	21,0
Søndermarkskolen	25,0	18,0	24,0	26,5	24,0	25,0	24,5	20,7	20,0	19,0	-	22,3
Tirsdalens Skole	22,5	18,5	25,0	18,5	24,5	19,0	21,0	18,5	21,0	15,5	-	20,4
Vestervangsskolen	23,5	18,7	20,0	18,7	26,0	20,0	18,7	22,5	24,0	19,0	-	20,6
Vorup Skole	24,5	18,5	20,5	18,0	18,0	24,0	24,5	22,5	23,0	15,5	-	20,6
Østervangsskolen	23,5	22,0	18,0	23,0	17,5	20,0	20,0	20,0	21,0	20,0	-	20,4
Kommunegennemsnit	21,3	20,3	20,1	20,5	21,2	19,9	21,8	19,2	19,5	17,1	26,9	20,2

Bilag 4: Antal årsværk, antal elever pr. lærerårsværk, planlagte undervisningstimer pr. skole

	Antal årsværk	Antal elever pr. lærerårsværk	Planlagte undervisningstimer 1-9. klasse	Andel af lærernes tid, der anvendes til undervisning
Asferg Skole	17,7	10,4	-	40%
Assentoftskolen	54,8	12,7	7620	39%
Bjerregrav Skole	24,6	11,3	7530	37%
Blicherskolen	40,0	12,0	7930	39%
Fårup Skole	21,7	11,2	7800	40%
Gjerlev-Enslev Skole	14,3	9,4	-	42%
Grønhøjskolen	29,9	10,2	7470	41%
Hadsundvejens Skole	13,5	11,9	7650	37%
Hald- Kærby Skole	10,3	9,9	-	40%
Havndal Skole	17,7	10,5	7420	39%
Hobrovejens Skole	32,6	13,2	7230	39%
Hornbæk Skole	42,6	12,9	7320	38%
Korshøjskolen	30,3	13,5	7230	40%
Kristrup Skole	43,4	13,3	7470	42%
Langå Skole	40,6	12,2	7110	41%
Munkholmskolen	23,3	13,1	7470	40%
Nyvangsskolen	27,1	11,3	6990	41%
Nørrevangsskolen	47,7	12,4	6990	40%
Rismølleskolen	29,5	14,3	7440	39%
Rytterskolen	35,2	13,7	7370	41%
Søndermarkskolen	45,9	11,2	7500	40%
Tirsdalens Skole	28,8	14,2	7320	40%
Vestervangsskolen	33,0	14,4	7440	42%
Vorup Skole	37,4	12,1	7290	35%
Østervangsskolen	35,1	12,2	7440	40%
Kommunegennemsnit	31,1	12,4	7410	40%

Bilag 5: Elevfravær

9. klasse: Sygdom og fravær for perioden 01.08.2009- 31.07.2010 opgjort i antal dage

	Elever i alt	Sygdom i alt	Sygdom pr. elev	Ulovligt fravær i alt	Ulovligt fravær pr. elev	Lovligt fravær i alt	Lovligt fravær pr. elev	Samlet fravær pr. elev
Asferg Skole	223	1.370	6	0	0	647	3	9,0
Assentoftskolen	708	4.646	7	121	0	1.710	2	9,1
Bjerregrav Skole	291	1.258	4	48	0	594	2	6,5
Blicherskolen	518	2.865	6	307	1	1.435	3	8,9
Firkløverskolen	-	-	-	-	-	-	-	-
Fårup Skole	302	449	1	0	0	167	1	2,0
Gjerlev-Enslev Skole	143	843	6	36	0	344	2	8,6
Grønhøjskolen	388	3.008	8	378	1	894	2	11,0
Hadsundvejens Skole	191	1.389	7	262	1	212	1	9,8
Hald- Kærby Skole	107	715	7	53	0	264	2	9,6
Havndal Skole	206	1.343	7	369	2	603	3	11,2
Hobrovejens Skole	470	4.007	9	379	1	843	2	11,1
Hornbæk Skole	625	3.916	6	388	1	1.369	2	9,1
Korshøjskolen	431	3.079	7	274	1	1.166	3	10,5
Kstrup Skole	637	5.515	9	751	1	1.394	2	12,0
Langå Skole	585	4.502	8	399	1	1.476	3	10,9
Munkholmskolen	308	2.057	7	8	0	466	2	8,2
Nyvangsskolen	370	3.823	10	1.225	3	891	2	16,1
Nørrevangsskolen	423	4.127	10	1.429	3	772	2	15,0
Oust Mølleskolen	47	111	2	38	1	93	2	5,1
Rismølleskolen	454	3.419	8	252	1	1.566	3	11,5
Rytterskolen	517	3.020	6	86	0	1.108	2	8,2
Søndermærkskolen	597	4.528	8	350	1	961	2	9,8
Tirsdalens Skole	528	3.409	6	309	1	1.541	3	10,0
Vesterbakkeskolen	-	-	-	-	-	-	-	-
Vestervangsskolen	496	3.976	8	754	2	1.377	3	12,3
Vorup Skole	530	3.665	7	287	1	1.184	2	9,7
Østervangsskolen	551	4.537	8	571	1	1.221	2	11,5
I alt	10.646	75.577		9.074		24.298		
Gennemsnit pr. elev			7,10		0,85		2,28	10,2

10. klasse: Sygdom og fravær for perioden 01.08.2009- 31.07.2010 opgjort i antal dage

	Elever i alt	Sygdom i alt	Sygdom pr. elev	Ulovligt fravær i alt	Ulovligt fravær pr. elev	Lovligt fravær i alt	Lovligt fravær pr. elev	Samlet fravær pr. elev
Nørrevangsskolen	251	1.882	7	282	1	78	0	8,9

Bilag 6: Linjefagsdækning for den enkelte skole specificeret på fag og klassetrin. Skoleåret 09/10.

	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.	7. kl.	8. kl.	9. kl.	Klasser i alt
Antal klasser på årgangen	46	48	49	47	47	46	51	45	42	421
Dansk	100%	100%	96%	96%	98%	98%	98%	96%	100%	96%
Engelsk	-	-	84%	94%	94%	96%	96%	98%	100%	92%
Tysk	-	-	-	-	-	-	90%	91%	95%	90%
Kristendom	65%	75%	67%	64%	66%	80%	-	58%	79%	77%
Historie	-	-	-	68%	72%	83%	80%	80%	88%	65%
Samfundsfag	-	-	-	-	-	-	-	82%	90%	84%
Matematik	87%	92%	86%	94%	98%	98%	98%	100%	98%	92%
Natur/teknik	67%	81%	86%	79%	74%	78%	-	-	-	76%
Geografi	-	-	-	-	-	-	75%	84%	90%	81%
Biologi	-	-	-	-	-	-	80%	84%	90%	83%
Fysik/kemi	-	-	-	-	-	-	84%	91%	98%	89%
Idræt	87%	79%	86%	94%	89%	93%	92%	89%	90%	87%
Musik	80%	79%	92%	83%	87%	67%	-	-	-	80%
Billedkunst	65%	73%	80%	77%	83%	-	-	-	-	74%

Bilag 7: Gennemsnitlige karakterer for 9. og 10. klasse ved afgangsprøverne 2009

9.klasse

	Dansk læsning	Dansk mundtligt	Dansk orden	Dansk retskrivning	Dansk skriftlig	Engelsk mundtlig	Matematik - problemløsning	Matematik - matematiske færdigheder	Fysik/ kemi - praktisk mundtlig
Asferg Skole	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Assentoftskolen	5,5	7,7	6,3	5,9	6,7	7,7	8,8	9,1	6
Bjerregrav Skole	6,5	8,4	5,8	6	6,7	7,9	6,4	7,8	6,5
Blicherskolen	5	7	4,6	5	4,8	5,9	7,1	7,9	4,9
Fårup Skole	4,4	5,9	5	4,4	6,3	7,5	6,1	7,4	4,9
Gjerlev-Enslev Skole	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grønhøjskolen	4,2	6,1	3,4	4,5	3,6	5	5,8	7,8	4,2
Hadsundvejens Skole	3,3	6,3	6,2	3,6	6	5,7	5,7	6	3,6
Hald- Kærby Skole	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Havndal Skole	5,7	7,8	3,4	5,4	5,1	6,7	8,2	8,3	7,1
Hobrovejens Skole	4,4	6,4	4,3	4,2	4	5,2	7	7,1	5,7
Hornbæk Skole	5	7,5	4,1	5,6	6,4	7,3	7,8	7,6	6,3
Korshøjskolen	5,5	6	3,5	4,8	4,6	6,7	8	8,2	5,6
Kristrup Skole	5,1	5,9	3,9	5,2	4,4	6	6,4	7,7	6,2
Langå Skole	5,6	7,2	4,6	5,3	4,7	6,4	8,2	8,8	6,6
Munkholmskolen	5,5	8	6,5	6	6,7	7	8,7	8,7	6,1
Nyvangsskolen	4,1	7,6	5,7	5,1	4,8	5,6	6,5	7,2	3,8
Nørrevangsskolen	2,7	5,3	6,2	3,5	5	5,8	3,4	4	3,2
Rismølleskolen	4,5	9,9	4,3	5,1	5,3	7,8	7,4	8	7,9
Rytterskolen	4,6	6,6	5,4	4,8	4,8	7,1	6,5	8,3	5,4
Søndermarksskolen	4,9	7,5	4,3	4,8	5,1	7,6	6,9	7,3	4,6
Tirsdalens Skole	4,8	7,4	5,5	4,3	6,3	6,8	6,5	8,5	6,3
Vestervangsskolen	4,8	5,7	5,9	5,6	5,7	6,5	7,2	8,6	4
Vorup Skole	4,9	6,6	5	5,8	4,9	6,5	6,1	7	2,3
Østervangsskolen	3,7	7,2	6,4	4,6	5,3	6,4	6,1	7,4	5,1
Kommunegennemsnit	4,9	7	5,1	5,3	5,4	6,8	7,2	8	5,7
Lands gennemsnit	5	7	5,3	5,4	5,5	6,8	6,8	7,6	5,7

10.klasse

	Dansk Mundtlig	Dansk orden	Dansk skriftlig fremstilling	Engelsk mundtlig	Engelsk skriftlig	Matematik mundtlig	Matematiskriftlig
Korshøjskolen	10. kl.	5,4	6,7	6,9	7,8	0	4,6
Langå Skole	10. kl.	7,2	6,4	5,8	6,5	0	0
Nørrevangsskolen	10. kl.	5,5	4,5	4,1	5,3	0	4,4
Kommunegennemsnit		6,9	5,5	5,8	5,3	6,1	5,6
Landsgennemsnit		5,6	5,4	5,8	5,1	5,3	4,5

Bilag 8: Udgifter til efteruddannelse af lærere

	Antal årsværk	Udgifter til efteruddannelse af lærere	Udgifter til efteruddannelse af lærere pr. årsværk
Asferg Skole	17,7	86681	4885
Assentoftskolen	54,8	539329	9847
Bjerregrav Skole	24,6	66443	2705
Blicherskolen	40,0	130000	3254
Fårup Skole	21,7	70000	3224
Gjerlev-Enslev Skole	14,3	80600	5653
Grønhøjsskolen	29,9	365000	12218
Hadsundvejens Skole	13,5	33581	2492
Hald- Kærby Skole	10,3	85400	8315
Havndal Skole	17,7	30000	1700
Hobrovejens Skole	32,6	180000	5524
Hornbæk Skole	42,6	700500	16457
Korshøjsskolen	30,3	331211	10922
Kristrup Skole	43,4	486188	11192
Langå Skole	40,6	70000	1723
Munkholmskolen	23,3	186000	7995
Nyvangsskolen	27,1	102996	3799
Nørrevangsskolen	47,7	450000	9435
Rismølleskolen	29,5	178000	6043
Rytterskolen	35,2	222000	6314
Søndermærkskolen	45,9	388022	8460
Tirsdalens Skole	28,8	275000	9546
Vestervangsskolen	33,0	280000	8498
Vorup Skole	37,4	163514	4369
Østervangsskolen	35,1	150000	4272
Kommunegennemsnit	31,1	226019	6754

Bilag 9: Sygefravær

	Medarbejdere	Sygefravær i pct.
Asferg Skole	37	6,1
Assentoftskolen	95	3,9
Bjerregrav Skole	41	4,0
Blicherskolen	70	3,7
Firkløverskolen	179	7,3
Fårup Skole	48	6,3
Gjerlev-Enslev Skole	37	3,5
Grønhøjsskolen	51	1,8
Hadsundvejens Skole	26	3,9
Hald-Kærby Skole	25	7,0
Havndal Skole	33	5,0
Hobrovejens Skole	62	2,8
Hornbæk Skole	78	4,7
Korshøjsskolen	54	3,4
Kristrup Skole	69	5,1
Langå Skole	101	4,7
Munkholmskolen	48	3,2
Nyvangsskolen	55	3,4
Nørrevangsskolen	65	4,2
Oust Mølleskolen	25	3,5
Rismølleskolen	55	3,9
Rytterskolen	63	3,9
Søndermarksskolen	75	6,0
Tirsdalens Skole	77	5,3
Vesterbakkeskolen	84	6,8
Vestervangsskolen	72	4,2
Vorup Skole	61	3,3
Østervangsskolen	108	5,5
Skoler i alt	1.794	4,8

Bilag 10 Antal elever pr. computer og antal interaktive whiteboards

Folkeskoler:	Samlet antal pc'er opgjort pr. 16/9 2010	Elever: Opgjort pr. 5/9-2010	Elev pr. PC:	Interaktive whiteboards	Samlet antal pc'er 5 år eller derunder opgjort pr. 16/9 2010	
					Pc'er	Kvotient
Asferg skole	88	184	2,1	17	80	2,3
Assentoftskolen	231	718	3,1	18	150	4,8
Bjerregrav skole	140	272	1,9	22	113	2,4
Blicherskolen	297	452	1,5	31	291	1,6
Fårup skole	115	249	2,2	19	101	2,5
Gjerlev-Enslev skole	67	133	2,0	8	67	2,0
Grønhøjsskolen	236	286	1,2	16	236	1,2
Hadsundvejens skole	84	153	1,8	11	70	2,2
Hald skole	56	89	1,6	8	56	1,6
Havndal skole	75	185	2,5	9	75	2,5
Hobrovejens skole	146	416	2,8	12	110	3,8
Hornbæk skole	239	546	2,3	17	163	3,3
Korshøjsskolen	188	400	2,1	10	163	2,5
Kristrup skole	245	577	2,4	11	206	2,8
Langå skole	317	530	1,7	15	249	2,1
Munkholmskolen	176	325	1,8	9	137	2,4
Nyvangsskolen	137	321	2,3	14	92	3,5
Nørrevangsskolen	238	600	2,5	9	158	3,8
Rismølleskolen	143	412	2,9	9	110	3,7
Rytterskolen	247	467	1,9	12	188	2,5
Søndermarksskolen	209	506	2,4	10	198	2,6
Tirsdalens skole	244	403	1,7	14	201	2,0
Vestervangsskolen	172	502	2,9	11	150	3,3
Vorup skole	211	449	2,1	19	169	2,7
Østervangsskolen	269	420	1,6	11	233	1,8
Total:	4570	9595	2,1	342	3766	2,6
Specialskoler:						
Oust Mølle Skolen	51	37	0,7	5	47	0,8
Vesterbakkeskolen	82	78	1,0	15	82	1,0
Firkløverskolen	319	177	0,6	9		
Total:	452	292	0,7	29		

Bilag 11 Aflyste undervisningslektioner 1. januar til 30. juni 2010

	Indskoling	Mellemtrin	Udskoling	Samlet	Antal klasser i alt	Aflyste lektioner pr. klasse
AsfergSkole	0,0	0,0	0,0	0,0	10	0,0
Assentoftskolen	0,0	0,0	8,0	8,0	30	0,3
BjerregravSkole	0,0	13,0	14,0	27,0	14	1,9
Blicherskolen	0,0	7,5	7,5	15,0	20	0,8
FårupSkole	0,0	2,0	10,0	12,0	12	1,0
Gjerlev-EnslevSkole	0,0	0,0	6,0	6,0	8	0,8
Grønhøjskolen	0,0	28,0	25,0	53,0	18	2,9
HadsundvejensSkole	0,0	18,0	53,0	71,0	10	7,1
Hald-KærbySkole	0,0	6,0	3,0	9,0	8	1,1
HavndalSkole	0,0	34,0	44,0	78,0	12	6,5
HobrovejensSkole	0,0	0,0	7,0	7,0	21	0,3
HornbækSkole	0,0	5,0	4,0	9,0	26	0,3
Korshøjskolen	0,0	15,0	34,0	49,0	20	2,5
KristrupSkole	0,0	0,0	2,0	2,0	27	0,1
LangåSkole	0,0	0,0	28,0	28,0	23	1,2
Munkholmskolen	0,0	17,0	25,0	42,0	17	2,5
Nyvangsskolen	0,0	0,0	15,0	15,0	17	0,9
Nørrevangsskolen	2,0	21,0	17,0	40,0	30	1,3
Rismølleskolen	0,0	2,0	27,0	29,0	20	1,5
Rytterskolen	0,0	5,0	33,0	38,0	23	1,7
Søndermarksskolen	0,0	0,0	12,0	12,0	23	0,5
TirsdalensSkole	0,0	3,0	18,0	21,0	20	1,1
Vestervangsskolen	0,0	2,0	27,0	29,0	23	1,3
VorupSkole	0,0	0,0	19,0	19,0	22	0,9
Østervangsskolen	0,0	2,0	42,0	44,0	21	2,1
I alt				663,0	475	1,4

Bemærkning: Tallene for indskoling, mellemtrin og udskoling kan ikke sammenlignes skolerne i mellem, da skolerne kan have individuelle inddelinger i forhold til, hvilke klassetrin, der hører under de tre overordnede grupper

Bilag 12 Uddrag af samtlige skolers individuelle slutevalueringer

Læringsmiljøer

Tilbage meldinger fra skolerne på tegn, der indikerer, at udviklingen går i retning af de opstillede målsætninger vedrørende læringsmiljøer, trivsel, og holddeling	
Asferg Skole	<p>Mål: vil arbejde med rummelighed og inklusion, så der skabes en skoledag, hvor alle trives og er inkluderet i fællesskabet</p> <p>Tegn Via såvel teamsamtaler som skriftlige evalueringer fra de enkelte klasseteam er udviklingsmålet blevet behandlet. Nedenstående er hentet fra begge dele – og vil være direkte afskrift herfra, hvilket kan resultere i modsatrettede tilkendegivelser.</p> <ul style="list-style-type: none">- Stor rummelighed medfører/påvirker undervisningen – mere uro giver mindre undervisning- Pædagoger og "Spireteam" med i undervisningen skaber mere ro, mulighed for individuelle hensyn, øger brugen af forskellige læringsstile- Rummelighedens pris: mere uro i klassen, stress for elever og voksne, lavere udbytte af undervisningen, positivt at eleverne forbliver sammen, som forberedelse til fremtidens krav om mangfoldighed- Mere opmærksomhed fra personalet om at finde løsninger til at rumme "skæve børn"- Godt for både klassen og det enkelte barn med ekstra ressourcer både i og udenfor klassen, for de elever der har brug for ekstra opmærksomhed- Eleverne lærer og får mere ud af undervisningen hvis de trives- Vigtigt at teamet omkring klassen bruges til at vende problematikker – og hurtigt ændrer retning hvis det er nødvendigt- Vigtigt også at huske de "gode historier"- Elevernes læring og udbytte er blevet begrænset af rummeligheden – der har været alt for store ofre på det alter!- Øget opmærksomhed på at stille forskellige faglige krav til eleverne- Enkeltintegrationstimer kan være nødvendige for at elever kan deltage i klassens fællesskaber- En rummelig skole skaber muligheden for at elever kan fortsætte på skolen- Hensynsfuldhed i klassen – det kræver opmærksomhed og tid!- Elevdemokrati og klassetrivselsundersøgelser- Voksen bevidsthed om at "se" den enkelte elev dagligt- Mulighed for IT-støttede foranstaltninger- Eleverne "føler" sig ikke anderledes i hverdagen – trives i forskelligheden og med forskellige forudsætninger
Assentoftskolen	<p>Mål: At styrke lærere og pædagogers kompetencer i forhold til at udøve læringsledelse</p> <p>Tegn Overordnet set har temaet læringsledelse styrket dialogen og handlekraften i teamene i forhold til, at lærere og pædagoger sætter dagsordenen og søger at skabe ro i timerne som forudsætning for børnenes læring ud fra forskellige fokus. Der søges i højere grad løsninger og spejdes efter muligheder.</p>

	<p>I forhold til succeskriterierne opleves det, at læringsmiljøet i høj grad er præget af anerkendende principper, og at udviklingen understøttes af velfungerende team. Uro og konflikter synes at være mindsket, og igen i år har vi stort set ikke haft "elever på kontoret"</p> <p>Følgende refleksion over dette års fokus baserer sig primært på teamsamtaler med de enkelte årgangsteam, hvor en del af indholdet i samtalen har centreret sig om en opfølgning på skoleårets indledende pædagogiske dag med temaet: "Børn med specielle vanskeligheder og virkningsfulde pædagogiske metoder." Mere præcist har samtalen handlet om hvilke særlige tiltag teamet har gjort for at inkludere børn med specielle behov, samt hvilke problemstillinger/ udfordringer teamet har mødt.</p> <p>Gennemgående afspejler samtalerne, at der har været en stor opmærksomhed på børn med specielle vanskeligheder. Der er blevet arbejdet med forudsigelighed og synlig struktur gennem synliggørelse af dagens program på tavlen enten via pikto-grammer og/eller skrift, - specielt i indskolingen og på mellemtrinnet.</p> <p>I de fleste af klasserne i disse to afdelinger er der ligeledes indrettet individuelle af-skærmede arbejdspladser enten som faste pladser for enkelte elever eller som plad-ser, hvor eleven kan gå hen ved behov for særlig ro. I flere klasser er begrebet ud-vejsstrategier italesat. Det betyder, at hvis en elev har et særligt behov for "at gå en tur" eller på anden måde har brug for en pause accepteres det i klassekulturen.</p> <p>Specielt på mellemtrinnet arbejdes der med Cooperativ Learning, hvor elevernes samarbejde i team er central, hvilket opleves at have en øget effekt på at inkludere de svageste elever.</p> <p>Af andre tiltag kan nævnes bevidst arbejde med kønsopdelte grupper og indretning af klasselokaler ud fra læringsstils-tænkningen.</p>
<p>Blicherskolen</p>	<p>Mål: vil udvikle gode læringsmiljøer, der tilgodeser børnenes alsidige personlige og faglige udvikling.</p> <p>Tegn Vi har udarbejdet en lokal læseplan "Udvikling af elevernes sociale kompetencer" (kan findes på skolens hjemmeside).</p> <p>Processen i forbindelse med udviklingen af denne plan har betydet, at lærere og pæ-dagoger har et ejerskab til planen, og at der er skabt en fælles holdning til, hvordan vi arbejder med at udvikle børnenes sociale kompetencer. Lokale kurser og vidensdelin-gen i Pæd. Råd og på afdelingsmøderne har medvirket til udvikling af lærer-nes/pædagogernes faglige kompetencer i forhold til varetagelse af opgaven.</p> <p>AKT-ernes funktion er udvidet til i højere grad at vejlede lærere/pædagoger i relations-arbejdet.</p> <p>Lærere og pædagoger er bevidste om, hvilken betydning en anerkendende tilgang til børn og voksne har for et godt læringsmiljø. Dette samt relationsarbejdet betyder, at vi oplever en god trivsel og rummelighed, både blandt elever og voksne.</p> <p>Cooperative Learning er blevet en metode, der bruges i alle klasser, og den er med til at styrke samarbejdet mellem eleverne og gør undervisningen sjovere.</p>
<p>Fårup Skole</p>	<p>Mål: vil etablere en "tvillingeklasse" for at fastholde elever med indlæringsvanskelig-heder i det lokale nærmiljø, samtidig med de får en undervisning, der er differentieret i forhold til deres problemstillinger</p>

	<p>Tegn Omkring 1. oktober 2008 stod det klart, at eleverne i tvillingeklassen var langt svagere end forventet – både personlighedsmæssigt, socialt og fagligt, hvorfor den oprindelige planlægning blev kasseret. Det var nødvendigt at arbejde med den enkeltes selv-værd, arbejdsform og basal forståelse af deres muligheder og begrænsninger. Det var et slidsomt arbejde for alle parter, ikke mindst forældrene, som måtte ændre op-fattelse af deres børns situation.</p> <p>Børnene gennemgik store forandringer gennem resten af skoleåret 2008/09, og fra begyndelsen af indeværende skoleår har de i stigende grad været i stand til at lære ting, som de tidligere havde opgivet. Dette skyldes en voksende selvtillid og en større erkendelse af, at man sagtens kan lære nyt, selv om man har det svært med boglige fag.</p> <p>Arbejdet med forældrene har ved slutningen af forløbet endelig båret frugt. De tre forældrepar har erkendt, at deres børn har særlige behov og i næste skoleår hører hjemme i en specialklasse.</p> <p>Samlet set er de opstillede mål nået, men der er dog væsentlige forbehold:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Børnene har tættere kontakt til tvillingeklassen end til stamklassen og føler sig bedre tilpas der, men de føler sig dog som en del af stamklassen – i større eller mindre grad. ▪ Deltagelsen i stamklassens undervisning i boglige fag (især engelsk, men også historie og kristendom) er problematisk, idet de har svært ved at følge med. Der har været talt om problemet og gjort forsøg på ændringer, men undervisningsdifferentiering alene har ikke kunnet inddrage disse svage elever. <p>Skolen har besluttet, at der ikke skal ansøges om en forlængelse af projektet, da disse børn ikke vil kunne klare kravene i en almindelig overbygning. Derfor skal der ikke foretages flere større justeringer, og den sidste del af skoleåret vil blive brugt til en fortsat udvikling af deres sociale og faglige færdigheder, samt forberedelsen af en harmonisk overflytning til specialklasser.</p> <p>Spørgsmålet er så, om projektet som helhed har været en god støtte til de pågældende børn. Svaret kan ikke blive entydigt. Børnene har gennemløbet en stor udvikling og lært færdigheder, de næppe har kunnet nå i stamklassen, men de har samtidig haft en splittet skoledag, hvilket er uheldigt for netop denne gruppe af børn. Slutfacit er dog (ifølge børn, forældre og lærere), at børnene overvejende har draget fordel af ordningen i de to år, den har eksisteret, hvorimod en fortsættelse ville være en forkert beslutning.</p>
<p>Hald-Kærby Skole</p>	<p>Mål: vil arbejde med holddeling blandt andet ved at planlægge en undervisning med udfordringer til både de dygtige elever og de bogligt svage elever, og ved at gøre op med lærerens alene arbejde.</p> <p>Tegn Undervisning af større elevgrupper med flere lærere tilknyttet har gjort det muligt at:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ have flere lærere på en gruppe af børn ○ flere aktiviteter i gang på samme tid ○ en mere praktisk tilgang til undervisningen ○ en højere grad af undervisningsdifferentiering <p>Når undervisningen tilrettelægges i samarbejde med andre giver det anledning til:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ en højere grad af refleksion

	<ul style="list-style-type: none"> ○ mere nytænkning ○ større arbejdsglæde
Munkholm-skolen	<p>Mål: vil udvikle udendørs læringsmiljøer for at fremme alsidige læringsmiljøer eksempelvis en eksperimenterende og undersøgende læringsstil</p> <p>Tegn Hele skolen har i en uge arbejdet med temaet Vindens uge med samarbejde på tværs af årgange.</p> <p>Der er mere fokus på brug af udearealerne, indsamling af affald og udeaktiviteter som grundlag for dansk- og matematikaktiviteter.</p> <p>Flere klasser deltager i de årligt tilbagevendende projekter Alle Børn Cykler og Aktiv rundt i Danmark, og flere klasser er mere ude i natur/tekniktimerne.</p> <p>Der er udeliv omkring det nye bålhus ved SFOen , og der er etableret adgang til Nørreåen efter aftale med lokal lodsejer.</p>
Rismølle-skolen	<p>Mål: vil styrke elevernes sociale kompetencer ved blandt andet at styrke af AKT indsatsen.</p> <p>Tegn Teamene giver udtryk for, at de oplever at have flere redskaber at benytte sig af i forhold til at arbejde med sociale kompetencer og AKT-indsats i klasserne, og at det nu i højere grad opfattes som et fælles ansvar i teamet, og ikke kun klasselærers ansvar.</p> <p>Som eksempel er der på 3. årgang arbejdet systematisk med sociale kompetencer ved en bred indsats. Her har der været arbejdet med formulering af klasseregler i klassens tid. Derudover har der været arbejdet målrettet med sociale kompetencer i nogle af de øvrige fag. Tillidsøvelser i idræt. Prioritering af fælles deltagelse i fodboldturneringer, hvor forældrene også aktivt har taget del i afviklingen. Legemakker, konflikthåndtering og isbjergmodellen.</p> <p>Andre klasser i indskoling har bl.a. arbejdet med trivsel under forskellige temaer og enkelte har arbejdet med massage.</p> <p>Vores legepatrulje er fortsat i gang i pausen omkring kl. 10.00. I indeværende skoleår er det 6. årgang der varetager denne funktion og det vil også være i næste skoleår. Omkring sociale kompetencer og trivsel, har vi vægtet det brede trivselsbegreb. Vi havde i begyndelsen af aftaleperioden meget fokus på AKT funktionen. Denne varetages nu i højere grad af de enkelte team, der har mulighed for at søge vejledning hos vores AKT pædagog og AKT lærere.</p> <p>Der ses en tendens til, at teamene i højere grad tænker arbejdet med sociale kompetencer og trivsel for klassen, såvel som inklusion for den enkelte elev, ind i planlægningen af undervisningen og i etableringen af læringsrum.</p> <p>Erfaringerne har ligeledes haft indflydelse på udviklingen af vores nye indskolingsmodel i skoleåret 10-11. Vi har haft fokus på samarbejdet på tværs af klasser/årgange samt variation i læringsmiljøer.</p> <p>I aftaleperioden etablerede vi en kantine på skolen. Dette på baggrund af et stort ønske gennem flere år fra både elever, forældre og personale. Kantine har været medvirkende til at øge trivslen generelt for skolens elever. Vi har som følge af tiltaget også oplevet en ændret pausekultur blandt vores elever.</p>

<p>Rismølle-skolen</p>	<p>Mål: vil give øget mulighed for holddeling på tværs af klasser, så eleverne oplever, at undervisningen i højere grad er særligt tilrettelagt for den enkelte, og øget samarbejde mellem lærere og pædagoger</p> <p>Tegn Midtvejsevalueringen viste, at der var et behov i en del af teamene for sparring med ledelsen i forhold til at udbygge teamets samarbejde om planlægningen og mulighederne i holddelingstimerne. De tiltag der blev iværksat efter midtvejsevalueringen var bl.a. fælleskurser for lærerne og klassepædagogerne i Læringsstile og Cooperative Learning.</p> <p>Fælleskurset omkring læringsstile, gav lærere og pædagoger mulighed for at få indblik i egen læringsstil og teamets læringsstile. De værktøjer, der blev præsenteret på kurset har været anvendt i undervisningen – men i begrænset omfang. Næsten alle team har benyttet enkelte elementer fra kurset.</p> <p>Fælleskurset omkring Cooperative Learning, var det der fik størst betydning i praksis. Den didaktiske tilgang blev afprøvet i alle 3 afdelinger. Der var positive tilbagemeldinger fra eleverne – også på 9. årgang, hvor det især blev anvendt i danskundervisningen. Her oplevedes aktivitetsniveauet for den enkelte elev generelt højt.</p> <p>Metoderne der blev anvendt, tog i høj grad højde for differentiering, og dermed også i et positivt selvbillede for den enkelte elev.</p> <p>Der har været praktiseret holddeling i alle afdelinger – også via parallellagte timer på årgange. Her har der altså ikke nødvendigvis været en 3. lærer/pædagog til stede.</p> <p>Der er, som resultat af de skemalagte holddelingstimer på årgangene, kommet et langt større fokus på de muligheder det rummer at kunne dele eleverne i hold på tværs af en årgang.</p>
<p>Rytterskolen</p>	<p>Mål: vil udvikle skolen for de ældste elever, således at skolegangen opleves spændende, sjov, motiverende og udfordrende</p> <p>Tegn Der holdes fagmøder flere gange om året (lærer til lærer) for at evaluere, udvikle og inspirere hinanden, og der laves fælles årsplaner på årgangene.</p> <p>Der holdes interne inspirationskurser i bl.a. brug af smartboards/activeboards for at optimere undervisningen til gavn for de store elever.</p> <p>Vi ser stadig flere undervisningsforløb, hvor tværfagligheden kommer til udtryk, og hvor holddannelse spiller en stadig større rolle. Holdtimerne bruges til mange forskelligartede formål, der er med til at udfordre den enkelte elev både fagligt og socialt.</p> <p>Vi udvider nu fællesfags/valgfangsordningen, så muligheden for flere tilbud i kortere eller længere tid er til stede. Eleverne er her en væsentlig faktor i planlægningen af disse forløb.</p> <p>Elevplaner er nu indarbejdet og bliver i langt højere grad brugt som grundlag for både evaluering og målsætning for den enkelte elev</p> <p>Drøftelserne i teamene i den store afdeling giver en stadig større bevidsthed om nødvendigheden af et mere differentieret skoletilbud, og den tilfredshed, der er blandt både elever og lærere omkring fællesfagene, viser at det kan nytte at tænke en an-</p>

	derledes tilgang til undervisningen.
Vorup Skole	<p>Mål: vil udvikle AKT-indsatsen, så der i højere grad sikres god ro og orden i undervisningen, og fagligheden i undervisningen styrkes</p> <p>Tegn Hvad AKT-båndet angår, så har hovedformålet på kort sigt været at opnå en højere grad af ro og orden i undervisningsdelen ved denne form for "ekskludering".</p> <p>Lærerne beskriver, at der nu er langt mere ro i undervisningssituationerne. De føler sig støttet, og nu oplever de at have overskud til at have mere opmærksomhed på de andre elever.</p> <p>Børnene beskriver, at de lærer meget mere i båndet end i normalundervisningen; men de giver også udtryk for, at de savner det sociale fællesskab.</p> <p>Sammenfattende oplever vi i høj grad at have opfyldt vore succeskriterier, der var/er følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øget trivsel for det enkelte barn og for klasserne som helhed. • Opnå mere "ro og orden" i undervisningen og en højere grad af faglighed. • Bedre trivsel for lærerne. • Vi vil skabe rum for positive oplevelser og tid at løse konfliktsituationer. • Vi vil have flere positive skoledage og mere ansvarlige, hensynsfulde børn. • Vi vil skabe et fristed/pusterum for elever, der har det vanskeligt. • Vi vil afdække problemstillinger og finde frem til handlemuligheder, således at elever i videst muligt omfang kan blive/vende tilbage i deres egen klasse. • At støtte og aflaste klasse- og faglærere.
Østervangsskolen	<p>Mål: vil have fokus på det gode læringsmiljø for udskolingsårgangene, så eleverne bevarer motivationen for at lære og udvikler livsduelighed</p> <p>Tegn Eleverne har taget det meget naturligt, at de hen over året bliver inddelt på forskellige hold alt efter undervisningens indhold. Det kan være opdelinger, der er sket efter interesser, køn, faglig niveau osv. Dette er med til at øge elevernes læring og udbytte af undervisningen.</p> <p>Der er i dette skoleår arbejdet videre med forskellige læringsstile (LI) og med Cooperativ Learning (CL)</p> <p>Her er erfaringen at CL er bedst for udskolingselever. Eleverne ser frem til fagdage, hvor tiden til fordybelse er større end på almindelige skoledage.</p> <p>IWB-tavler og computere er for eleverne et helt naturligt arbejdsredskab i skolesammenhæng, hvorved udbyttet af undervisningen øget. Dette kan dog endnu ikke dokumenteres, da det stadig er nyt på skolen</p> <p>Lærerne har også i 2. år fra skoleårets start planlagt timer til fælles forberedelse, på årgangene og i afdelingen.</p> <p>Lærerne har ligesom eleverne oplevet større engagement ved alternativ undervisningsformer som LI og CL.</p>
Vesterbakkeskolen	Mål: styrkelse af det tværfaglige og tværsektorale samarbejde

Tegn

De interne netværksmøder har givet lærere og pædagoger et bedre udgangspunkt i forhold til at bestemme indsatsområder for den enkelte elev og til at udarbejde individuelle elevplaner. Den tværfaglige tilgang har betydet, at der har været opmærksomhed på flere aspekter i forhold til enkelte elev. Specialteamets observationer og vurderinger er i meget høj grad blevet implementeret i både undervisning og SFO-aktiviteter, og dette afspejles i elevplanerne.

Elevernes portefølje har for nogle elever givet mulighed for refleksion over egen læring. Hovedparten af eleverne giver udtryk for glæde ved deres portefølje, da den kan fastholde situationer og støtte hukommelsen.

Undervisningsmetoder

Tilbagemeldinger fra skolerne på tegn, der indikerer, at udviklingen går i retning af de opstillede målsætninger vedrørende undervisningsmetoder	
<p>Gjerlev- Enslev Skole</p>	<p>Mål: <i>vil skabe læringsmiljøer via gode fysiske rammer og varierede undervisningsmetoder (Cooperative Learning)</i></p> <p>Tegn Efter at opholdsrummet nu er indrettet med reoler og gruppeborde kan vi konstatere at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - støjniveauet i lokalet er faldet væsentlig i frikvartererne - gruppebordene anvendes kontinuerligt i timerne og kan rumme elever fra forskellige klasser på samme tid - opholdsrummet i bygning A anvendes nu kontinuerligt til læsning og andet skolearbejde. - eleverne vælger selv læseaktiviteter i opholdsrummet <p>Skolen råder nu over en voksende samling af CL undervisningsmaterialer og efter indførelse af CL metoden ved samling af eleverne opleves en meget mere rolig og hyggelig morgensang. Ved planlægning af undervisningsforløb overvejes nu om CL med fordel kan anvendes</p>
<p>Grønhøj- skolen</p>	<p>Mål: <i>vil sætte fokus på elevernes aktive læringsarbejde, og inddrage eleverne i læreprocessen via Cooperative Learning i indskoling.</i></p> <p>Tegn Alle voksne giver udtryk for, at arbejdet med CL har inspireret til videreudvikling af de forskellige strukturer i CL:</p> <p>For afdelingsteamet har det været enormt givende at inddrage CL i arbejdet både fagligt og socialt. Vi har haft det sjovt og har grinet meget, både når vi har udviklet, og når vi har afprøvet CL-aktiviteterne og tilhørende materialer.</p> <p>CL er blevet brugt på forældremøderne, og det er som om, det siver ud og bliver taget i brug i flere og flere sammenhænge, fx har vi også brugt nogle CL-strukturer i udviklingsarbejdet med den kommende indskoling. CL er en metode som er kommet for at blive.</p> <p>Derudover er CL også blevet medtænkt i udviklingen af UDESKOLE på Grønhøjsskolen.</p> <p>Eleverne indlærer og husker bedre via de mange forskellige måder at gentage/øve "tingene" på. Alle sanser bruges – det auditive, visuelle og kropslige - og sammen med sproget og det sociale, giver det forståelsen for det som øves. Dette gælder emner i alle fag.</p> <p>Eleverne finder det naturligt og ok at få hjælp. Eleverne hjælper og samarbejder med alle i klassen uden skelen til "bedste ven", fx når der arbejdes med "Quiz og byt". Eleverne hjælper hinanden på tværs af årgange og klasser fx i emnearbejde, i emneuger, ved læseband, og hvor store læser for små.</p> <p>Eleverne har taget CL til sig og beder selv om at bruge det fx ved at arbejde i makkerpar. Eleverne udvikler sig og løser opgaven via interaktion (være på og lytte/træde tilbage). Eleverne bliver så optaget, at de glemmer tid og sted. Der er en god stemning, når CL bruges.</p>

	<p>CL bliver medtænkt i alle undervisningsforløb jvf. ovenstående.</p> <p>Det har også vist sig, at strukturerne i CL passer glimrende til UDESKOLE, hvor rummet er defineret anderledes end traditionel undervisning i klassen.</p>
Kristrup Skole	<p>Mål: vil implementere LP-modellen (Læringsmiljø og Pædagogisk analyse) som nyt pædagogisk værktøj</p> <p>Tegn Vi bruger LP-modellen i flere og flere sammenhænge f.eks. på netværksmøder med forældre. Her bruger vi også modellen til at analysere de positive opretholdende faktorer.</p> <p>I hverdagen er medarbejderne hurtige til at hente sparring i LP-teamet, sætte handlinger i værk samt tættere forældrekontakt.</p> <p>Flere afholder netværksmøder uden ledelsens deltagelse, idet de selv føler sig rustet til at holde dem (de har deres LP team i ryggen).</p> <p>På Kristrup Skole har vi oplevet, at vi i dag:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "taler samme sprog" - at medarbejderne ikke står alene med en problematik/en vanskelig situation - at medarbejderne bruger deres bagland (LP Teamet) som støtte i f.eks. den svære samtale - at børnene tages på LP møderne, før de kommer på f.eks. koordineringskonferencerne - at mange børn kun bliver drøftet på LP møderne (de når ikke at blive en sag) – allerede efter LP mødet sker der en positiv forandring - faldende tal i henvisninger til PPR
Søndermark skolen	<p>Mål: vil have fokus på læringsmiljø gennem indførelse af Cooperative Learning, herunder at gøre elever aktive i den fælles læreproces</p> <p>Tegn Der er tydelige tegn på, at Cooperative Learning i dette skoleår har bredt sig og er blevet en stadig mere velimplementeret del af det pædagogiske repertoire.</p> <p>Der er en klar bevægelse i retning af at Cooperative Learning strukturer tænkes ind i den daglige undervisning. Således anvender stadig flere lærere stadig flere CL-strukturer. Rigtig mange bruger elementer af CL hver eneste dag, ligesom de giver udtryk for, at CL efterhånden bliver en måde at tænke og indrette sig på. Derfor er CL blevet en synlig del af skolen f.eks. i forhold indretning af klasselokaler.</p> <p>Den altoverskyggende betydning brugen af CL viser sig at have er, at de stille elever er mere på banen, og at eleverne generelt viser større ansvarlighed for egen og fælles læring såvel som trivsel.</p> <p>Et meget konkret tegn på at CL er blevet en del af den daglige undervisning, er anvendelse af stilletegnet.</p> <p>Der arbejdes bevidst i teamene med at intensivere brugen af CL- strukturer, således at det bliver en stadig fastere del af tænkning, planlægning og gennemførelse af undervisning.</p>
Tirsdalens	<p>Mål: vil etablere gode læringsmiljøer ved at arbejde og implementere LP-modellen.</p>

<p>Skole</p>	<p>Tegn</p> <p>Lærere og pædagoger har gennem arbejdet med LP-modellen i LP-grupperne fået et forum, hvor det har været muligt/været opgaven at diskutere pædagogiske problemstillinger ud fra en model, som har sat en fast struktureret ramme for arbejdet med disse problemstillinger. Samtidig har arbejdet med LP-modellen givet lærere og pædagoger et fælles udgangspunkt og et fælles sprog i forhold til arbejdet med små og store pædagogiske problemstillinger.</p> <p>Det er pt. svært at påvise, at arbejdet med LP-modellen har haft en betydning for elevernes læring og udbytte, men der er adskillige eksempler på, at problemstillinger omkring enkelt-elever, elevgrupper eller klasser er blevet behandlet på en anden og – måske – mere professionel måde end tidligere.</p> <p>Det har vist sig, at den metode, der ligger i LP-modellen ud over at kunne bruges til at arbejde med problemstillinger vedrørende enkeltelever, grupper af elever og klasser også har været anvendelig til at arbejde med mere overordnede problemstillinger:</p> <p>En LP-gruppe arbejdede med en problemstilling, som tog udgangspunkt i en fælles frustration over, at undervisningstiden blev forstyrret af for mange afbrydelser af forskellig slags.</p> <p>LP-gruppen fandt frem til følgende opretholdende faktorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konfliktløsning - glemte materialer/lektier - kommer for sent ind - dialogbøger og protokol - manglende konsekvenser - computere virker ikke - snak, pjat - rod/manglende overblik i skuffer, skabe og tasker - bevidst handling fra nogle - når elever/lærere kommer for sent - udsættelse af faglig dagsorden pga. elevfravær - elever der går umotiveret rund - forsinkede beslutningsprocesser - uforberedt lærer/læreren skal kopiere <p>Til informationsindhentning blev udfærdiget et "spild-tidsark", som lærerne brugte til at indhente en mere sikker viden om, hvad det var, der årsager til fornemmelsen af spildt undervisningstid.</p> <p>Skemaerne viser at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Der er problemer med, at de store elever kommer for sent. - Der er problemer med tidsspilde, når man skifter aktivitet. - Der er mest spildtid i 3. lektion, hvor der er spisepause, og hvor børnene skal købe mad. <p>LP-gruppens forslag til tiltag:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giv eleverne besked om, hvilke materialer de skal bruge i løbet af timerne. - Lektiedagbog på e Levintra + hvad skal vi lave. - Gør klassen medansvarlig – hvor lang tid bruger du/I på "pusterum"? - Alle lærere skal være ved klasserne om morgenen, når det ringer ind. Alle møder til tiden. Infobrev til alle forældre. - Udarbejdelse af fælleskultur i afdelingen til minimering af tidsspilde. <p>Derudover foreslår LP-gruppen, at der indføres et "forklemt", så klokken ringer 2-3 minutter før den egentlige ringning om morgenen og efter dagens elevpauser. Det vil give både elever og personale en mulighed for at forberede sig på at gå til time lidt tidligere.</p>
---------------------	---

	<p>Forslaget tages op på det førstkommende Pædagogisk rådsmøde. Efterfølgende er forslaget vedtaget og indført.</p>
--	---

	<p>På mødet i Pædagogisk råd blev endvidere besluttet, at den del af tiltagene, der går på, at lærerne er i klassen, når klokken ringer om morgenen gælder hele skolen fra starten af skoleåret 2010/2011. Der er sendt info-brev ud til alle skolens forældre desangående.</p>
--	---

Naturfag

Tilbagemeldinger fra skolerne på tegn, der indikerer, at udviklingen går i retning af de opstillede målsætninger vedrørende naturfag	
Hobrovejens Skole	<p>Mål: vil skabe kontinuitet i den naturvidenskabelige undervisning blandt andet ved at udarbejde et katalog om de forskellige elementer i faget</p> <p>Tegn Udvalget har indsamlet emnemateriale for at udarbejde et katalog, som tager hensyn til nye trinmål indenfor de enkelte fag i naturfagsgruppen. Det har haft stor betydning for årsplanlægningen af undervisningen i naturfagene med henblik på at skabe større kontinuitet gennem hele skoleforløbet.</p> <p>Det er vores overbevisning, at effekten vil kunne måles på længere sigt.</p>
Hornbæk Skole	<p>Mål: vil styrke den naturfaglige dimension ved at styrke elevernes interesse og højne deres faglige niveau.</p> <p>Tegn Den naturfaglige kultur på skolen er styrket gennem lærernes konkrete arbejde med det specifikke område "den naturvidenskabelige arbejdsmetode", som alle 9 undervisningsforløb har haft som grundelement. Arbejdet med undervisningsforløbene sikrer, at eleverne kommer til at arbejde med den naturvidenskabelige arbejdsmetode. Muligheden for dette er også styrket i kraft af materielindkøb til netop disse undervisningsforløb.</p> <p>Antallet af lærere med linjefag er øget gennem rekruttering og efteruddannelse.</p> <p>Af FSA karaktergennemsnittet for årene 2007-10 ses, for de sidste tre år, en tendens til et bedre resultat. Karaktererne er steget fra 4,6 til 7,9, når man ser på de tre naturfag (biologi, geografi og fysik/kemi) under et.</p> <p>Med hensyn til søgningen til de tekniske uddannelser er billedet mere uklart. For 2010 er der en tendens til at eleverne efter 9. klasse i højere grad vælger STX og Teknisk Skole frem for 10. kl. og HHX. Ændringen er fra 22% til 50% af eleverne. Det kan dog ikke entydigt afgøres, hvor mange af de elever, der søger STX, der vælger naturfaglige forløb på gymnasiet.</p>
Kristrup Skole	<p>Mål: vil styrke de naturfaglige fag ved nye motiverende former for læring og ved at gøre "det usynlige synligt".</p> <p>Tegn Skolen deltager i et treårigt udviklingsprojekt om udvikling af progressionen i faget Natur og Teknik.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har iværksat etablering af en vejrstation med tilhørende hjemmeside med diverse vejrdata. - Endvidere elektroniske aflæsninger af vand, varme og el. - Der er blevet opsat interaktive whiteboards i skolebiblioteket, i biologilokalet, i fysiklokalet og i fællesrum. - Indkøbt Lego Mindstorm. <p>Der ses et højt aktivitetsniveau i naturfagsgruppen. Vi har med stor succes deltaget i naturfagsmarathon.</p>

IT

Tilbagemeldinger fra skolerne på tegn, der indikerer, at udviklingen går i retning af de opstillede målsætninger vedrørende IT (elev-, forældre-, og lærerintra)	
Assentoft-skolen	<p>Mål: vil udbygge brugen af skoleintra (elevintra og forældreintra) som videndelingssystem.</p> <p>Tegn</p> <p>Efter det første udviklingsår blev det klart for ledelsen, at det var vigtigt at tydeliggøre forventningerne til teamene vedr. brug af elev- og forældreintra. Det blev således formuleret, at inden udgangen af oktober 2009 skulle alle team bruge informations- og kommunikationssystemet i hverdagen i forældreintra og al udlevering af papir indskrænkes til forældre, der eksplicit havde udtrykt ønske om det.</p> <p>Via en spørgeskemaundersøgelse vedr. lærernes brug af elev- og forældreintra viser det sig i april 09, at 39% bruger elevintra, og at det i særlig grad er til opslag på opslagstavlen. Tallet er i februar 2010 steget til 67, %, og det er fortsat til opslag på opslagstavlen, men også til at lægge billeder i billedarkiv.</p> <p>Samme undersøgelse viser en stigning fra 31% til 95% i brugen af forældreintra - i særlig grad til opslag på opslagstavlen, beskeder i beskedsystemet, dokumenter i dokumentarkiv og arrangementstilmeldinger. 71% oplever desuden, at værktøjerne i forældreintra kvalificerer og dokumenterer arbejdet med elevplaner.</p> <p>Det ses således at elev- og specielt forældreintra er godt på vej til at blive et naturligt redskab i hverdagen, og at lærerne oplever det som et brugbart og meningsfuldt værktøj. Udtalelser fra forældre og elever understøtter dette, og vi kan registrere at antallet af besøgende på forældreintra er steget fra 15.000 i skoleåret 8/9 til 43.500 i skoleåret 9/10 – altså en stigning på ca. 200 %.</p> <p>I SFO arbejdes der kontinuerligt med forbedringer og tiltag omkring brugen af intra. Vores mål var som udgangspunkt at optimere personalets brug af intra som vidensdeling og til daglig kommunikation. Pædagoger og medhjælpere ser det nu som et brugbart redskab i hverdagen, og vores samlemapper på intra bruges som vidensdeling. Indkaldelse og referater fra mødevirksomhed er udsendt via intra. Områdegupperne i SFO bruger intra til kommunikation omkring gruppens planlægning og pædagogiske overvejelser. Vi har oprettet en dynamisk årsplan på intra, som tilrettes som tilføjelser og ændringer kommer til i den daglige planlægning, for at have et fælles grundlag at arbejde ud fra.</p> <p>Endvidere er der afholdt kursus i forældre og elev intra.</p> <p>Fra starten var en del af personalet betænkelige ved brugen af forældreintra. Man var bekymret for mængden af mail og forventningerne fra forældrene. Det har vist sig at være uproblematisk og i stedet et nemt og hurtigt kommunikationsmiddel. Sidegevinsten har desuden været at teamene hurtigt har kunnet give forældrene et indblik i undervisningen gennem billeder og tekst.</p> <p>I besøgshallene i forældreintra kan registreres et faldende besøg jo ældre eleverne bliver. Det kunne give anledning til overvejelser over, om det er en naturlig udvikling, eller om kommunikationen mellem skole og hjem i de ældre klasser skal styrkes.</p>
Bjerregrav	<p>Mål: vil styrke IT i alle skolens fag – i hele skolens kultur.</p>

Skole	Tegn Styrkelse af It i alle skolens fag – hele skolens kultur: <ul style="list-style-type: none"> • Der er skabt betydelig bedre kommunikation via nettet forældre – medarbejdere og medarbejdere imellem. • Elever har fået en naturlig og afslappet tilgang til brug af IT – såvel på de interaktive tavler som brug af PC. • De fleste lærere har fået et naturligt og udviklende forhold til brug af IT. • Elever i udskolingen profiterer ved brug af IT ved fremstilling af projektopgaver og lignende. • Der skabes mere nuanceret undervisning ved brug af lyd, billede og interaktivitet. • Eleverne udfordres i kildekritisk tilgang til nettet.
Hobrovejens Skole	Mål: <i>vil indføre elev- og forældreintra.</i> Tegn Indsatsen med at integrere forældreintra på Hobrovejens Skole har betydet en kvalificering af kommunikationen mellem skole og hjem. Vi har oplevet en tættere og hyppigere kommunikation til gavn for alle parter; forældre, elever og ansatte. Vi har oplevet, at vi som institution har kunnet højne vores informationsniveau ikke blot i form af meddelelser af praktisk karakter fra kontor, lærere, pædagoger men også via bil-leddokumentation fra elevernes hverdag. Ydermere er det vores vurdering, at mediet på områder gør kommunikationen mere smidig og praktisk end tidligere anvendt facon med kontaktbøger, A4-ark mm.
Korshøj-skolen	Mål: <i>vil implementere elev- og forældreintra for at styrke kommunikationen, for at understøtte undervisningsdifferentieringen, samt for at kvalificere skole-hjem samarbejdet.</i> Tegn Elev- og forældreintra: forældre, elever og personale har fået mulighed for at bruge en ny kommunikationsplatform m.h.p. at kvalificere skole-hjemsamarbejdet, informationssøgning og vidensdeling.

Læsning

Tilbagemeldinger fra skolerne på tegn, der indikerer, at udviklingen går i retning af de opstillede målsætninger vedrørende læsning	
Asferg Skole	<p>Mål: vil arbejde med, at læsning i højere grad bliver en integreret del af børnenes hverdag i alle fag.</p> <p>Tegn Der har været stadig fokus på læsning – både som oplæsning i klassen og hos den enkelte elev. Det gælder både i læseugerne (4 om året á 1 lektion pr. dag), men ligeså i den daglige undervisning – og også i andre af skolens fag end dansk. At alle klasser også har faste lektioner på biblioteket vurderes som vigtigt og understøttende for de gode læsetraditioner, der er på skolen. Mange klasser afslutter lektionerne med enten individuel læsning eller oplæsning på klassen.</p> <p>Udviklingsmålet har bidraget til en øget fokus på elevernes individuelle behov for at kunne forbedre deres læsekundskaber. Alle dansklærere har bl.a. taget LUS-kurser.</p>
Assentoft-skolen	<p>Mål: vil have fokus på læsning via fokus på LUS som evalueringsværktøj.</p> <p>Tegn LUS-forløbet opleves at have nuanceret rollen som dansklærer, - givet nye specifikke vinkler.</p> <p>Lærerne er blevet mere opmærksomme på læseteknikker og læseforståelse og at forholde sig til elevernes læsning. De er blevet bevidstgjort om børnenes vanskeligheder, og hvad man kan med læsning. Som ny lærer kan det være svært at vide, hvad man skal med læsning, og også i den forbindelse giver LUS gode redskaber.</p> <p>LUS giver også en fælles konsensus – samme udgangspunkt på årgangen og i afdelingen. Dette kunne yderligere styrkes gennem fagudvalgene.</p> <p>Feed-backen til både elever og forældre er blevet kvalificeret via sprog, termer og begreber fra LUS. Eleverne får en mere nuanceret og anerkendende tilbagemelding, og forældrene kan bedre forholde sig til og støtte op om barnets læsning. Den dialogiske form understøtter dette.</p> <p>På en årgang er begreberne blevet brugt i elevplanerne. Det har gjort elevplanerne decideret handleorienterede og skal implementeres på de øvrige årgange.</p> <p>Samlet set har forløbet skabt en bevidsthed om at mange aspekter i læsningen går op i en højere enhed.</p>
Bjerregrav Skole	<p>Mål: vil sikre og udvikle læsning som en kulturfærdighed for alle børn. Målet er, at 98 % af børnene bør være læsende (med ørene eller øjnene), når de forlader skolen.</p> <p>Tegn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der bliver i dag konsekvent gennemført test (bl.a. LUS), hvilket har stor betydning, da det giver det enkelte barn større overblik og læreren en viden om konkret status. Herudfra kan der udarbejdes nye mål sammen med det enkelte barn. • Det IT kompensatoriske er en stor støtte for det enkelte barn, men der skal arbejdes med inddragelse fra 1. klasse. (Børn med læsevanskeligheder får stillet bærbar PC

	<p>til rådighed + diverse programmer).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi har ikke i tilstrækkelig grad levet op til en styrkelse af faglig læsning. • Gennemførelse af læseløft for enkelte elever i 1. klasse har været en stor succes.
Blicher-skolen	<p>Mål: vil styrke <i>elevernes læsefærdigheder og læselyst (fokus på 4. – 9.kl.), give de læsesvage mulighed for at udvikle/styrke deres læsefærdighed, og kvalificere lærernes didaktiske refleksioner indenfor undervisning og læsning.</i></p> <p>Tegn Fokus på læsning har betydet, at undervisning i læsning nu er en fælles opgave for alle lærere. Kurser, vidensdeling og læsevejledernes indsats har medvirket til, at alle lærere har fået en større viden og færdighed i at inddrage læsning i alle fag i hele skoleforløbet.</p> <p>Erfaringerne med læsebåndstimerne har været så gode, at vi har besluttet at indlægge et læsebånd på 20 min. hver dag i det kommende skoleår.</p> <p>I specialundervisning har der været et særligt fokus på elever med læsevanskeligheder. Vi har med gjort gode erfaringer med "Projekt Læsemakker" og med at give eleverne it-kompenserende redskaber.</p> <p>Vi har en "Læsepolitik" på Blicherskolen (se www.Blicherskolen.dk). Den betyder bl.a., at vi hvert år tester elevernes læseudvikling. Sammen med eleverne sættes der løbende mål for den enkelte elevs læseudvikling, og det er med til at eleverne tager et medansvar.</p> <p>Vi har etableret et korps af vejledere: Specialundervisningskoordinator, it-vejledere i specialundervisning og normalundervisning, læsevejledere og matematikvejledere. Disse lærere har til opgave at gå i dialog med kollegaerne om at udvikle undervisningsmetoder, der kan gøre, at flere elever kan rummes og udvikle sig i normalundervisningen. Vi kan se at det allerede har en god effekt!</p> <p>Vi har nu næsten 100% sikre læsere i 3. kl. og kan se en forøgelse af sikre læsere på mellemtrinnet. Vi forventer i løbet af nogle år at forbedre læsefærdighederne i hele skoleforløbet gennem den målrettede indsats, der er iværksat.</p>
Fårup Skole	<p>Mål: vil have fokus på <i>læsning på mellemtrinnet for at fastholde og udvikle den læseudvikling og motivation hos eleverne, der er grundlagt i indskolingen.</i></p> <p>Tegn</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Læsevaner Det er lykkedes at fastholde en stor del af eleverne i at læse jævnligt eller dagligt derhjemme. Et mindretal har fortrinsvis læst, fordi det var "lektier" og har "glemt" det oftere end den store gruppe. De konkrete eksempler viser, at der er en sammenhæng mellem forældrenes egne læsevaner og børnenes indsats. Det er således ikke lykkedes at få alle med, men størstedelen er fastholdt i læsevanerne fra indskolingen. Den ret lille gruppe af svage læsere er ikke sammenfaldende med gruppen af børn, der ikke læser hjemme. ▪ Afkodning Eleverne har udviklet deres afkodningsfærdigheder målt på lixtal på en tilfredsstillende måde. ▪ Indholdstegnelse Man kan generelt konkludere, at eleverne har udviklet sig inden for de områder, hvor der har været arbejdet med indholdet, hvilket hovedsagelig har været litteraturundervisning. Mange elever har imidlertid stadig svært ved at læse nogle af de

	<p>tekster, der bruges i andre fag f.eks. matematik og natur/teknik.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prøver <p>Resultaterne af prøverne er ikke entydige. I nogle klasser er der fremgang, i andre ikke.</p>
Gjerlev- Enslev Skole	<p>Mål: <i>vil sikre en videreudvikling af den enkelte elevs læsekompetencer, således flere elever bliver dygtige læsere.</i></p> <p>Tegn</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Eleverne vælger selv læseaktiviteter i opholdsrummet ▪ Læsebåndet er også brugt til at nå længere i faget dansk ▪ Læsebåndet bruges også til faglitteratur ▪ Opholdsrummet i bygning A anvendes nu kontinuerligt til læsning og andet skolearbejde.
Grønhøj- skolen	<p>Mål: <i>vil styrke og udvikle elevernes læsefærdigheder, forbedre retstavning, øge elevernes læsehastighed og ordforråd, skabe en læsekultur, opmuntre og fastholde læselysten og bidrage til gode læsevaner.</i></p> <p>Tegn</p> <p>Rammerne for f.eks. læsebånd (20 min. læsning hver dag, finansieres ved at tage 5 min. fra de 4 første lektioner) har været enkelt og nemt at indarbejde som en daglig rutine.</p> <p>På mellemtrinet har man konstateret en generel øget læsehastighed og læselyst. I overbygningen har det også medført øget hastighed, men ikke så udtalt, som på mellemtrinet.</p> <p>Fokus på læseindlæring har betydet en øget opmærksomhed på dette fra alle involverede. Lærere, der ikke er dansklærere, er blevet mere bevidste om læsningens betydning.</p> <p>Der har været opmærksomhed på, hvilke ressourcer der kunne trækkes på som specielle computerprogrammer, læsevejleders faglige sparring og testmuligheder fra specialcenter.</p>
Havndal Skole	<p>Mål: <i>vil udvikle elevernes læsekompetencer og højne antallet af gode læsere.</i></p> <p>Tegn</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Øget lyst til at læse efter en periode med læseuger. ▪ Hastigheden er øget. ▪ Øget forståelse for det læste. ▪ Øget fokus på fagudtryk og kendskab til begreber og vigtigheden af forståelsen af begreberne/fagudtrykkene. (De kan bruges til noget). ▪ Tid til læsning af længere romaner og andet fremmer læseglæden (motivationen) ▪ Øget kendskab til bogstavernes form, lyd og kombinationen. <p>Ved hjælp af læsevejlederens viden har afdeling I (0. – 3. klasse) haft meget fokus på læseudviklings trin. Dette har øget lærernes fokus på, at LUS-testningens anvendelse og læseudviklings trin er to sider af samme sag. Læsevejlederens ekspertise kunne bruges i det daglige, når den blev formidlet videre (vidensdeling).</p> <p>Faglærerne har fået øje for faglæsningens betydning i forbindelse med læseudviklingen. Det er nu ikke længere kun dansklærerens opgave at lære eleverne at læse. Det er et fælles ansvar.</p>
Hobrovejens Skole	<p>Mål: <i>vil udvikle læsestrategier og vurdere elevernes læsefærdigheder.</i></p> <p>Tegn</p>

	<p>Det er fast procedure, at alle elever "luses" en gang om året med efterfølgende læsekonference. Dette har styrket lærernes og elevernes bevidsthed om, hvilke tiltag, der befordrer en videre læseudvikling.</p> <p>På andet klassetrin får eleverne lært at bruge CD-ord. Dette giver accept af, at nogle elever fortsat vil benytte hjælp til oplæsning. Ingen elever bliver således udelukket fra at læse svære tekster, for det er legalt at "læse" med ørerne.</p> <p>I forbindelse med de to årlige læsebånd á 2 uger er der ved at blive udarbejdet en oversigt over, hvilke læsestrategier, der skal være indsatsområde på de enkelte klassetrin, således at der sikres sammenhæng i læseindlæringen i hele skoleforløbet. Tovholderne er de tre læsevejledere. Der er kommet større fokus på indsatsområderne ved læsebåndene på de enkelte klassetrin.</p>
Hornbæk Skole	<p>Mål: vil styrke elevernes læselyst og læsefærdigheder.</p> <p>Tegn</p> <p>Læsevejlederne: Eleverne rykker som de skal i deres læseudvikling. Risikoeleverne findes tidligt (2. årgang), hvilket betyder, at der hurtigt kan sættes målet ind på at tilpasse undervisningen til elevernes behov i 3. klasse.</p> <p>Det ser ud til at have den virkning, at eleverne (i indeværende skoleår 50%) kan fortsætte undervisningen på 4. årgang uden støtte, men med fortsat forøget opmærksomhed.</p> <p>Den opsamlede viden har dannet grundlag for undervisningsdifferentiering. Læsevejlederne har været rådgivende.</p> <p>Læsebåndet: Det er lykkedes at skabe en læsekultur på skolen. De daglige tyve minutters læsning foregår samtidigt for alle elever, og det foregår i fuldstændig ro. Dette er opnået ved at fastholde læsebåndet og ved at udstrække det til at omfatte hele året.</p> <p>Vi har med læsebåndet grundlagt en kultur for læsning, som vi fortsat vil give rum for. Hermed bevares fokus på elevernes læseudvikling som en grundlæggende færdighed/en kulturteknik.</p>
Korshøj-skolen	<p>Mål: vil styrke læsning i alle skolens fag og i hele skoleforløbet, således læsning er en kontinuerlig proces i hele skoleforløbet, i alle fag og alle lærere er medansvarlige for at skabe positive resultater med flere funktionelle læsere.</p> <p>Tegn</p> <p>Der er udviklet en ny og meningsfyldt tradition på skolen, der styrker elevernes læsefærdigheder og -lyst.</p>
Langå Skole	<p>Mål: vil hæve det generelle læseniveau for samtlige klassetrin, herunder hæve den enkelte elevs læseniveau.</p> <p>Tegn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fokus på læsning har givet et generelt løft i læseniveauet og sikret et mere finmasket net til opsamling af særlige problemfelter. • Mange elever har øget deres læsemængde (bl.a. ifl. statistik fra skolebiblioteket) og deres lyst og interesse for bogstavernes verden. • Samarbejdet mellem pædagoger og lærere er typisk blevet intensiveret og kvalifice-

	ret på en konstruktiv måde, så den enkelte medarbejders potentialer er kommet tydeligere i spil end tidligere.
Tirsdalens Skole	<p>Mål; vil styrke elevernes læsekompetencer blandt andet gennem en mere målrettet og systematisk tilgang til den enkelte elev.</p> <p>Tegn I indeværende aftaleperiode har vi på skolen indført Læseløft, hvor elever fra 1. og 2. klasse, som har vanskeligheder med at få gang i læseprocessen, har fået mulighed for at få et koncentreret læseindlæringsforløb.</p> <p>Vi har i perioden gennemført læseløft for ca. 30 elever og for langt de fleste af dem, har det haft en meget mærkbar og dokumenteret effekt og vi oplever stor tilfredshed med initiativet fra elever, lærere og forældre.</p> <p>Skolen har i aftaleperioden uddannet 2 læsevejledere, så der nu er 3 læsevejledere på skolen.</p> <p>Læsevejlederteamet har for det kommende skoleår 2010/2011 sat fokus på faglig læsning. Dette fokus har til hensigt at følge op på de ændringer, der er sket over de seneste år inden for fag som f.eks. matematik, hvor den faglige læsning nu er blevet en del af de trin- og slutmål som fremgår af Fælles mål for faget.</p> <p>Formålet er, at hjælpe faglærere uden for danskfaget til at blive klædt på til den relativt nye opgave, det er at skulle tænke læsning og læseudvikling i forbindelse med fag som matematik, geografi, biologi osv.</p> <p>Der afvikles en pædagogisk aften i starten af september og siden følges op med 4 ugers læsebånd (u38 – U41) og 4 ugers læsebånd (U1-U4), hvor fokus også er faglig læsning.</p> <p>I de perioder, hvor læsebåndet kører, afsættes der hver dag 1 lektion med specielt fokus på faglig læsning i et rullende skema.</p>
Vestervangsskolen	<p>Mål: vil styrke læseudviklingen i hele skoleforløbet/i alle fag.</p> <p>Tegn Vi har gennemført:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tværfaglige forløb med fokus på læseundervisning. • Læseuger med bl.a. faglig læsning. • Individuelle læsemål for eleverne. <p>I nogle klasser er det mærkbart, at læselysten er større. Elever er blevet mere bevidste om, at læsning ikke kun har med danskundervisningen at gøre.</p> <p>Faglærerne har markeret deres del af ansvaret for at arbejde med læsestrategier og – forståelse i de enkelte fag.</p> <p>Forforståelse er blevet en central del af undervisningen, ikke mindst i forhold til de tosprogede børn.</p> <p>De nationale tests har vist sig at give læreren en kvalificeret indsigt i elevens læsefærdigheder. Her afprøves elevens færdigheder i at læse forskellige genrer og fagtekster med forståelse. Endvidere registreres tidsforbruget for hvert enkelt spørgsmål. Sammenlagt får læreren</p>

	en yderst præcis vurdering af elevens standpunkt, herunder evnen til at læse fagtekster med forståelse. Alt i alt er de nationale tests i dansk/læsning med til at målrette planlægningen af arbejdet med faglig læsning.
--	---

Sundhed og trivsel

Tilbagemeldinger fra skolerne på tegn, der indikerer, at udviklingen går i retning af de opstillede målsætninger vedrørende sundhed og trivsel	
<p>Grønhøj-skolen</p>	<p>Mål: vil sætte fokus på bevægelse, herunder kropssprog og drama. Aktiv brug af kroppen, kende sine fysiske muligheder og begrænsninger, være bevægelsesaktive, få forståelse for kropssprogets og kostens betydning.</p> <p>Tegn Vores mål i aftalen, har SFO omsat til pædagogiske aktiviteter og projekter for børnene. Børnene er medbestemmende på indholdet, hvilket har fået flere børn til at deltage. Vi inddrager målene i vores årsplanlægning af projekter for det kommende år. Planlægningen laves hvert forår.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi oplever, at flere børn har fået lyst til at deltage, og at flere har fået en større forståelse for selve aktiviteten. • Flere kender deres fysiske muligheder og begrænsninger. • Vi overholder vores mål med bevægelse to gange om ugen. • Vi oplever, at der er kommet større forståelse for kropssproget og dets betydning, men det er bestemt noget vi skal arbejde videre med. • Målet med kostens betydning for kroppen er blevet en naturlig del af hverdagen i SFO. <p>Udklip fra teamnotat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi oplever at børnene har gjort fremskridt motorisk, kost/mad, bevæger sig mere, er længere tid ude og lege og har fået større forståelse for sig selv og hinanden. • Børnene har fået større forståelse for deres egen krop og egen formåen samt at sund mad smager godt og at sukker kan undværes i nogle tilfælde. • Vi oplever, at børnene er godt på vej til at nå de opstillede mål. <p>Vi oplever glade, aktive børn, der er selvstændige og bedre til at acceptere og forstå hinandens forskellighed. Arbejdet med de opstillede mål har betydet, at de er en integreret del af arbejdet i SFO.</p> <p>Set i lyset af pædagogernes rolle i forbindelse med udvidet indskoling, er det bl.a. noget af dette arbejde, vi bringer med i skoledelen.</p> <p>Udeskole giver oplagte muligheder for at medinddrage bevægelse samt kendskab til egen formåen og kropssprog, som en naturlig del i læringsmiljøet.</p> <p>Vigtigt at huske: Forældresamarbejdet har haft stor betydning både i forhold til den sunde kost og i forhold til at være fleksible, når deres barn/børn har meldt sig til bevægelsesaktiviteter.</p> <p>Gode rollemodeller blandt personalet både i forhold til viden, kost og bevægelse. Når de voksne "brænder" for noget, smitter det af på børnene.</p>
<p>Hald-Kærby Skole</p>	<p>Mål: vil arbejde med børnemiljø/anerkendende tilgang til børnene: herunder en udredning af det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i Børnehuset.</p> <p>Tegn I forhold til Børnemiljø: Vi har sat initiativer ind i årshjulet. Herved bliver vi mindet om at sætte fokus på vores børnemiljøvurdering i forhold til handleplan og derved tilgodesee børnene.</p> <p>Vi er blevet mere opmærksomme på at tilrettelægge miljøer, der tilgodeser børnene f.eks.</p>

	<p>ved at Lave læringsmiljøer, der skaber interesse for ny læring, ommøblering/udsmykning på stuerne for at skabe mere ro og atmosfære.</p> <p>I forhold til den anerkendende tilgang: Når vi tilrettelægger aktiviteter, deler vi børnene op i grupper svarende til alder og formåen/udviklingstrin. Vi oplever derved tilfredse børn, der i højere grad får et udbytte af aktiviteten og samtidig har en følelse af, at vi kan rumme dem.</p> <p>De fleste i personalegruppen har været på ICDP kursus og har derved tilegnet sig en viden og fået nogle redskaber, der gør, at vi fokuserer på børnenes ressourcer og i højere grad anerkender børnenes følelser.</p>
Havndal Skole	<p>Mål: vil arbejde med et inkluderende og alsidigt læringsmiljø via fysisk aktivitet, sundhed og trivsel.</p> <p>Tegn Personalet har fået fokus på bevægelsens betydning i forhold til indlæringen/udbytte af undervisningen. Bevægelse giver glæde og energi!!</p> <p>Deltagelsen i kommunale arrangementer har givet andre relationer, og i det hele taget styrker bevægelse og leg de sociale relationer, glæde og nye venskaber/fællesskaber.</p> <p>Fællesskabsfølelsen er blevet styrket.</p> <p>Udvidet og gavnligt samarbejde med den lokale idrætsforening, som kan bidrage med faglig viden og udnyttelse af fælles tiltag, som så økonomisk betales af skolen og foreningen i fællesskab til gavn for begge parter.</p> <p>Legepatruljen har en god effekt i forholdet mellem "de små og de store".</p> <p>Uderummet er "blevet opdaget" som læringsrum i emner. Naturen og området ved skolen kan udnyttes til meget og giver ekstra dimensioner såvel fagligheden som det sociale. Dette er der bl.a. blevet arbejdet med bevidst med i forbindelse med arbejdet med den nye indskolingsordning, som starter op på Havndal Skole pr. august.</p>
Rytterskolen	<p>Mål: vil have fokus på motion, bevægelse og fysisk aktivitet.</p> <p>Tegn "Månedens leg" har bevirket, at eleverne får rørt sig mere og har lært hinanden bedre at kende på tværs af klasserne. Det har medført mere blandede legerelationer i pauserne.</p> <p>Vi har fået etableret et meget aktivt korps af større elever, der samtidig har fået uddannelsen til legepatrulje. De har været med til at skabe mange aktiviteter blandt de yngre elever. Det fremmer bevægelsen og samtidig trivlsen. Det har betydet meget for relationerne mellem de store og de små elever og mellem jævnaldrende - nogle gode relationer, der kommer med ind i klasseværelserne.</p> <p>Der tænkes i langt højere grad bevægelse ind i undervisningen og ikke mindst i den nye indskoling, hvor selv de små elever har seks lektioners skoledage, er bevægelsen et fast tema flere gange hen over dagen.</p> <p>I udskolingen (6.-9. klasse) er der blevet lavet en cykelkampagne for at fremme de stores cykelaktivitet i forbindelse med transporten til og fra skole. Det blev lavet som en konkurrence om flest kørte kilometer mellem klasserne. "Cykelkampagnen" har medført, at en større del af de ældste elever valgte at cykle til skolen, og at der generelt er flere, der vælger cyklen til og fra skole. Initiativet forventes at blive gentaget i september 2010.</p>

	<p>I idrætstimerne er der arbejdet med en bevidstgørelse af nødvendigheden af motion og bevægelse i dagligdagen både på det praktiske og det teoretiske plan.</p> <p>Der er i de fleste klasser indkøbt materialer, der understøtter leg og bevægelse.</p> <p>Gymnastiksalene er blevet inddraget i mulighederne for aktivitet i pauserne.</p> <p>I SFO er bevægelseslege blevet en større del af de samlede aktiviteter. Også en del af aktiviteterne ud af huset er aktivitetsprægede.</p> <p>Motion som en del af dagsordnerne til forældremøder.</p>
<p>Vestervangsskolen</p>	<p>Mål: <i>vil have fokus på bevægelse og kost i hverdagen blandt andet ved at organisere undervisningen og fritidsaktiviteterne, således børnene bliver mere fysisk aktive.</i></p> <p>Tegn</p> <p>I forhold til temaet bevægelse har udviklingsmålet "Bevægelse og sundhed" gennem perioden udviklet sig hen imod størst fokus på bevægelsesdelen i og med, at Vestervangsskolen har indgået en særlig aftale med Byrådet om at være forsøgsskole for breddeidræt. Det har betydet, at vi har omdøbt skolen til at være "en skole i bevægelse".</p> <p>Konkret har arbejdet med udviklingsmålet betydet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sundere sortiment i skoleboden • Frugt og vand i forbindelse med fødselsdage og hyggestunder frem for kage og slik • Flere udfoldelsesmuligheder i frikvarterer – boksebolde, løbebane, hinkeruder, adgang til sportshal m.m. • Meget udeliv og mange idrætsaktiviteter i SFO • Bevægelse som en naturlig del af den daglige undervisning: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cooperative learning – quiz og byt ▪ Aktiviteter på taltavle i skolegård og forhal ▪ Popcornleg ▪ Fluesmækkerleg ▪ Løbediktat ▪ Bevægelse og remser til staveregler ▪ M.m. ▪ Fælles morgenløb for de yngste • "Breaks" med fysisk aktivitet <p>Hermed er de "kropslige" børn tilgodeset på en ny måde, og generelt set giver lærere og pædagoger udtryk for, at eleverne har nemmere ved at koncentrere sig, og at det sociale sammenhold styrkes. Dertil kommer den glæde, børnene udviser, fordi det er sjovt.</p> <p>Arbejdet med "bevægelse og sundhed" har for læreres og pædagogers vedkommende medført, at alle er specielt opmærksomme på, at organisere undervisningen og fritidsaktiviteterne på en måde, der gør børnene mere aktive rent fysisk.</p> <p>Der er skabt en bevidsthed, som understøttes af nogle fysiske forandringer, der gør det relativt nemt at lægge bevægelse ind i undervisningen. Lærere og pædagoger inspirerer hinanden og udveksler ideer og materialer.</p> <p>Bevægelse er blevet en fast og naturlig del af den daglige undervisning i de yngste klasser (jævnfør ovenstående). I de ældste klasser kan det være svært at tænke bevægelse ind i undervisningen, uden at det virker kunstigt. Her er der oftest tale om indlagte pauser med fysisk aktivitet. Vi ser tydelige tegn på, at fysisk aktivitet skaber glæde og motivation for læring.</p>

<p>Vorup Skole</p>	<p>Mål: <i>vil sætte fokus på en anti mobbekultur på skolen.</i></p> <p>Tegn</p> <p>Eleverne har erfaret på egen krop, hvor forstyrrende det kan være, når andre afbryder ens oplæg. De har opnået større respekt for andres behov, er blevet bedre til at sætte ord på behov og følelser samt blevet bedre til at lytte.</p> <p>Eleverne har opnået større tolerance og forståelse for forskellighed.</p> <p>Eleverne har opnået højere grad af fælles ansvarlighed og forståelse for, at det sociale liv i klassen er betydningsfuldt og at alle positivt skal bidrage til et godt klassemiljø.</p> <p>Særligt 3 forhold har stor betydning for børnenes læring generelt:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Lærernes faglighed b. Den pædagogiske ledelse af klassen (didaktik) c. Relationer <p>Det er vigtigt med en tydelig lærer og nogle klare krav og forventninger</p> <p>Det er godt at have en fælles kultur omkring indsatsområdet. Det giver åbenhed og god mulighed for konfliktløsning på tværs af klasserne.</p> <p>Det har været godt med en fælles pædagogisk dag som opstart for personalet efterfulgt af en fælles trivselstemadag for alle eleverne.</p>
<p>Østervangs-skolen</p>	<p>Mål: <i>vil udvikle en anerkendende og livsberigende kommunikation med fokus på det gode sprog hos mellemtrinnet.</i></p> <p>Tegn</p> <p>Eleverne har fået et større kendskab til hinanden i afdelingen, hvilket har medført større tolerance for hinanden.</p> <p>Eleverne er blevet bedre til at løse egne konflikter, og sproget blandt eleverne er blevet varmere/linere og ikke så hårdt. Eleverne kan godt lide at komme i skole.</p> <p>Lærerne i afdelingen har i fællesskab planlagt og gennemført flere fagdage. Det er blevet endnu mere naturligt at planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningsforløb foregår i team. Lærerne har rigtig mange gode arbejdsdage.</p>

Udvikling af skolen som organisation

Tilbagemeldinger fra skolerne på tegn, der indikerer, at udviklingen går i retning af de opstillede målsætninger vedrørende udvikling af skolen som organisation	
<p>Hadsundvejens Skole</p>	<p>Mål: vil iværksætte en organisatorisk og pædagogisk forandringsproces på skolen med henblik på udvikle et kreativt/musisk miljø i samarbejde med Randers Musikskole.</p> <p>Tegn</p> <p>Skolens tradition med samlinger er videreudviklet, således at der til den månedlige samling er en klasse, som udvælger fællessangen på forhånd samt bidrager med et indslag f.eks. power-point præsentation af et arbejde eller et sang-nummer med musikledsagelse. Dette har budt på mangeartede oplevelser, hvor elevernes fællesskab er centralt. Elev-indslagene giver også rum for at øve sig i at fremlægge samt i at turde stå frem for andre end klassekammeraterne. Eleverne opleves som gode aktive lyttere og tilskuere ved et klasse-indslag. Samlingerne er i højere grad præget af at en positiv oplevelse af fællesskab.</p> <p>Der har på skolen været aktiviteter udover de planlagte eksemplariske undervisningsforløb – bl.a. har én lærer produceret udstillingskabe i sin efterårsferie, og et lærerteam har kastet sig over et forløb med et tema-arbejde og har lavet ure af træ, som en del af et tværfagligt forløb hvor matematik, billedkunst og sløjd indgik.</p> <p>Følgende er udvalgt fra den daglige undervisning, hvor det kreative, musiske er vægtet:</p> <p>1.A og 2.A "Alverdens Former og Farver"</p> <p>Indhold og mål</p> <p>1.A og 2.A har arbejdet med det tværfaglige tema Alverdens Former og Farver. Undervisningsforløbet har faglige mål i dansk, billedkunst og matematik. Undervisningsforløbet er begyndt i september og blev afsluttet til nytår – klasserne arbejder med Alverdens Former og Farver i nogle af lektionerne hver uge – og ikke i alle klassens dansk og matematiklektioner m.v.</p> <p>Der er endvidere er fastsat sociale mål vedr. styrkelse af samarbejdsevne, undervisningsglæde og engagement samt at opleve en kultur, hvor også elever lærer at bruge hinandens kompetencer i undervisningen.</p> <p>Aktiviteterne har været mange: ordkort, cirkler med diameter og centrum, geometriske mønstre i cirkler på krympepapir, reklamer, cirklen i bogstaver, selvproducerede bøger med farvecirkler samt farve- og ordkort, julepynt i geometriske former m.v.</p>
<p>Langå Skole</p>	<p>Mål: vil udvikle af en mere helhedsorienteret indskoling blandt andet ved at skabe en mere kvalificeret overgang fra børnehaveklassen til 1. klasse, samt ved at udvikle samarbejdet mellem pædagoger og lærere.</p> <p>Tegn</p> <p>Samarbejdet mellem pædagoger og lærere er typisk blevet intensiveret og kvalificeret på en konstruktiv måde, så den enkelte medarbejders potentialer er kommet tydeligere i spil end tidligere.</p> <p>Vi arbejder med videreudvikling af indskolingsmodellen med brug af de indhøstede erfaringer. (fx vigtigheden af samarbejdskoordinering, formel frihed til forskellighed, udnyttelse af faglige og individuelle kompetencer).</p>

<p>Munkholm- skolen</p>	<p>Mål: vil udvikle indskolingssamarbejde blandt andet ved at udvide samarbejdet mellem SFO og skoledelen, og skabe et godt pædagogisk læringsmiljø.</p> <p>Tegn</p> <p>Formålet med det udvidede indskolingssamarbejde er at skabe et godt pædagogisk læringsmiljø, der fremmer børnenes trivsel, selvværd og dermed lysten til og muligheden for en optimal indlæring. Der skal fokuseres på at skabe et læringsrum for børnene, hvor pædagogikken kan praktiseres i kreative samarbejdsformer, der stimulerer til læring med alle sanser.</p> <p>I forhold til læreres og pædagogers samarbejde har forberedelsen af den nye indskolingsmodel betydet mange fælles møder, en fælles pædagogisk lørdag, en fælles planlægningsaften og dannelsen af klasseteam med både lærere og pædagoger, hvilket alt sammen er nyt for Munkholmskolen.</p> <p>Resultatet af indskolingssamarbejdet bliver et tæt samarbejde mellem lærere og pædagoger om forberedelse, gennemførelse og evaluering af undervisningen.</p>
<p>Nyvangsskolen</p>	<p>Mål: vil tiltrække og fastholde børnene i skoledistriktet ved at få genoprettet tilliden til, at skolen er et godt skoletilbud.</p> <p>Tegn</p> <p>Udviklingsmålet har medført, at personalet i højere grad tænker brugerperspektiv/ elevperspektiv/forældreperspektiv ved initiativer i undervisningen samt tydelighed i evaluering og formidling af evaluering af det faglige og sociale udbytte af undervisningen.</p> <p>Ledelsen og personalet har fået en øget bevågenhed på præsentation af skolen og tydelighed i beskrivelse af kvaliteten i det faglige og sociale arbejde i forhold til undervisningen og fritidstilbuddet.</p> <p>Udvikling af de fysiske rammer for undervisningen har en væsentlig betydning for trivsel og mulighed for at etablere tidssvarende læringsmiljøer, der imødekommer udfordringerne i den inkluderende skole.</p> <p>Erfaringer fra dette udviklingsmål i forhold til tosprogedes betydning for en folkeskole er tænkt ind i aftalemål for 2010 – 2012.</p>
<p>Nyvangsskolen</p>	<p>Mål: vil udvikle organiseringen af samarbejdet i selvstyrende teams, således opgaverne løses i fællesskab med mulighed for faglig og social sparring.</p> <p>Tegn</p> <p>Grundlæggende har udviklingsmålet dannet grundlag for refleksion over den fælles opgave i undervisningen. Ex. læseindlæring er et fælles ansvar i undervisningsøjemed for alle faglærere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Underdifferentiering som forudsætning for den inkluderende skole kvalificeres • Læringsmål og fokus på faglig kompetencer, relationskompetence og klasserumsledelse i undervisningen • Forskellige læringsformer og holddannelser • Den sociale og faglige udvikling er et fælles ansvar, hvor teamsamarbejde kan kvalificere løsningsmodeller og initiativer i undervisningen • Helhed for barnet og fælles indsats

	<p>Teamsamarbejdet har været udfordret på "det fælles ansvar" og forventningsafklaring i teamet. Rammerne for teamsamarbejdet har stor betydning på kvaliteten i forhold til den fælles opgave omkring barnet/eleven.</p> <p>Udviklingsmålet har medvirket til en forbedret mødestruktur, større fokus på den gode historie og løsningsfokusering, løbende evaluering indbygget i mødedagsorden, samarbejds muligheder og forventninger til samarbejdet i forhold til at understøtte den faglige og sociale udvikling er konkretiseret.</p>
<p>Oust Mølleskolen</p>	<p>Mål: vil udbrede sine modeller for forældreinddragelse til andre folkeskoler i Randers Kommune.</p> <p>Tegn Succeskriterierne for udviklingsmålet vedrørende forældreinddragelse vurderes i stor udstrækning til at være opfyldt i forhold til såvel internt på Oust Mølleskolen som i forhold til folkeskolen, når vi udslyser tilbage til denne.</p> <p>Der foreligger til stadighed et stort og vedvarende arbejde i at videreudvikle egen praksis omkring forældreinddragelse samt udbrede disse erfaringer til det øvrige skolevæsen ud fra den anerkendende tilgang, som er en af kerneværdierne på Oust Mølleskolen.</p> <p>Vi har lært vigtigheden af: At vi i samarbejde med og via daglig/ugentlig kontakt med forældrene til vores børn, planlægger og tilrettelægger arbejdet omkring hvert enkelt barn - både hvad angår det fagfaglige som udvikling af de sociale kompetencer.</p>
<p>Firkløverskolen</p>	<p>Mål: vil implementere systemisk tilgang i den pædagogiske og arbejdsmæssige praksis.</p> <p>Tegn <u>Forældresamarbejde:</u> Firkløverskolens medarbejdere oplever, at den systemiske tilgang er medvirkende til en mere professionel tilgang til arbejdet og dermed også til forældresamarbejdet.</p> <p>Medarbejderne beskriver bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tryggere forældre, der vil samarbejdet. • Forældre der i højere grad "kommer på banen". • Fokus på de gode historier. • Anerkendelsen som gennemgående i samarbejdet. Herunder oplever medarbejderne, at det er lettere også at samtale om de svære ting, da dette netop er anerkendende i forhold til eleven. • At anerkendelsen af forældres problemer, sorg mm. gør forældrene mere trygge og åbne i samarbejdet. • En øget bevidsthed om, at alle sammenhænge spiller ind i forhold til elevens trivsel. Dette er medvirkende til en mere grundig løsning af opgaverne. • At der gives plads til nysgerrighed og undren. • Fokus på at tage andres perspektiv. • En øget brug af de systemiske værktøjer i forbindelse med samtaler, konferencer samt fastsættelse af nye mål. Herunder eksempelvis brug af back-casting, interviews, spørgeteknikker, mm. • At den systemiske tilgang har lært medarbejderne, at verden er forskellig, alt efter hvem der ser. Dette opleves som gunstigt for forældresamarbejdet. <p><u>Opfølgning på forældretilfredshedsundersøgelse:</u> Brugerundersøgelsen på Firkløverskolen konkluderede i september 2008, at forældre og</p>

elever generelt er tilfredse med Firkløverskolen, og at der samtidig er plads til forbedringer. Dialogen mellem medarbejderne og forældrene bliver af forældrene vurderet meget flot, og skolens ambition om at agere anerkendende er lykket.

Teamsamarbejde og teammøder:

Firkløverskolens medarbejdere oplever at den systemiske tilgang, blandt meget andet, gør en forskel i forhold til:

- En bedre kommunikation, kontekstafklaring og mødestruktur.
- En større effektivitet.
- Et større fokus på beslutninger, som tages hurtigere og i fællesskab.
- Et større positivt fokus / fokus på det der virker.
- At få alle medarbejdere på banen.
- Et større fokus på refleksion og udvikling.
- Den anerkendende og værdsættende tilgang.
- En større grad af anerkendelse, når opgaven lykkes.
- At tale konstruktivt om eksempelvis samarbejdsvanskeligheder.
- At være mere lyttende og nysgerrig, også ved uenigheder.
- At det mærkes hvordan det giver energi at tale ressourcer frem for begrænsninger.
- En større omstillingsparathed.
- En mere fremadrettet tankegang.
- At være mere bevidste om, at alle gør deres bedste.
- Ekspertise i forhold til mødeform.
- Elevgennemgange.
- At didaktiske overvejelser er blevet nemmere og mere overskuelige.
- Midlertidighed og hensigtsmæssighed.

Fokus på medinddragelse af den enkelte elev:

I skoleåret 2008/2009 har der på alle afdelinger, men i særdeleshed på ungdomsafdelingen i Paderup, været arbejdet med elevinddragelse.

Der har været fokus på følgende områder:

- Eleven inddrages i fastsættelse af mål i elevplanen.
- Elevfokus på de gode historier.
- Interviews med eleven.
- Skemalagt tid til samtale mellem elev og den primære kontaktperson.
- Eleven forberedes på deltagelse i konference.
- Elevdeltagelse på konferencer – Porte Folio mappe præsenteres.
- Gennemgang af konferencereferat med eleven.
- Fokus på fremtid gennem arbejdet med uddannelsesbogen.

Etablering af ressourcegrupper på alle afdelinger:

Fra skoleåret 2008/2009 er der etableret systemiske ressourcegrupper på alle skolens afdelinger. Ressourcegrupperne består på hver afdeling af en lærer, en pædagog, en konsulent fra UUA og en afdelingsleder, som alle har gennemført eller er i gang med det systemiske uddannelsesforløb på diplomniveau.

Ressourcegrupperne har fra hver deres position skullet følge og igangsætte drøftelser på afdelingerne til fremme af konkret brug af systemiske teorier og redskaber. Målet har været at arbejde med ressourcetænkning, anerkendelse, kvalitet, udnyttelse af forskellighed, professionel imødekommenhed, konstruktiv refleksion og søgen efter løsninger..

Specialskoler/familieklasser

Tilbagemeldinger fra skolerne på tegn, der indikerer, at udviklingen går i retning af de opstillede målsætninger vedrørende familieskole/familieklasse og forældreinddragelse	
<p>Oust Mølleskolen</p>	<p>Mål: vil iværksætte et forsøg med etablering af en familieklasse med udgangspunkt i Marlborough-metoden.</p> <p>Tegn</p> <p>Succeskriterierne vurderes på nedennævnte punkter til at være opfyldt dog med en overskridelse af tidsfristen. Det manifesterer sig således:</p> <ul style="list-style-type: none"> • der har været fyldt op med 8 lever og deres forældre over hele perioden jf. statistik i bilag (nedenfor) • der har i perioden ofte været en mindre venteliste • dagligdagen med mål, evaluering mm. ud fra Marlborough-metoden fungerer til alles tilfredshed • der er gennemgående god opbakning fra "hjemskolerne" • der er en løbende metode- og modeludvikling • der er en god politisk opbakning til familieskoletanken <p>Der foreligger til stadighed et stort og vedvarende arbejde i at videreudvikle egen praksis omkring forældreinddragelse samt udbrede disse erfaringer til det øvrige skolevæsen ud fra den anerkendende tilgang, som er en af kerneværdierne på Oust Mølleskolen.</p>
<p>Nørrevangsskolen</p>	<p>Mål: vil etablere en familieklasse, således eleven kan rummes og fungere bedst muligt i den almindelige undervisning.</p> <p>Tegn:</p> <p>Målet har været, at relationerne mellem elever, forældre og skolen forbedres. At forældrene i forældregruppen kan støtte hinanden, og at eleverne efter en periode i familieklassen er blevet bedre til at gå i skole.</p> <p>Forældre har udtalt, at de har fået et andet og mere nuanceret syn på det at ville samarbejde om den fælles sag.</p> <ul style="list-style-type: none"> • At barnet bliver så godt rustet til at gå i skole som muligt. Relationerne i det daglige derhjemme er styrket. • Det er nødvendigt at støtte barnet i dagligdagen. • Relationen i forhold til skolen bliver bedre. Der opstår en større forståelse i dialogen. • Forældrene udtaler også, at det er væsentligt at være sammen med andre forældre. Det netværk, der dannes kan bruges, når der opstår usikkerheder af skolemæssig karakter. <p>Når vi undtager de elever, vi har haft igennem familieklassen med meget store komplekse sociale problemer, så hjælper et ophold i familieklassen også i det daglige ude i klasserne.</p> <p>Målsætningen og opfølgningen af målene i dagligdagen får fokus på det enkelte barns udvikling, og eleven får fokus på egen rolle. Forældrene får fokus på deres rolle som forældre.</p> <p>Familieklasserne er i udvikling hele tiden. Det kræver et fast samarbejde. Vi har valgt, at der er en pædagog og en lærer på forløbet. Erfaringen viser, at det er et socialpædago-</p>

gisk arbejde, der skal foretages, men i et skoleregi.

Langtidsvirkningen af et familieklassesophold kan være svingende. Nogle elever kan bibeholde fokus på deres mål også efter opholdet på 12 uger. Andre kan ikke. I nogle tilfælde har vi fået bekræftet, at et andet skoleforløb kan være det bedste for den enkelte elev.